

Izdaja odbor za splošne zadeve Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Frančiška
Korošec, Jože Sater

Odgovorni urednik:

Marjan Kolar

Telefon 86 030, int. 304

Tiska: CP Mariborski tisk
Maribor

PRED ZDRUŽITVIJO PROIZVAJALCEV IN PREDELOVALCEV RAVENSKEGA JEKLA

Franc Fale, glavni direktor

ZDRUŽENI BOMO MOČNEJŠI

Zgodovina nas uči, da se ljudje združujejo, zato da bi združeni lažje dosegli svoje cilje, bolj varno živeli in hitreje napredovali. V 20. stoletju, v našem času, pa je združevanje dela in sredstev zavzelo tako velike razsežnosti, da jim težko določimo meje. Nastale so velike gospodarske skupnosti, da ne govorimo le o nacionalnem, temveč o evropskem in svetovnem merilu. In iz dneva v dan se v svetu rojevajo novi giganti na področju gospodarstva.

V Jugoslaviji zaostajamo. Nekaj častnih izjem še ne potrjuje dejstva, da so naše gospodarske organizacije že v polni meri doumele to veliko potrebo. Kljub temu pa razvoj samoupravljanja zahteva hkrati naše prizadevanje po združevanju v gospodarstvu. Čas nam veleva večjo povezanost in večjo delitev dela. Septembra 1969 so se združile vse tri slovenske železarnice Jesenice, Ravne in Štore v združeno podjetje. Nastala je velika družina slovenskih železarjev, ki šteje 11.700 zaposlenih. V letu 1972 je proizvodnja jekla v vseh železarnah znašala 684.000 t, vrednost na domači in tuji trg prodanega blaga pa je dosegla za minulo leto 2.387.838.000 din.

Čeprav še daleč nismo dosegli vsega, kar želimo, pa kljub temu lahko zagotavljamo, da smo združeni napravili znaten napredek. To potrjuje naslednje:

— dosegli smo veliko enotnost v odnosih z ostalimi železarnami v okviru Združenja jugoslovanskih železarn, s poslovnimi bankami in v odnosih do družbene skupnosti nasploh;

— velik napredek je bil dosežen pri usklajevanju nabavne politike, predvsem pri oskrbovanju z osnovnimi surovinami in energijo. Najpomembnejše surovine so se v glavnem nabavljale enotno in skupno financirale;

— precejšen napredek je bil dosežen pri usklajevanju finančne politike, skupnega finančnega poslovanja. Izoblikovana je bila posebna oblika financiranja, ki ima značaj interne banke s precejšnjimi sredstvi.

V Sloveniji nastaja zelo velika družina proizvajalcev in predelovalcev jekla. K Združenemu podjetju slovenske železarnice pristopajo še »Plamen« iz Kroke, »Veriga« iz Lesc, »Tovil« iz Ljubljane in »Žična« iz Celja.

Železarna Ravne je med tremi slovenskimi železarnami v Združenem podjetju slovenske železarnice srednja. Manjša je kot železarna Jesenice in večja kot železarna Štore. Njena geografska lega ji na-

rekuje tako proizvodnjo, ki je usmerjena bolj na kvaliteto kot na količino, zato na Ravnah tudi v bodoče ne predvidevamo proizvodnje jekla prek 250.000 t.

Železarna Ravne in Tovarna rezalnega orodja Prevalje sta v Mežiški dolini na območju Raven. Precej skupnega imata. Železarna Ravne proizvaja jeklo, TRO Prevalje pa ga finalizira v gotove izdelke. Skratka, gre za dopolnjevanje proizvodnje s finalizacijo, gre za tesnejše medsebojno sodelovanje, ki koristi enim in drugim.

Naj omenim nekaj prednosti, ki jih pri naša združitve obema:

— usklajevanje proizvodnje in predelave jekla s poudarkom na čimvečji finalizaciji;

— enotno načrtovanje in usklajevanje proizvodnih zmogljivosti in možnosti razširitve proizvodnega programa;

— boljša in večja možnost zadovoljevanja kupcev z izdelki iz ravskega jekla in izdelki TRO Prevalje;

— večje možnosti zaposlovanja delavcev na lažjih delovnih mestih in zaposlitev takih delavcev, ki imajo vso sposobnost za delovna mesta z lažjimi pogoji dela;

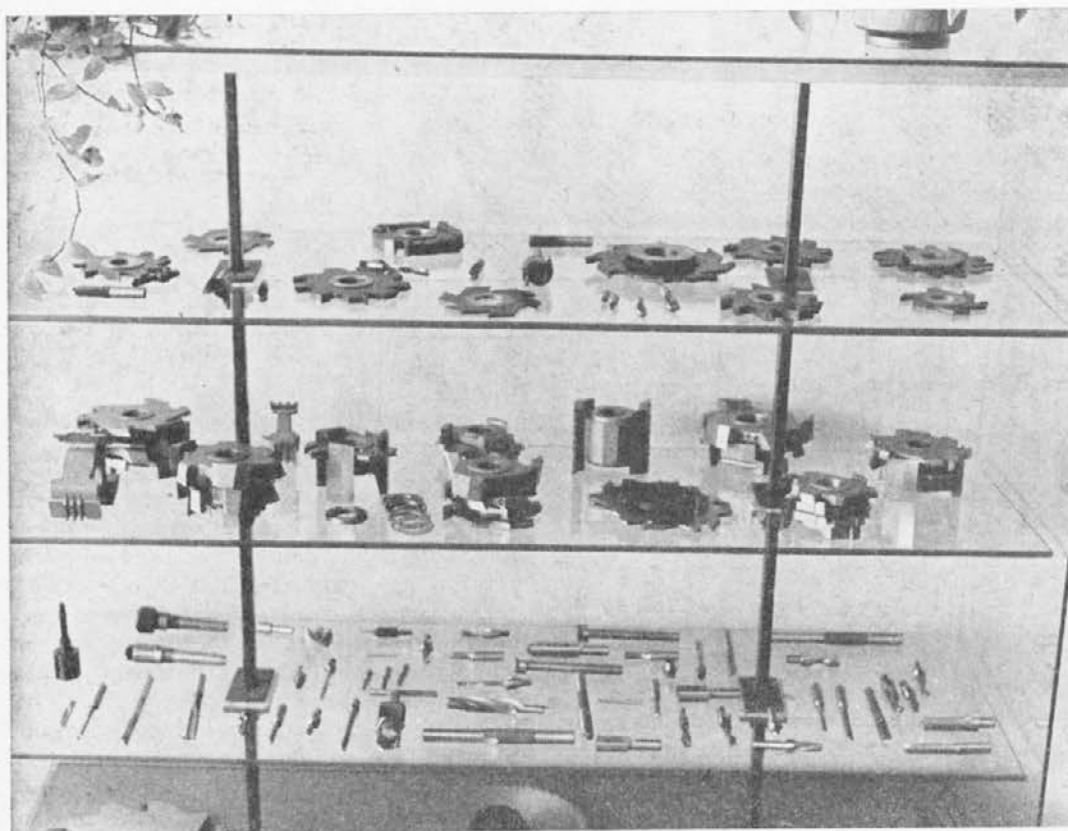
— večje možnosti za zbiranje sredstev, namenjenih za gradnjo novih zmogljivo-

TRO Prevalje — obrat za proizvodnjo orodja za obdelavo lesa in umetnih mas, opremljen z modernimi stroji

IZ VSEBINE

Samoupravljanje približati neposrednemu proizvajalcu — Aktualno pri nas — Sklepi DS slovenskih železarn — Uveljavljanje ustavnih dopolnil na ravni slovenskih železarn — Se enkrat »Jugoslovanske železarnice v l. 1972« — Proizvodni uspehi ZPSŽ — Zasedanja delavskega sveta — Kje tičijo odgovori — Sidro — Pravila sindikalne organizacije Železarne Ravne — Da bo zrak na Ravnah bolj čist — Kulturna kronika — Športne vesti

Del proizvodnega programa TRO za obdelavo lesa in umetnih mas

sti za razširitev proizvodnje in dvig življenjskega standarda zaposlenih;

— lažje reševanje vse poslovne problematike na proizvodnem, finančnem in kadrovskem področju;

— enotno nastopanje pred predstavniškimi organi, poslovnimi bankami in združenji.

In nekatere prednosti, ki jih prinaša združitev Tovarni rezalnega orodja z železarno Ravne:

— možnost boljšega financiranja proizvodnje in boljše oskrbe z materialom;

— lažja prodaja izdelkov in večje možnosti za količinski in kvaliteten napredek proizvodnje;

— možnost uporabe organizacijskih, tehnoloških in drugih dognanj železarne Ravne;

— možnost uporabe kapacitet in znanja v laboratorijih in računskem centru;

— pridobitev vseh prednosti, ki jih ima železarna Ravne z integracijo v okviru Združenega podjetja slovenske železarne in končno večja varnost zaposlenih v veliki družini proizvajalcev in predelovalcev jekla v Sloveniji.

Še bi lahko našteval možnosti, ki jih nedvomno prinaša združitev. Podrobneje so razvidne iz strokovnega elaborata.

Osnovni cilj združevanja med Železarno Ravne in Tovarno rezalnega orodja poleg vsega že omenjenega pa je KAKO DOSEČI ČIMVEČJI DOHODEK z združenimi močmi in skupnimi napor. To mora biti glavni interes vseh zaposlenih in obeh gospodarskih organizacij. Od tega pa imata korist tudi kraja Ravne in Prevalje, naša občina in širša družbena skupnost.

Projekt naše nove ustave nam daje široka pooblastila, kako se lahko združujemo. Hkrati pa moramo povedati, da želimo, da postane Tovarna rezalnega orodja Prevalje v okviru Železarne Ravne in Združenega podjetja slovenske železarne najbolj čista oblika TOZD z vsemi svoji-

mi samoupravnimi organi in družbenopolitičnimi organizacijami. Želimo medsebojne čiste račune na najbolj demokratični samoupravni osnovi.

Železarna Ravne ima dve TOZD, TRO Prevalje bi bila tretja.

Železarna Ravne zaposluje 3862 delavcev, TRO pa 285. Skupaj bi nas bilo 4147, za naše razmere kar velika delovna skupnost.

Čeprav je že več let od IX. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije, so besede iz referata tov. Tita in resolucije kongresa glede potrebe po gospodarskem združevanju še vedno zelo pomembne. Tov. Tito

je takrat dejal: »Nikdar ni bila tako jasna orientacija podjetij, da iščejo rešitve v skladu s svojimi proizvodnimi programi in se ravna po zahtevah tržišča. Integracija v gospodarstvu se na samoupravni podlagi intenzivneje uresničuje, vse bolj se uvaja nova tehnika in sodobna tehnologija, nastajajo nove velike tehnične ekonomske skupacije, in to na podlagi interesov samih proizvajalcev, čeprav integracija poteka še vedno zelo počasi v primerjavi z dejanskimi potrebami in možnostmi, zlasti v okviru vse Jugoslavije.

Integracija je imperativ modernega gospodarstva. Mi pa v tem v primerjavi z gospodarstvom razvitih držav še mnogo zaostajamo. Prav tako se moramo zavdati, da se brez večjih integracijskih gibanj ne bomo mogli enakopravno vključiti v mednarodno delitev dela...«

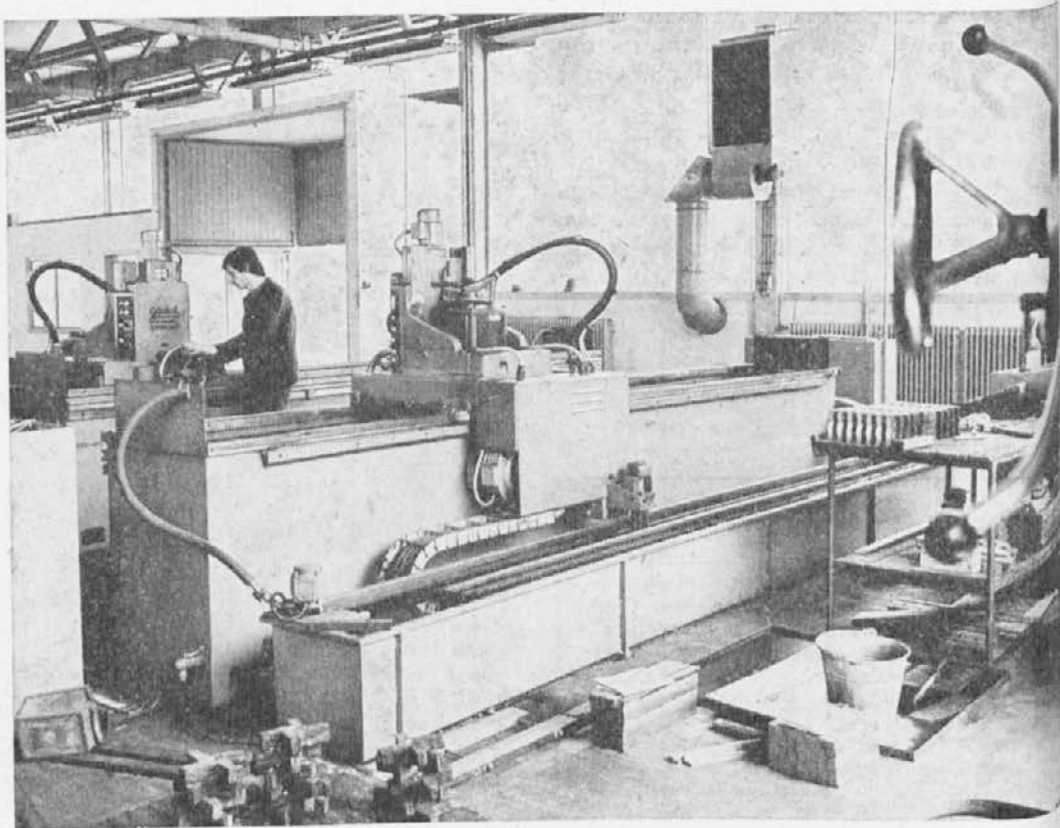
Resolucija IX. kongresa ZKJ pa je ugotovila naslednje: »Spojitev novih proizvodnih sil z razvitimi samoupravnimi odnosi — to sta danes dve plati napredka socializma. To je ena izmed novih zakonitosti gibanja sodobne družbe, ki je zakoreninjena v potrebah materialnega razvoja in novih potrebah človeka. Z bojem za samoupravljanje se je naša družba pionirsko lotila tega močnega gibalnega vzvoda sodobnega sveta...«

»Najširše integracijsko povezovanje in ustanavljanje velikih, gospodarsko močnih organizacij mora biti stalna naloga vseh faktorjev.

Pretakanje sredstev akumulacije znotraj delovnih organizacij ter med njimi in njihovimi združenji mora potekati tako, da se akumulacija ne odtuji od tistih, ki jo pridobijo...«

Besede tov. Tita na IX. kongresu in smernice resolucije IX. kongresa ZKJ z združevanjem konkretno uveljavljamo v našo življenjsko prakso.

Vse delavce obeh delovnih skupnosti, Železarne Ravne in Tovarne rezalnega

V obratu industrijskih nožev TRO

orodja, pozivam, da pri obravnavanju prednosti združevanja upoštevajo vsa dejstva in se vzgledujejo po naših bližnjih sosedih. Združeni bomo močnejši; prepričan sem, da se nam z združitvijo odpira lepša perspektiva jutrišnjega dne.

Samoupravni organi, sindikat, članstvo ZK in mladina pa naj tvorno in prizadevno sodelujejo v tej pomembni akciji, da se združimo in združeni napravimo vse, kar nam je mogoče za lepšo bodočnost naše velike družine.

Marjan Ažman,
direktor TRO

ZA PLODEN DIALOG

Delovna organizacija TRO Prevalje je mlada tako po sestavi kolektiva kot tudi po svojem obstoju. To pa ne pomeni, da zaradi teh dejstev ni poznana širom po Jugoslaviji in v inozemstvu. Lahko trdimo, da je TRO Prevalje v zadnjih letih postala pojem za lesno predelovalno industrijo ne samo za Slovenijo, temveč za celo Jugoslavijo. Celo renomirani inozemski proizvajalci gledajo z občudovanjem na naše proizvode in se čudijo našemu bistvenemu vzponu med najkvalitetnejše proizvajalce orodja za predelavo lesa in umetnih mas. Poleg te proizvodne enote pa imamo še drugo in v tej proizvodnji pile. Tej enoti so nekateri namenili kratko življenje. Z analizami smo prišli do nasprotnega zaključka in ugotovili, da se lahko vključimo s tem proizvodom v mednarodno delitev dela v večjem odstotku. Odpadle so sicer pile, ki so jih vrednotili v kg, toda izredno se je povečalo povpraševanje po malih specialnih pilah in proizvodnjo teh bomo morali bistveno povečati. Izkazalo se je, da bi že v tem letu lahko izvozili našo celotno proizvodnjo, in to predvsem na zapadna tržišča.

Naše proizvodne zmogljivosti so polno zasedene kljub intenzivnemu vlaganju vseh razpoložljivih sredstev amortizacije in skladov našega podjetja za razširitev proizvodnje. Pri vsem tem večanju proizvodnih zmogljivosti, katerega je zahtevalo tržišče, pa smo morali zanemariti vlaganja v lastna obratna sredstva. To pa povzroča finančne težave in zmanjšuje našo likvidnost, toda kolektiv našega podjetja se zelo dobro zaveda, da brez trdega dela in odpovedovanja raznim ugodnostim ne bi dosegli tega, kar danes imamo.

Do konca tega leta bo naša tovarna dobila povsem drug videz. Stare pilarne ne bo več, bo pa stala nova Tovarna rezalnega orodja z modernimi halami, v katerih so novi funkcionalni stroji in predvsem mladi, razumni in delovni ljudje, ki dobro vedo, kaj hočejo. In po vsej tej težki prehojeni poti zadnjega desetletja računamo, da bo združitev med Železarno Ravne in TRO Prevalje pripomogla k še hitrejšemu razvoju ne samo združenega podjetja, temveč da se bo to moralo pozitivno odraziti tudi v občinskem merilu. Hočemo združeno ustvarjati, toda obdržati pri tem čim več samostojnosti. Imamo določene gospodarske in delitvene probleme zelo dobro rešene, druge spet ne in zato računamo pri tem na dialog. Rezultat tega pa se seveda mora potem poznati tudi pri do-

hodku in njegovi delitvi. Na vsak način pa bo to koristno za vse nas, saj tudi star pregovor pravi, da več ljudi več ve.

Ivan Strmčnik,
predsednik SO Ravne

LAŽJE UPRAVLJANJE IN GOSPODARJENJE

Skupščina občine Ravne na Koroškem pozdravlja idejo o združitvi TRO Prevalje in Železarne Ravne. Ob obravnavanju gospodarskega položaja je bila že vrsto let prisotna misel o združevanju gospodarskih organizacij v večja, močnejša podjetja, ne zato, ker, kot nekateri mislijo, da je to politična moda, temveč zato, ker je gospodarska nuja. Ugotavljali smo, da so sicer v zadnjem obdobju kar vse male delovne organizacije kakor tudi Železarna Ravne dobro gospodarile, pa vendar ne tako, da ne bi mogle še bolje. Odgovor, kako bolje gospodariti, se še hitreje razvijati in čim lažje dosegati še boljše rezultate je prav gotovo v združevanju umskega, gospodarskega in finančnega potenciala. Menim, da je prav to spoznanje obeh kolektivov rodilo misel, da se združita v eno močno in trdno delovno skupnost, ki se bo v jugoslovanskem prostoru kakor tudi na zunanjem trgu sposobna vključevati v gospodarske tokove, ki so včasih prav kruti. Veliko je pozitivnih elementov, ki govorijo v prid take odločitve. In prav te prednosti so proizvajalci obeh delovnih organizacij spoznali.

Pogoji in čas za združitev so prav ugodni. Sprejeta so ustavna dopolnila, še posebej 21. in 22. amandma, ki ne samo omogočajo, da delovni ljudje o ustvarjenem dohodku v svoji delovni skupnosti sami odločajo, temveč jim to nalagajo tudi kot dolžnost. Misel in bojazen o odtujevanju ustvarjenega dohodka je zato odveč. Obe delovni organizaciji gospodarita zelo uspešno in združitev ni izhod v sili, temveč hotenje po boljšem, uspešnejšem in lažjem doseganju še boljših rezultatov.

Prepričan sem, da so delavci v obeh delovnih organizacijah za tako združitev močno zainteresirani in prepričani, da bodo združeni hitreje napredovali ter tako ustvarili boljše pogoje sebi, kraju in širši družbeni skupnosti za boljšo prihodnost.

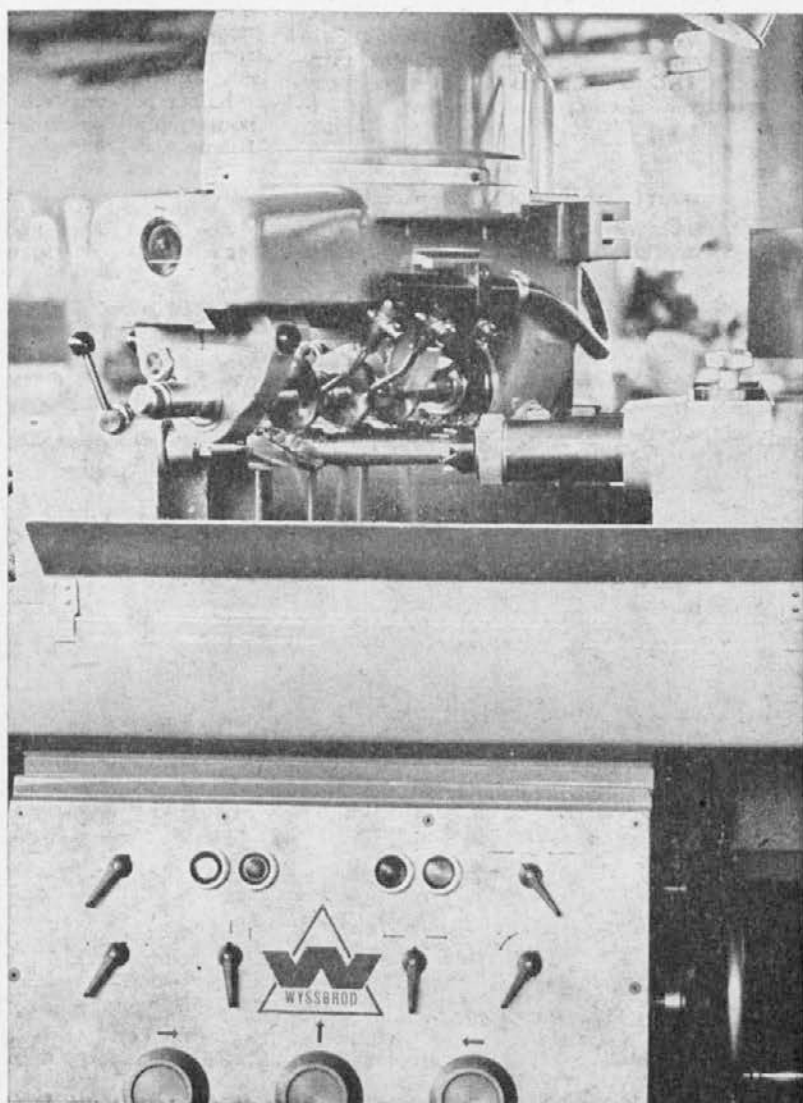
Znidar Janez

POVZETEK IZ EKONOMSKEGA ELABORATA

Posebna komisija, ki so jo sestavljali člani iz obeh podjetij, je izdelala ekonomski elaborat. V njem je analizirala stanje obeh podjetij na osnovi podatkov iz zaključnih računov za leto 1972 in ocenila bodoči razvoj. V naslednjih poglavjih so opisane glavne ugotovitve.

Proizvodni program

Proizvodni program TRO dopolnjuje izbor izdelkov, izdelanih iz kvalitetnega jekla, ki jih Železarna Ravne nudi trgu. Združitev podjetij bo omogočila razširitev ponudbe in večje zadovoljevanje kupcev. TRO lahko uporablja za vložek pretežno jekla iz proizvodnega programa Železarne Ravne. Z večjo tehnološko in drugo povezanostjo bo mogoče iz-

Režkanje spirale
na trivretenskem
avtomatskem
stroju v TRO

boljšati preskrbo ter kvaliteto vložka in izdelkov.

Blagovna proizvodnja

Vrednost blagovne proizvodnje narašča v obeh podjetjih po stopnji nad 12 odst. letno. To kaže na dinamičnost razvoja obeh podjetij ter prilagajanje tržnim zahtevam. Specializacija obeh podjetij za izdelavo posameznih grup izdelkov bo omogočila doseganje visoke produktivnosti in rentabilnosti. Možnost spreminjanja izdelkov znotraj grup bo omogočila elastično prilagajanje razmeram na trgu.

Prodajni tokovi

Železarna Ravne proda prek 80 odst. izdelkov direktno kupcem in le manjši del prek trgovin. Širok krog odjemalcev, ki so velikokrat tudi dobavitelji, daje velike možnosti za hitrejše obračanje sredstev. TRO proda pretežen del izdelkov prek trgovin in je bolj odvisna od plačilne sposobnosti teh. Z združitvijo se predvsem za TRO ponujajo boljše možnosti poravnave faktur.

Obe podjetji sta tudi izvoznika in izvažata prek 10 odst. izdelkov. S skupnim nastopom na domačem in tujem trgu bi lahko pridobili za obe podjetji nove kupce.

Analiza zaposlenih

Obe podjetji, posebno pa še TRO, v zadnjih letih povečujeta število zaposlenih. Železarna Ravne ima kot veliko podjetje močno razvite strokovne službe, ki so potrebne za obvladovanje proizvodnih procesov in modernega poslovanja ter načrtovanja za bodoči razvoj. TRO zaradi manjšega obsega ni potrebovala specializiranih služb. S preraščanjem v večjo enoto pa se bo nujno pojavila tudi potreba po novih strokovnjakih. Združitve bo omogočila sočasno angažiranje strokovnih služb Železarne Ravne tudi za reševanje problemov TRO. To bo pomenilo za TRO hiter prenos znanja ob nižjih stroških, kot bi jih povzročalo formiranje lastnih služb; v Železarni Ravne pa se bodo enotam za ustrezen del znižali stroški režije.

Poprečno izplačani OD

Obe podjetji sta v letu 1971 izplačali poprečno na delavca skoraj enake OD. V Železarni Ravne so v letu 1972 ti naraščali hitreje kot v TRO, kar omogoča tudi samoupravni sporazum. (Železarna Ravne v l. 1972 — 2090 din/zap., TRO Prevalje — 1759 din/zap.)

Struktura stroškov in akumulacija

Sama struktura stroškov za obe podjetji ni primerljiva zaradi različne strukture iz-

delkov. V Železarni Ravne je večji delež materialnih stroškov, v TRO pa večji delež stroškov dela, kar je normalno. Obe podjetji pa dosegata bruto akumulacijo (skladi + amortizacija) okrog 20 odst., kar lahko ocenimo za ugodno.

Obračanje zalog in kupci

Zaloge materiala v podjetju in terjatev do kupcev se v Železarni Ravne obračajo hitreje (1,84-krat letno) kot v TRO, kjer je koeficient obračanja le 1,38. Počasnejše obračanje veže več sredstev in zahteva tudi več obratnih sredstev. S posebnimi organizacijskimi in drugimi ukrepi je možno hitrost obračanja povečati.

Obvezna trajna obratna sredstva za kritje zalog

Z zakonom, ki je v veljavi od julija 1972, je predpisano, koliko lastnih obratnih sredstev ali dolgoročnih kreditov mora imeti posamezno podjetje glede na obseg poslovanja. Železarna Ravne ima že zagotovljena z zakonom predpisana trajna obratna sredstva za sedanjí obseg poslovanja, medtem ko jih TRO primanjkuje. Kot je z zakonom predvideno, bo morala TRO vsako leto — do leta 1975 — iz ostanka dohodka nameniti več kot 40 odst. za obratna sredstva s pogojem, da bo tudi v bodoče dosegala tako akumulacijo kot lani in v primeru, da ne bo širila obsega proizvodnje. Z združitvijo v enotno podjetje bodo trajna sredstva Železarne Ravne, ki jih ima za kritje zalog, dovolj velika, da bodo izpolnila zakonske zahteve za obe podjetji. Železarna Ravne potrebuje sedaj letno najmanj 144.555.000 din, TRO pa 10.663.000 din obratnih sredstev.

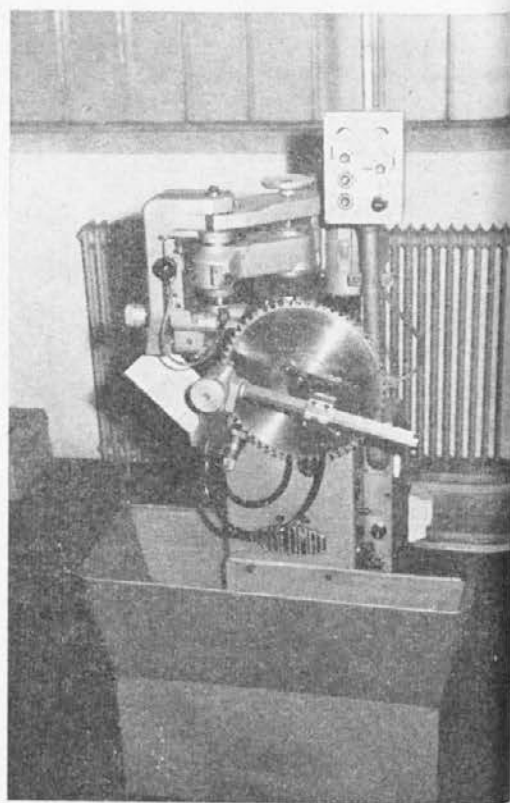
Likvidnost podjetij

Likvidnost pomeni sposobnost podjetja, da tekoče poravnava prispele obveznosti (račune, izplačila, dolgove itd.). Računa se, da bi smelo podjetje imeti kratkoročnih obveznosti največ toliko, kolikor ima denarnih sredstev in vrednost terjatev pri kupcih. V Železarni je to razmerje ugodnejše in ima polovico vrednosti terjatev do kupcev kritih z lastnimi obratnimi sredstvi, medtem ko je v TRO s kratkoročnimi krediti kritih poleg terjatev do kupcev tudi večji del zalog v podjetju.

Kupci poravnava svoje obveznosti obema podjetjema sorazmerno pozno (Železarna Ravne = v 120 dneh, TRO = v 112 dneh).

Finančni položaj

Železarna Ravne ima z lastnimi sredstvi krita 57 odst. vsega premoženja, ostalo pa so

Avtomat za brušenje krožnih žag s trd kovino v TRO

kratkoročni ali dolgoročni krediti. TRO pa ima lastnih sredstev le 38 odst.

Rentabilnost naložb

Na 1 din investiranih sredstev dosežeta obe podjetji več kot 1 din prodaje. To je še posebej ugodno za Železarno Ravne, kjer so potrebna za proizvodnjo draga osnovna sredstva in ki potrebuje za nemoteno delo veliko pomožnih obratov in služb.

Tudi akumulacija na vložena sredstva je v obeh podjetjih ugodna. V Železarni Ravne je v letu 1972 v primerjavi z letom poprej celo porasla.

Zaradi odplačila anuitet za najete kredite ima Železarna Ravne v naslednjih letih angažiranih ca 44 odst. amortizacije. TRO pa ca 63 odst. TRO mora obvezno izdajati v poslovní sklad za obratna sredstva do leta 1975 še ca 43 odst. ostanka dohodka. Izračun je izdelan na predpostavki, da obe podjetji tudi v bodoče dosegata tako amortizacijo in akumulacijo kot v letu 1972.

Investicijska dejavnost v teku

Glavna investicijska naložba v tem letu v Železarni je razširitev obrata za proizvodnjo industrijskih nožev. Po izgradnji bo imel obrat kapaciteto za izdelavo 1000 ton industrijskih nožev na leto. Vrednost celotne investicije je prek 90 milij. din. Večina del bo končanih že v letu 1973, zaključena pa bo investicija v letu 1974.

V izgradnji je tudi zgradba za računski center in pripravo proizvodnje. Najmodernejši računalnik IB 370/135 bo pričel z delom že letos jeseni.

Na področju družbenega standarda je Železarna letos zastavila program — »100 stanovanj na leto«. Samo v letu 1973 bo za gradnjo namenila ca 30 milij. din.

V TRO Prevalje je največja investicija izgradnja hale za proizvodnjo pil. Investicija bo zaključena še letos.

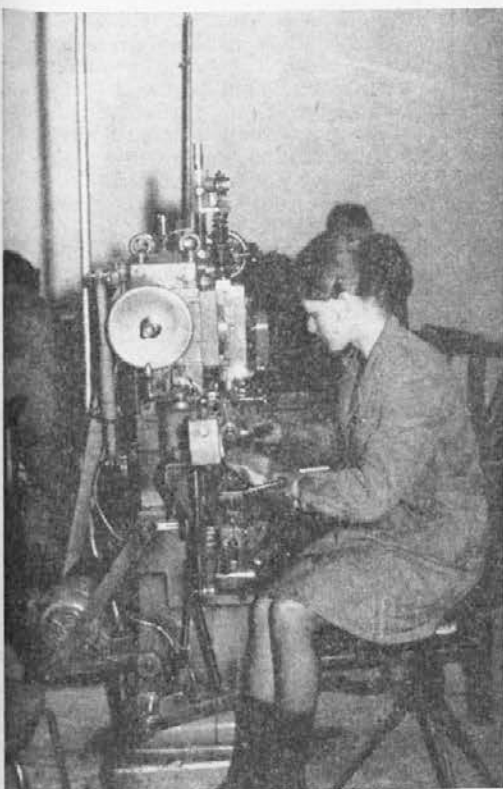
Na področju družbenega standarda bodo letos iz razpoložljivih sredstev kupili 5 stanovanj.

Bodoči razvoj

Z dolgoročnim razvojnim programom predvidevata Železarna Ravne in TRO modernizacijo strojev in naprav in razširitev kapacitet za proizvodnjo in predelavo jekla. Posebna skrb bo namenjena zagotovitvi energetskih in surovinskih virov ter izboljšanju delovnega okolja. Na področju družbenega standarda bo glavna naloga zagotovitev primernih stanovanj.

Stara pilarna, ki je danes že del zgodovine TRO

Izdelava pil v TRO

vanj za vse zaposlene in pomoč pri izgradnji objektov družbenega standarda v okolju, kjer delavci živijo.

Organizacijska oblika združitve ter pravice in dolžnosti v združenem podjetju

Železarna ima sedaj dve temeljni organizaciji združenega dela in organizacijo skupnih služb. TRO Prevalje bo predvidoma tretja

TOZD. Temeljne organizacije združenega dela in OSS bodo imele po predlogu sporazuma veliko samostojnost, kar izhaja tudi iz ustavnih dopolnil. Odločitve o vseh bistvenih zadevah, kot so samoupravni sporazumi, splošni akti, plani, dohodek in razdelitev dohodka so v pristojnosti DS TOZD. Le o zadevah, ki so skupnega pomena za vse TOZD in podjetje kot celoto, se odloča na zboru delegatov (bivši DST). Vsaka TOZD in OSS imajo v zboru delegatov enako zastopstvo. Najvažnejše odločitve pa se bodo sprejemale soglasno. Po samoupravnem sporazumu, ki je sedaj v razpravi in bo sprejet predvidoma koncem meseca maja, se bodo TOZD in OSS dogovorile za solidarno odgovornost, s tem pa tudi za enoten ziro račun.

Ekonomski odnosi med TOZD bodo urejeni po principu tržnega gospodarjenja (tržna cena, pogodbe, kvaliteta, roki itd.), kar daje osnovo za čim bolj objektivno ugotavljanje uspeha posamezne TOZD. Finančne posle bo opravljala finančna služba za vse TOZD in OSS ter podjetje kot celoto. O vseh finančnih odločitvah, ki zadevajo TOZD in OSS, bodo odločale te prek delegatov v odboru za gospodarjenje. Za vsako TOZD in OSS ter podjetje kot celoto bo vodeno posebno knjigovodstvo, na osnovi katerega bo mogoče ugotavljati uspeh poslovanja (bilanca) ter tekočo likvidnost.

Skupne službe bodo poslovale na principu budžeta, ki se določi z letnim planom. Višina stroškov, ki jih bo krila TOZD, bo odvisna od količine uslug, ki jih bo posamezna TOZD uporabila oz. naročila.

Ureditve medsebojnih razmerij ter pravice in dolžnosti samoupravnih in drugih organov so predvidene s »samoupravnim sporazumom o združitvi dela in sredstev ter ureditvi medsebojnih razmerij v podjetju Železarni Ravne«. S podpisom tega sporazuma in pristankom TOZD in OSS Železarna Ravne postane tudi TRO Prevalje enakopraven član nove skupnosti ter bo lahko uživala vse pravice in imela vse dolžnosti, ki iz tega sporazuma izhajajo.

Samoupravljanje približati neposrednemu proizvajalcu

Občni zbor sindikalne organizacije Železarne Ravne

V sredo, dne 16. maja 1973, je bil v Domu železarjev redni, težko pričakovani občni zbor sindikalne organizacije Železarne Ravne. Po uvodnih utečenih formalnostih je dosegel predsednik tov. Ivan Kugovnik predsedanje poročilo, iz katerega povzemamo najvažnejše misli in podatke o delu v pretekli mandatni dobi.

Ob izredni angažiranosti kolektiva ter še posebno posameznih služb smo v preteklem letu uspeli deblokirati žiro račun. Za doseg tega cilja smo sprejeli tudi sanacijski program ter akcijski načrt, da likvidnost tudi obdržimo.

Nova organizacijska shema podjetja z delitvijo na enote nam je že pred izidom zakonskih predpisov omogočila samostojno odločanje na nižjem nivoju ob istovrstnem prenašanju odgovornosti. Tako pripravljeni smo tudi vključili v razprave o snovanju temeljnih organizacij združenega dela. Podprli smo predlog, da zaenkrat osnujemo dve TOZD in eno organizacijo združenega dela, ki s svojim delom deluje za potrebe obeh TOZD.

Uresničevanju ustavnih dopolnil je sindikalna organizacija v pretekli mandatni dobi posvečala veliko pozornost in se vključevala v predpriprave kakor tudi v razprave po obravnavanih. Zavedali smo se, da je vloga sindikata tudi v ustavnih dopolnilih izredno močno poudarjena. Sindikalna organizacija je v resnici sestavni del samoupravljalnega mehanizma v TOZD, prek katere lahko delavci vplivajo na odločanje. Z eno besedo, sindikat se vključuje v splošne samoupravne odnose s3-

moupravno in organizirano, s sklepi in predlogi pa pomaga pri pozitivnem sklepanju.

Vplivi pri odločanju o delitvi dohodka, upravljanje s sredstvi družbene reprodukcije, samoupravni sporazumi in družbeni dogovori, organizacija dela in razvijanje sodobne tehnologije, strokovno izpopolnjevanje, delovni pogoji, življenjske razmere in drugo, zahtevajo neposreden vpliv sindikata. O vseh teh področjih morajo vodstva in organi delavske samouprave pred sprejemanjem sklepov in samoupravnih aktov pravčasno obvestiti in dati v razpravo obravnavano gradivo, da lahko sindikalna organizacija na nivoju podjetja in TOZD izrazi svoje pripombe in stališča. Dolžni pa so tudi organom sindikalne organizacije v določenem roku odgovoriti na vsa vprašanja in predloge. Zahtevamo tudi odgovornost, če se ne upoštevajo sklepi ali opozorila in je kasneje zaradi tega prišlo do konfliktnih situacij.

Marsičesa smo se že lotili. Mnenja smo, da bomo še najlažje dosegali uspehe v proizvodnji, kjer se dajo meriti, da pa bomo morali vložiti mnogo več truda v osveščanje človeka. Samo tak bo lahko gospodarno odločal na vseh nivojih od TOZD do višjih oblik združevanja.

Ob uvajanju popolnejše samouprave nastopajo nove oblike delegatskega sistema. Prek naših delegatov se bomo povezovali v najrazličnejše skupnosti in organizacije, spremeniti pa bomo morali odnos do delegatov predvsem zaradi reševanja skupnih zadev izven tovarne. Že do sedaj so posamezni predstavniki v mnogih primerih iskali stališča in pojasnila,

a so vse prevečkrat bili prepuščeni lastni presoji in opredeljevanju v imenu nas vseh. Nismo jim omogočili, da zvedo za naše skupno stališče (običajno ga še sami nismo imeli), niti jim nismo omogočili, da o svojih stališčih in delu poročajo. To se pravi, da bomo morali v delegatskem sistemu v bistvu spremeniti odnos do povezovanja navzven in se aktivno vključevati v dogajanja izven tovarniških plotov.

Od sedanjih začasnih organov delavske kontrole moramo čimprej preiti na stalno telo in program. S sodelovanjem pri odločanju se tesno povezuje informiranje. Dobra in pravočasna informacija je odločilna pri vključevanju v razprave za vsa področja. V železarni imamo sorazmerno precej informacij. Dobljamo jih prek Informativnega fužinarja, Obvestil, ki so zadnje čase spremenila svojo obliko in ažurnost obveščanja. Teme z gospodarske problematiko bomo morali obravnavati na delovnih skupinah. Te skupine so za nas novost, saj smo jih uvedli šele pred nedavnim. Praksa pa je že pokazala upravičenost njihovega obstoja. Razumljivo je, da tam, kjer so vodje sposobnejši, delujejo bolje. Tam, kjer ta oblika neposrednega samoupravljanja še ni zaživel, pa bo potrebno nekaj ukreniti. Ne bi bilo napak, če bi vsekakor organizirali seminarje za vodje delovnih skupin. Vsi vodje skupin so vodje tudi po strokovni plati. Taka zahteva vzporednosti dveh funkcij je opravičljiva, saj je vodja strokovnjak, kreator vzdušja skupine od medsebojnih odnosov do samoupravne zainteresiranosti. To vprašanje so rešili že tudi po nekaterih drugih kolektivih, kjer so izoblikovali nov lik vodje skupine — mojstra, ki je enako odgovoren za strokovno delo skupine kakor tudi za samoupravno in družbeno vključevanje skupine v samoupravne odnose.

V zadnjih dveh letih smo se spopadli s problemom stalnega porasta cen. Posledicam tega so najbolj izpostavljeni delavci, ki jim je dohodek v podjetju edini vir zaslužka. Bili smo priča stalne rasti življenjskih stroškov, kar je tudi povzročilo, da smo v sindikatu še nadalje spremljali odnose med našimi osebnimi dohodki in življenjskimi stroški. Delali smo primerjave z OD cele železarne kakor tudi za posamezne obrate. V celotnem obdobju je bilo opaziti povečanje cen posameznih artiklov, posebno tistih, ki močno vplivajo na življenjski standard družin. Iz analiz smo opazili, da je naraščanje cen posebej zaskrbljujoče od oktobra do aprila, poleti pa ni tako opaznega dvigovanja.

Z našim poprečnim OD komaj pokrivamo življenjske stroške in zato tudi s poudarkom podpiramo vsako akcijo za stabilizacijo cen. Ni dovolj, če v podjetju urejamo odnose in znižujemo razpone, ko se pa izven podjetja znajdemo pred problemi, ki imajo velike vplive na »vzdušje v kolektivu in na naše medsebojne odnose. Zato je tudi razumljivo, da se opredeljujemo za akcijo reševanja nadomestil za dobo boleznih in predlagamo zakonsko spremembo osnove od 80 odst. na 90 odst. Najbolj pereči so bili seveda minimalni osebni dohodki. Z vidika socialnega razlikovanja in nujne človeške potrebe vsaj za pokrivanje minimalnih potreb smo se odločevali za intervencije pri določevanju najnižjih osebnih dohodkov v podjetju. Tako se je ta vsota dvigala od 800 na 900 in pozneje na 1000 din. Glede na rast življenjskih stroškov naj bi se oblikoval nov predlog.

Cilj sindikata je, naj bi bil najnižji OD odvisen od poprečnega dohodka zaposlenih v Sloveniji. Dogovorili smo se za 65 odst. Razumljivo, da je mišljen tak dohodek na polno zaposlitev 42-urnega tednika.

Stanovanjska izgradnja je za naš kolektiv še vedno izredno problematična. Kljub dobri volji nam ne uspe rešiti tega vprašanja in nam skoraj vsako leto ostaja isto število nerešenih prošelj. Akcijo o gradnji delavskih stanovanj v celoti podpiramo predvsem zaradi pospešene gradnje. Delavska stanovanja smo itak gradili že do sedaj in jih brez razlike zasedajo zaposleni vseh kategorij. Že podatek, da naše podjetje razpolaga skupno s 1091 družinskimi stanovanji, 43 garsonjerami in 29 samskimi sobami in da je v povojnem času bilo zgrajenih 210 individualnih hiš in opravljenih 17 adaptacij, govori v prid skrbi za družbeno gradnjo. Od načela smo odstopi-

li le leta 1971, ko zaradi otežkočenega poslovanja nismo imeli dovolj sredstev, pa smo s tistimi, ki smo jih imeli, zainteresirali privatno gradnjo in tako sprostili 91 družinskih stanovanj.

Problem stanovanjske gradnje so obravnavali vsi občni zbori podružnic in jo prikazovali kot zelo kritično. K že itak težki situaciji zadovoljevanja rednih prosilcev pa se nam je v letošnjem letu priključil problem izselitve stanovalcev pod Gradom, za kar smo dobili odločbo inšpekcije. Izselitev je bila nujna, saj so stanovanjske razmere v tem bloku bile res nevzdržne zaradi neposredne bližine valjarne, ki je z ropotom negativno vplivala na počutje stanovalcev. Tako so se rednim prosilcem priključili še ti. Stanovanj, katera nujno potrebujemo, je za letošnje potrebe izredno malo. Drugo, kar je ugotovljeno, je majhna stanovanjska površina za večje družine. Od 29 stanovanj, ki smo jih dobili na razpolago, jih je kar 8 s površino 33,5 m². Glede na nujnost so se v taka stanovanja vselile tudi družine, ki jim zaradi številčnosti pripadajo večja stanovanja. Še bolj kritična situacija bo ob delitvi drugega dela, ko bomo imeli na razpolago le 22 stanovanj, od tega pa kar 14 enosobnih s 33,5 m² stanovanjske površine.

Na občnih zboreh je bilo jasno poudarjeno, da s politiko gradenj in vzdrževanja stanovanjskega fonda stanovanjskega podjetja ne moremo biti zadovoljni. Postavljene so bile zahteve, da to obravnava današnji občni zbor. Postavlja se vprašanje, koliko lahko kolektiv sploh vpliva na poslovanje stanovanjskega podjetja in njegovo skrb za stanovanja. Železarna Ravne je največji potrošnik organizirane stanovanjske gradnje in interesu primerno tudi največji vplačnik finančnih sredstev zanj. Predlogi na zboreh sindikalnih podružnic zahtevajo od nas, da to vprašanje obravnavamo, od vodstva podjetja pa, da preučijo stanje, se odloči za akcijo in kolikor se odnosov ne da spremeniti, da izstopimo in osnujemo svoje lastno podjetje oz. službo. Stanje in končno rešitev mora obravnavati naš delavski svet, s programom pa določiti našo nadaljnjo politiko.

Zaposleni v Železarni Ravne se strinjamo z resolucijo o gradnji delavskih stanovanj in smo pripravljeni sodelovati pri realizaciji programov. Želimo pa tudi soodločiti in imeti vpogled v trošenje zbranih sredstev. Z razumevanjem je kolektiv sprejel sklep, da za gradnjo delavskih stanovanj odvajamo povečano stopnjo 10 odst.

Problem, ki je bil vseskozi prisoten, je naša družbena prehrana. Tudi to so obravnavali občni zbori podružnic in nas zadožili, da se skupno pogovorimo in zavzemamo stališča. Že v letu 1971 smo v okviru sindikalnega delovanja organizirali posebno komisijo, ki je prevzela nalogo, da spremlja delo menze in poskuša skupno z vodstvom menze odpravljati napake. Kljub dobri volji svojega dela ni mogla najbolje opravljati, zato smo sklenili, da se to delo prenese na organe delavske samouprave. Tako je v sedanjih mandatni dobi komisija organ odbora za splošne zadeve. Pretežna večina diskutantov je bila mnenja, da je stanje lahko izboljšati z dobro voljo vodstva menze. Nevzdržna je trditev vodstva menze, da menza prinaša izgubo, vse dotlej, dokler ne bodo imeli ločenega knjigovodstva kuhinje menze od kuhinje Doma železarjev. Na občnih zboreh so se delavci v glavnem izrekli za osamosvojitve menze (enako kakor na Jesenicah in Storah). Resnici na ljubo moramo povedati, da odnosi med podjetjema Merx, ki vodi menzo in našim podjetjem kljub sklenjeni pogodbi niso popolnoma urejeni. Doga-ja se, da se pogodba v celoti ne spoštuje, problemi, ki nastajajo iz tega, pa ostajajo v kolektivu in se priključujejo našim proizvodnim. Izrek, da gre ljubzen skozi želo, ni nepreizkušen. Tudi volja do dela in medsebojni odnosi so dokaj tesno vezani nanj.

Imamo dokaj izkušnje, da so ukrepi vodstva menze oz. Merxa nemalokrat predmet razprav v obratih, da so rojevali delegacije in prerekanja. Temu vprašanju bo moralo vodstvo podjetja posvetiti vso pozornost, a potrebno bo razpravljati tudi na delavskem svetu podjetja.

Odpraviti moramo željo, da se prek menze, edine v podjetju, lahko izkorišča monopolni

položaj in formirajo cene, ki so višje od cen izven podjetja. Preudariti moramo in oceniti, če se ne izplača ugoditi želji večine članstva.

V pretekli mandatni dobi smo imeli 35 sej predsedstva TO in 5 sej TO. Ze med mandatom smo bili kritizirani, da je bilo premalo sej TO. Na sejah smo obravnavali vso problematiko, ki se je pojavljala. Vključevali smo se v razprave delavske samouprave, prav posebno ob razpravah o raznih predlogih. Aktivno smo sodelovali pri volitvah organov samouprave kakor tudi pri izvajanju referendumov za šolstvo in kmečko zavarovanje. Zaradi lažjega dela smo imeli ob predsedstvu še komisije, katerih poročila ste dobili. Manjka poročilo komisije za ženska vprašanja. Ta komisija trenutno nima svoje predsednice. Delovala je v okviru možnosti in za žene organizirala izlete. Komisija je svoje delo opravila, saj je ob številu zaposlenih žena obstoj take komisije tudi razumljiv. V bodoče bo tudi vprašanje zaposlovanja žena na določenih delovnih mestih domena te komisije. Ravno tako bo morala ta komisija tudi skrbeti za zmanjševanje zaposlovanja žensk na delovnih mestih, ki zahtevajo nočno delo.

Vse komisije so delovale v okviru svojih programov samostojno. Občasno so predsedniki poročali predsedstvu o aktivnosti komisij. Ob dobrem delu komisij je predsedstvu ostajala le osnovna problematika, ki se je tudi po večkrat pojavljala na dnevnih redih. Na večini sej smo obravnavali zapiske sej odborov podružnic. Specifično problematiko pa je običajno razlagal prisotni predsednik, ki je kot član predsedstva seji prisostvoval. Od drugih vprašanj, razen teh, o katerih smo že govorili, smo na sejah obravnavali še volitve in kadrovanje v delavsko samoupravo, osnivanje TOZD, reorganizacijo sindikata v našem podjetju, delitev dohodka po zaključnem računu, socialno problematiko bolnikov z nižjimi osebnimi dohodki, odpravnine, skrb za družinske člane, katerih očetje so umrli za posledicami dela v podjetju itn. Ze prejšnji občni zbor nas je zadožil, da smo pri tovarniškem odboru formirali samostojen sklad za socialne pomoči, s katerim upravlja komisija pri sindikatu. V ta sklad smo vložili dvajset tisoč dinarjev lastnih sredstev, ostalo pa je bila dotacija podjetja. V letošnjem letu bo dobila sindikalna organizacija v namene socialnih pomoči in zdravljenja od podjetja 100.000 din. Drugih finančnih virov, razen članarine in iztoženega dela od primera Kastelic, sindikat ni imel.

V času mandatne dobe smo bili tesno povezani z delavsko samoupravo. Dobivali smo ves material, kakor se je pripravljaj za zasedanje, tudi zapisnike zasedanj. Na organe samouprave smo naslavljali naše predloge in pripombe s konkretnimi stališči.

Na prošnje in pritožbe članov smo posredovali pri pristojnih službah. V zadnjem času se je začelo pojavljati, da se člani obračajo na sindikat tudi v zadevah, ki jih občinski ali drugi organi ne rešujejo pravočasno ali pa zanje nerazumljivo. V teh primerih smo se povezovali z občinskim sindikalnim svetom, ki je posredoval in pomagal urediti stvari.

Posebej bi omenili povezovanje v okviru sindikata na nivoju združenega podjetja slovenske železarne. Moramo priznati, da smo po plodnih letih 1970—1971 v preteklem letu dokaj stagnirali in ne najdemo skupne poti za boljše delo koordinacijskega odbora. Od dobre startne osnove za pridobivanje enakih pravic po normativnih aktih se je še največ naredilo v športu. Na kulturno prosvetnem področju je bilo nekaj poizkusov, a do ustaljene oblike nismo prišli.

V sindikatu smo bili v začetku tudi bolje obveščeni o dogajanjih v združenem podjetju. Zadnje čase pa dobivamo vtis, da je sindikat nebodigatreba, saj s svojim delovanjem povzroča le dodatno delo, ko postavlja predloge, zahteve in želi več strokovne povezanosti na nivoju služb vseh treh podjetij.

V tem obdobju smo poskušali prisluhniti problemom članov ter jim pomagati. Pri svojem delu smo poželi nekaj dobronamerne kritike, ki nas je opozarjala na napake. Vsekakor pa nismo mogli pritegniti s tistimi, ki delo našega sindikata vzporejajo z zahodnimi sindikati in njihovimi akcijami ob mezdni gibanjih. Na srečo takih ni bilo veliko, obsta-

jajo pa, in če smo tiho mi, so toliko glasnejši pri ocenjevanju našega dela oni.

Dovolite, da se ob zaključku poročila zahvalimo vsem, ki so nam pomagali pri delu. Zahvala tudi tistim tihim strokovnim sodelavcem, ki so mimo svoje službene obveznosti pomagali reševati probleme. Ni jim bilo žal časa v zavesti, da pomagajo sočloveku.

Hvala za pomoč tudi vsem sindikalnim delavcem po obratih!

Razprava je v marsičem konkretizirala teze, ki so bile nakazane v poročilu predsednika. Objavljamo glavne misli razpravljavcev.

Franc Leskošek, enota I, je kritično ocenil delo samoupravnih organov v enoti I. Izvoljenim članom je očitana neodgovornost zaradi odsotnosti z zasedanj in sej. S tem delamo medvedjo uslugo nadaljnjemu razvoju samoupravljanja. Potrebno bo razmišljati in pripraviti sistem za sankcioniranje neresnosti in neodgovornosti. Tov. Leskošek je predlagal, da bi poizkusili stimulirati udeležbo na zasedanjih in sejah, kajti opaziti je, da je le še malokdo pripravljen žrtvovati svoj prosti čas, kar pa je obsojanja vredno.

Nova oblika neposrednega upravljanja, ki je osnovna vsebina delovanja delovnih skupin, je naletela na različno plodna tla, je nadaljeval tov. Leskošek. Ravno sedaj, ko povijamo tega novorojenčka, bi moral v dosti primerih biti deležen več očetovske (obratovodske) skrbi. Mačehovski odnos je zaslediti predvsem v valjarni in topilnici, kjer so ljudje javno izražali nezadovoljstvo zaradi neinformiranja in neaktivnosti. (Seveda pa je v železarni verjetno med 40 in 50 odst. delovnih skupin, ki se ne morejo hvaliti z aktivnostjo, verjetno so tudi take, ki se v enem letu niti sestale niso. Strune bo potrebno napeti in pričeti brenkati tako močno, da bodo tudi zamašena ušesa slišala p. p.) Tov. Leskošek je še poudaril, da posamezni vodje delovnih skupin ne znajo (nočejo) napisati zapisnika sestanka delovne skupine. Taki ljudje pa nam po drugi strani krojijo proizvodnjo, kar je skorajda nesprijemljivo.

Ivan Zunko, enota I, je povedal, da še do danes niso verificirana posamezna delovna mesta za bonificirano delovno dobo. Uprava podjetja se mora pri tem bolj angažirati, obenem pa je koordinacijski sindikalni odbor pri ZP slovenske železarne pri tem tudi dolžan podpreti in poenotiti to vprašanje za vse tri železarne.

Tov. Zunko je opozoril, da je oskrba z rezervnimi deli dostikrat nepričakovano slaba (zgodilo se je, da zaradi manjkajočega holandca peč ni mogla obratovati). Na livnem žerjavu »LITOSTROJ« so na žerjavovodski kabini neustrezne šipe in privezovalci dostikrat tvegali poškodbo (menda ja ne življenja) zaradi neprimerne šipe, skozi katero žerjavovodja bolje slihi, kot pa vidi. Na sestankih delovnih skupin dostikrat na ponavljajoča se vprašanja ljudje ne dobe zahtevanih odgovorov, kar povzroča nezadovoljstvo in malodušnost.

Osebnih dohodki so tudi vzrok nezadovoljstva v topilnici. Delavci odhajajo, ker so za tako težko delo slabo stimulirani. Seveda pa je pri urejanju OD misliti tudi na kasnejšo prekvalifikacijo ljudi, ki se med težkim delom izčrpajo.

Franc Johman, enota I, je opozoril na neupravičeno dodeljevanje socialnih, denarnih pomoči komisije za socialna vprašanja pri TO sindikata. Predsednik te komisije tov. **Ivan Pungartnik** iz enote II pa je na kratko opisal delo komisije. Napake, ki so se pojavljale pri dodeljevanju socialnih pomoči, niso bile namerne in so bile posledica neurejenih evidenc socialno ogroženih. Ker pa jih ni bilo tako veliko, ne morejo odtehtati dobronamernosti ob drugih res upravičenih primerih. Osnovno merilo za odobritev denarne pomoči je bil mesečni dohodek na družinskega člana, upoštevana pa je bila tudi dolžina bolezenske odsotnosti. Tov. Pungartnik je opozoril tudi na to, da dostikrat najbližji sodelavci (tudi vodje), nimajo posluha za socialno prizadetost sotovariš. V sodelovanju vseh je iskati pot za pravičnost, in ne nazadnje za zmanjševanje socialnih razlik.

Tov. Filip Rožane, vodja oddelka za oblikovanje OD, je povedal, da pri izdelovanju predloga pravilnika za delitev OD kasnijo za skoraj 6 mesecev, kar je povzročeno v veliki

Jekleno satovje

jejo še ca 180.000.000 din in naših obveznosti do dobaviteljev v višini 60.000.000 din, kar je v razmerju 1:3. Plačilno sposobnost naših naročnikov bomo morali pri dobavah še bolj dosledno upoštevati.

Inflacijska gibanja so postala svetovni fenomen, kar ima za posledico naraščanje cen uvoznega reprodukcijskega materiala in s tem seveda tudi stroškov naše proizvodnje. Za primer naj navedem, da smo v letu 1971 plačevali staro železo po 45 do 48 dolarjev za tono, zadnja ponudba iz Sovjetske zveze pa je 83 dolarjev za tono.

Poslovni rezultati prvega četrtletja pa nam kljub malenkostnemu zaostanku proti planu zagotavljajo optimizem in dobre poslovne rezultate tudi v letošnjem letu. Za doseg tega pa si bomo morali prizadevati prav vsi. Želel bi tudi, da bi našo železarno, ki je dejansko naš drugi dom, uredili v vzoren industrijski objekt in jo tako tudi vzdrževali, za kar pa prosim za pomoč in sodelovanje sindikalno organizacijo. Družbeno prehrano bomo uredili tako ali drugače.

Skupaj z občinsko skupščino bomo poizkušali uresničiti, da bi na Ravnah ali v okolici zgradili sodobno trgovsko hišo Namo ali kaj podobnega. Lokacijo naj bi si izbral ponudnik sam.

Želim, da bi sindikalna organizacija še naprej imela veliko posluha za probleme delovnih ljudi kakor tudi za poslovno politiko podjetja. Kljub razhajanju v nekaterih stališčih mnenj je vedno rojevala dialektično napredovanje, ki je pogoj za boljši in lepši jutrišnji dan. Ena od nalog novega vodstva sindikalne organizacije, ki mu istočasno želim obilo plodnega dela, naj bi bilo izboljšano sodelovanje med sindikalnimi organizacijami treh slovenskih železarn.

Tov. Franc Kobentar, gost iz Železarne Jesenice, je po pozdravu v imenu obeh bratskih železarn dejal, da tudi oni opažajo pomanjkljivo sodelovanje. Povedal je tudi stališče sindikalne organizacije železarne Jesenice do bonificirane delovne dobe. Na Jesenicah si prizadevajo odpraviti neurejena delovna mesta, ki pogosto bonificirano delovno dobo. Tudi v tem primeru se zavzemajo za enotnost stališč v slovenskih železarnah.

Tov. Alojz Jehart, predsednik obč. sindikalne sveta Ravne, je poudaril, da je razprava že začrtala program dela za v prihodnje. Skrb za delovnega človeka na delovnem mestu in njegovo počutje po končanem delu mora ostati najvažnejša naloga sindikatov.

Po končani razpravi so delegati soglasno sprejeli pravila organizacije sindikata Železarne Ravne in blagajne vzajemne pomoči. Pravila določajo vlogo sindikalne organizacije v okviru samoupravnih odnosov, operativno usmeritev dela posameznih organov ter razmejujejo pravice in dolžnosti članov organizacije (pravila so v celoti objavljena na str. 15).

Na občnem zboru sta bila glede na že sprejeta pravila in uveljavljeno reorganizacijo sindikalne organizacije izvoljena:

65 članska konferenca sindikata in svet sindikata Železarne Ravne v sestavu:

1. Anton Polanc, enota III, predsednik,
2. Franc Pudgar, enota II, podpredsednik,
3. Vlado Peruš, enota I, podpredsednik,
4. Alojz Janežič, enota III, tajnik,
5. Rozka Zagar, enota III,
6. Albert Potočnik, enota II,
7. Pavel Stropnik, enota II,
8. Rajko Jelenko, enota III,
9. Ivan Dobnik, enota I,
10. Ivan Zunko, enota I,
11. Franc Sedelšak, enota I.

Delo konference in sveta sindikata pa bo nadziral izvoljeni nadzorni odbor:

1. Ivan Kugovnik, enota I, predsednik,
2. Jože Kordež, enota I,
3. Franc Pori, enota II,
4. Vido Ratej, enota III,
5. Anton Maklin, enota III.

SKLEPI IN SMERNICE REDNEGA OBČNEGA ZBORA

Na občnem zboru sindikalne organizacije Železarne Ravne so bili sprejeti naslednji sk-

lepi in smernice, ki morajo biti osnova programa dela za dveletno mandatno obdobje.

1. Pri uveljavljanju ustavnih dopolnil je treba skrbno poglobljati razvoj **neposrednega upravljanja**, ki naj sloni na polni angažiranosti delovnih skupin. Vodje delovnih skupin je treba programsko in smotno izobraževati. Neodgovorne in neprizadevne vodje delovnih skupin je, v skrajnem primeru, treba zamenjati!

Organe posrednega upravljanja je treba oblikovati na delegatskem sistemu.

Aktivnost teh organov pa mora neizogibno biti odraz mišljenja okolja, ki ga predstavniško telo ali posameznik predstavlja. To je pogoj za obogatitev vsebine neposrednega upravljanja. Obenem pa ne smemo zanemariti odgovornosti strokovnih služb, za izdelane materiale in programe.

Samoupravni sporazumi, ki določajo in oblikujejo status temeljnih organizacij združenega dela, **morajo** biti predmet obravnav v sindikalni organizaciji.

2. Kadrovanje v organe sindikalne organizacije in organe upravljanja mora biti sistematično in tesno povezano z organizacijo Zveze komunistov in Zveze mladine! Do sedaj je bila to najšibkejša točka sindikalnega dela. Pripravi je treba program evidentiranja in izobraževanja bodočih sindikalnih kadrov ob upoštevanju nadaljnje rasti in progresivnosti samoupravljanja.

3. Poglobiti je treba sodelovanje in povečati sindikalno aktivnost v Združenem podjetju slovenske železarne zaradi oblikovanja enotnih stališč! Pri tem pa bo potrebna večja angažiranost predstavnikiških teles, vseh treh železarn.

4. Člani delovne skupnosti smo glede na zakon o splošnem ljudskem odporu dolžni zagotoviti varnost in brezhibnost imovine, ki je naša skupna last. Zato mora sindikalna organizacija pri svojem delu temu vprašanju posvetiti vso skrb in sodelovati pri uresničevanju zavarovalnih programov in priprav, katerih namen je varnost tovarne pred sabotajami in diverzijami kogarkoli.

Z zaključevanjem investicijske izgradnje smo dolžni podjetju dati tudi primeren estetski videz, ki naj bo zunanji izraz naše dobre organiziranosti. Sindikalna organizacija se mora vključevati v ta prizadevanja in tudi s predlogi podpirati prizadevanja uprave.

5. Kljub temu da so že v pretekli mandatni dobi bili doseženi vidni uspehi, je v prihodnosti treba še povečati skrb za ljudi. Počutje ljudi ima neposreden vpliv na našo poslovnost. Zmanjševanje socialnih razlik (v razumnih mejah) je naša družbena naloga v okviru naše politične usmeritve. Življenjska raven zaposlenih z minimalnimi osebnimi dohodki 1000 din mes., je zaradi nenehnega porasta življenjskih stroškov (skoraj 20 odst. letno) v nezavidnem položaju. Prek strokovnih služb in samoupravnih organov je treba za 184 delovnih ur uzakoniti minimalni OD 1.200 din/mes.

Prek organov upravljanja je treba doseči spremembo določil sedaj veljavnih normativnih aktov, ki določajo 80 odst. nadomestilo za bolezensko odsotnost do 30 dni. Nadomestilo

mora obsegati 90 odst. sedaj veljavnega poročja.

6. Sindikalna organizacija mora z velikim poudarkom in angažiranostjo sodelovati pri oblikovanju naše interne zakonodaje. Izdelava, sprejemanje in uresničevanje določil normativnih aktov mora biti na dnevni redih sindikalnih sestankov in zborov.

Pri izdelavi novega pravilnika o delitvi OD, ki naj bi prinesel veliko novosti predvsem pri oblikovanju stalnega dela OD, moramo veliko pozornost posvetiti minulemu delu. Ta stimulans odigrava veliko vlogo pri odmeri pokojninske osnove, obenem pa nagrajuje zvestobo podjetju.

7. Zasledovati je treba začrtani trend stanovanjske izgradnje (100 družbenih stanovanj v enem letu). Zahtevati je treba, da se pri gradnji uporabijo že **preizkušeni projekti** (ki so tudi že plačani) stanovanjskih zgradb, ki jim ni oporekati funkcionalnosti in cenenosti (stolpnice in polstolpnice). Gradnja mora biti odraz potreb, funkcionalnosti in cene (ne mode), zato ne sme biti vprašanje soodločanja pri izbiri projektov in urbanistični ureditvi: ponudbo **mora** formirati povpraševanje!

Gospodarjenje Stanovanjskega podjetja z našim stanovanjskim fondom je neodgovorno. Dobiti je treba garancijo za boljše vzdrževanje, v nasprotnem primeru pa prevzeti naše stanovanjske objekte v lastno upravljanje.

Pospeševanje in kreditiranje zasebne gradnje je treba prilagoditi razmeram cen materialov in uslug ob upoštevanju poostrenih predpisov o zasebnem delu.

Gradnja strnjenih naselij vrstnih ali individualnih stanovanjskih objektov z izboljšanimi kreditnimi pogoji ne sme biti ovira kreditiranja zasebne gradnje ali zmanjševati trenda izgradnje družbenih stanovanj.

8. Urediti je treba problem družbene prehrane v podjetju. S sedanjim oskrbovalcem »Gostinska enota«
podjetja »MERX«
nismo in ne moremo biti zadovoljni, čeravno vemo, da vsem željam ne more ugoditi. Uprava našega podjetja je dolžna poskrbeti za spoštovanje pogodbenih določil. Pripraviti in uveljaviti je treba predlog, da je blok za malico plačilno sredstvo za prehranske artikle in brezalkoholno pijačo. Na ta način bomo izenačili položaj vseh zaposlenih. Predlog naj pripravijo strokovne službe. Do konca leta 1973 je treba pripraviti predlog za formiranje gostinske enote v našem podjetju, kar naj bi bil skrajni poseg za odpravo nezadovoljstva naših ljudi.

9. Rekreativna aktivnost in letni oddih pridobivata na poslovni vrednosti iz dneva v dan in potiskata drobne, obrobne probleme iz programov sindikalnih organizacij. Dopolniti in v čim večji meri izpeljati moramo začrtani program rekreativnih aktivnosti in tekmovalnosti. Skrbeti je treba tudi za usmerjanje organizirane rekreacije v našem počitniškem domu v Portorožu, za katerega iz leta v leto ugotavljamo, da je premajhen in zanemaren. Adaptacija in povečanje našega doma je nujna. Seveda pa med adaptiranjem ne moremo dopustiti, da naši ljudje ne bi imeli zagotovljenega cenenejšega letovanja. To pa je potrebno urediti pravočasno.

AKTUALNO PRI NAS

NOVO GLASILO V OBČINI

Aprila je izšla prva številka »Glasila«, kakor se zaenkrat imenuje informacijski bilten družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine Ravne. Izhaja v 1000 izvodih, urednik pa je Ivan Žerdoner. Številka prinaša vrsto zanimivih sestavkov izpod peres najvidnejših predstavnikov družbenopolitičnega življenja pri nas.

Tako piše Ivan Strmčnik o stabilizacijskih ukrepih in njihovem vplivu na gospodarstvo občine in proračunske potrošnje, Alojz Jehart o delavski kontroli, Ivan Ter-

žan o problematiki ostarelih občanov, Rudi Krenker o gradnji spominskega doma v Kumrovcu ter o pogojih za klubsko življenje mladine, Ivan Žerdoner pa o evidentiranju možnih kandidatov za člane voljenih organov v ZKS in ZKJ. Torej same aktualne teme, pri čemer je treba takoj dodati, da ob takšni dejavnosti družbenopolitičnih organizacij, kakršni smo priča po pismu tovariša Tita, niti še niso zajete vse teme in vsi dogodki.

Ažuren pregled nad najvažnejšimi dogajanjem v občini je torej nelahka naloga, ki so si jo zadali izdajatelji glasila, večja

grafično-oblikovna razgibanost in novinarski pristop h gradivu pa bosta postala nujna, takoj ko bo »Glasilo« seglo tudi k bolj preprostem bralcu.

Nasploh pa lahko pomeni izdajanje tako zasnovanega biltena pomemben premik k resnično dobremu obveščanju v občini, saj ni dvoma, da bo »Glasilo« raslo, važno pa je, da je bil storjen odločen korak v to smer.

NENEHNA NAVZOČNOST KOMUNISTOV

Na svoji 2. seji je komite občinske konference ZKS obravnaval vrsto aktualnih tem, zavzel do njih konkretna stališča ter sprejel program dela za naslednje obdobje. Na prvem mestu je bila problematika mežiškega rudnika. Družbenopolitične organizacije, posebno pa komunisti se zavzemajo za rešitev težavnega položaja tega podjetja (jamski dodatek za rudarje, sredstva za raziskave, sanacijski načrt), vendar lahko pri dokončni ureditvi pomagajo le širša družbena skupnost.

Opravljen analiza odgovorov na pismo, ki ga je komite poslal 44 direktorjem delovnih organizacij v občini, je pokazala, da ustanavljanje TOZD poteka relativno dobro, vendar precej neenakomerno. Dosti aktivnejše je postalo informiranje po delovnih organizacijah. Tudi v stabilizacijske ukrepe so se podjetja razmeroma dobro vključila, medtem ko izvajanje delavske kontrole še ne poteka povsod tako, kot bi želeli. Stanovanjsko vprašanje ostaja slejkoprej kritično. Z njim se bo v bližnji prihodnosti temeljiteje ukvarjal občinski sindikalni svet.

Komite je ugotovil, da se kljub ustanavljanju TOZD ponekod že pojavlja zanemarjanje njihovega globalnega bistva, to je vsebinskega uresničevanja ustavnih dolžnosti, ki naj zagotovi dejansko samopostojanje delavcev. V TOZD delavci ne bodo smeli biti le poslušalci, kot so bili zdaj žal marsikje, ampak ustvarjalno navedaj. Delovne skupine kot osnovne celice samoupravljanja so sploh tako pomembne, da njihovo funkcioniranje ne bi smelo biti odvisno od boljših ali slabših vodij.

Zelo zgoščeni akcijski program za obdobje naslednjih mesecev predvideva med drugim stalni nadzor nad izvajanjem sprejetih sklepov, obravnavo izvajanja ustavnih dopolnil po aktivnih, reorganizacijah sindikata, okrepitev delovanja delavske univerze, širšo oceno stanja v občini po pismu tov. Tita ter skupno sejo v mežiškem rudniku.

ZDRUŽEVANJE S PREDELOVALCI ŽICE

Istočasno ko pri nas potekajo priprave na združitev TRO z železarno, na ravni združenega podjetja pripravljajo integracijo

cijo s predelovalci žice: Veriga, Lesce, Plamen, Kropa, Tovil Ljubljana in Žična Celje. Ta podjetja naj bi se kot branžna skupnost združila v ZPSŽ, seveda pa bi obdržala ustrezno samostojnost.

Čeprav potekajo razgovori o združitvi že dve leti, kaže, da naj bi letos prišlo do odločitve. Predstavitveni sestanek med železarji in žičarji je bil maja na Bledu,

kjer so se dogovarjali o nadaljnjem postopku združevanja.

Interesna skupnost predelovalcev žice ima skupno 2.397 zaposlenih in je ustvarila v l. 1972 360.492.872 din celotnega dohodka. O prednostih tesne povezave slovenskih železarn s kovinsko predelovalno industrijo je naš list že pisal, o nadaljnjem poteku in rezultatu združevanja pa še bomo.

M. K.

Sklepi delavskega sveta slovenskih železarn

Delavski svet ZPSŽ je na svoji 12. seji, ki je bila 23. aprila 1973 v Storah, sprejel naslednje sklepe:

1. Delavski svet je vzel na znanje poročilo generalnega direktorja o izvrševanju sklepov prejšnje seje in se s poročilom strinja.

2. Delavski svet je obravnaval poročilo o delu poslovnega odbora med obema sejama in se s poročilom strinja.

3. Delavski svet je obravnaval poročilo o poslovanju Združenega podjetja slovenske železarn za leto 1972 in ga sprejel z naslednjimi pripombami poslovnega odbora:

— prikazovanje poslovanja direktorije v ožjem pomenu je treba v bodoče ločiti od poslovanja interne banke,

— direktorija je proračunska enota Združenega podjetja slovenske železarn in je obracun njenega poslovanja v tem smislu treba prilagoditi in prikazovati,

— še nadalje si moramo prizadevati, da bi s smotno notranjo blagovno menjavo železarn optimalno izkoristile svoje kapacitete. Poslovni odbor ZPSŽ je dolžan nenehno delovati v tej smeri,

— še nadalje je potrebno selektivno zbirati kupce zaradi visokega dolgovanja ob koncu leta,

— pri delitvi dohodka na sklade je potrebno skrbeti, da se primerno možnostim povečujejo tudi poslovni skladi posameznih železarn,

— direktorija združenega podjetja je dolžna izdelati izvozno strategijo, pri čemer mora upoštevati izvoz višje predelanih proizvodov,

— delavski svet združenega podjetja sprejme opozorilo poslovnega odbora, da je treba skrbeti za takšne pogoje dela v združenem podjetju, da se ne bi povečevale razlike v ekonomskem položaju posameznih tovarn. Zato je treba z enotnim nastopom ob spreje-

manju novih cen še nadalje zagotoviti dosledno vpeljavo mehanizma cen in postopno odstranjevanje neskladja, ki izhaja iz linearnih povečanj.

4. Delavski svet je sprejel gospodarski načrt Združenega podjetja slovenske železarn za poslovno leto 1973, kot je bil predlagan.

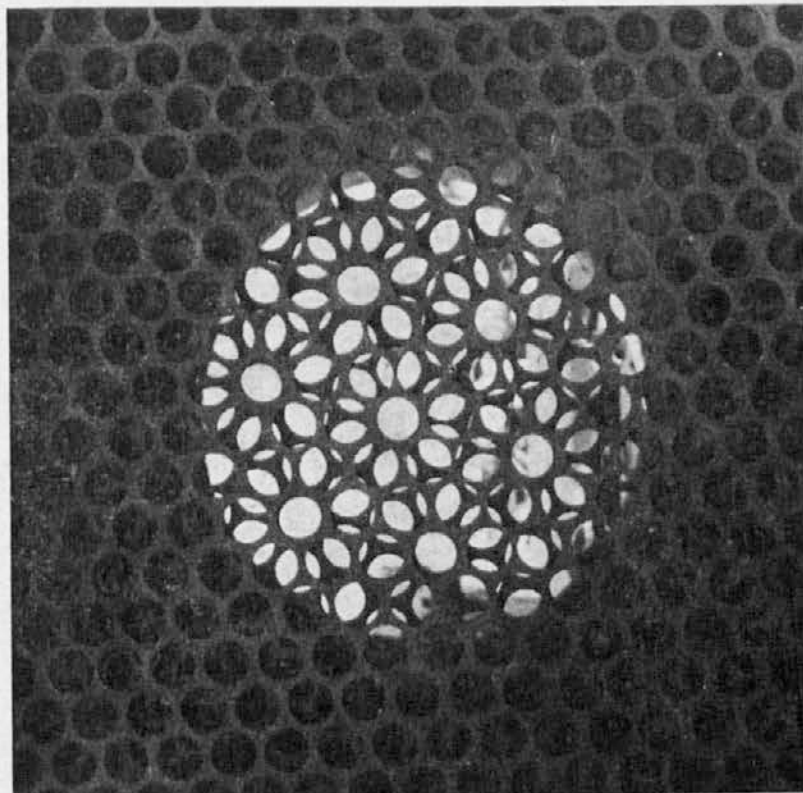
5. Potrdi se predlagani načrt stroškov in njihove delitve za skupne službe združenega podjetja v višini 3.400.000 din za leto 1973. Ravno tako se sprejme predlagana soudeležba posamezne železarn pri njihovem pokrievanju, ki znaša:

Železarna Jesenice	1.816.000 din
Železarna Ravne	986.000 din
Železarna Štore	598.000 din
	3.400.000 din

Delovna skupnost skupnih služb združenega podjetja se je dolžna pri svojem delu ravnati v duhu štednje in v okviru objektivnih možnosti zagotoviti, da bo njeno poslovanje pomenilo za železarno čim manjše finančno breme.

Delavski svet in poslovni odbor združenega podjetja bosta redno spremljala tudi stroškovno plat poslovanja direktorije Združenega podjetja slovenske železarn in sprejemala potrebne ukrepe, ki bodo na tem področju zagotavljali ustrezno racionalnost in ekonomičnost, razen tistega dela sredstev, ki jih kolektiv direktorije upravlja neposredno.

6. Delavski svet je razpravljal o predlogu poslovne politike interne banke za leto 1973 in zadolžil poslovni odbor, da pripravi pravila poslovanja te banke do konca leta 1973. Osnovna načela tega poslovanja je treba vnesti v temeljni samoupravni sporazum Združenega podjetja slovenske železarn. Do končnega sporazuma o upravljanju interne banke delavski svet pooblašča poslovni odbor, da

Jeklene rože
na našem odpadu

OBVESTILO UREDNIŠTVA

Ta številka je dvojna, ker julija zaradi rednega letnega dopusta Informativni fužinar ne bo izšel. Naslednja številka izide 15. avgusta, 3. št. Koroškega fužinarja pa 25. avgusta. Po potrebi bomo vmes izdali Obvestila delovne skupnosti.

opravlja vse posle z vsemi kratkoročnimi krediti. Vse dolgoročne kredite in sredstva, ki se bodo sovlagala v posamezne železarnе, konkretno za vsak projekt, poslovni odbor posebej predloži delavskemu svetu združenega podjetja v potrditev.

Delavski svet sprejema finančni plan interne banke za leto 1973 ter predlog poslovne politike z naslednjimi karakteristikami:

— Sredstva interne banke je treba uporabiti na način, da se v čim večji meri ublažijo posledice vseh tistih činiteljev, ki bodo delovali v smeri poslabšanja likvidnosti železarn. Primaren cilj poslovanja interne banke je torej ohranitev likvidnosti v železarnah.

— Sredstva interne banke je treba neposredno uporabljati za financiranje predvsem tistih področij našega tekočega poslovanja, ki bodo zagotavljala:

— normalno oskrbo s surovinami,
— pospeševanje prodaje na domačem trgu,
— hitrejšo realizacijo predvsem kritičnih terjatev železarn do kupcev,
— socialno varnost delavcev.

— Na področju investicij naj bi s sredstvi interne banke posegli najprej v Železarno Store, ki je glede financiranja v razmeroma težkem položaju zaradi kasnitve pri rekonstrukciji. V zelo omejenem obsegu naj bi s sredstvi interne banke sodelovali tudi pri pokrivanju investicijskih potreb Metalurškega instituta.

— Da bo možno zadostiti naštetim poslovnim ciljem interne banke, je treba zagotoviti veliko mobilnost njenih sredstev. Zaradi tega naj se sredstva interne banke plasirajo predvsem v obliki kratkoročnih kreditov.

— Glede na to, da ima interna banka znatne anuitetne obveznosti, ki jih po veljavnih predpisih odplačuje iz svojega dohodka, je treba s poslovanjem interne banke zagotoviti pokrivanje teh stroškov.

Delavski svet zadolži poslovni odbor ZPSŽ, da čim prej pripravi samoupravni sporazum z železarno Store o sovlaganju sredstev interne banke za zaključitev njihove investicije po 47. natečaju.

7. Delavski svet ZPSŽ je vzel na znanje informacijo o uveljavljanju ustavnih dopolnil na ravni ZPSŽ.

8. Delavski svet Združenega podjetja slovenske železarnе je vzel na znanje informacijo generalnega direktorja o stanju širjenja integracije na nivoju Združenega podjetja slovenske železarnе in naroča poslovnemu odboru, da pripravi potrebno dokumentacijo o pripojitvi zainteresiranih podjetij.

Delavski svet daje soglasje k predlogu Železarnе Ravne, da se prične izvajati postopek povezovanja železarnе Ravne s Tovarno rezalnega orodja Prevalje.

Delavski svet odobri delovno mesto predstavnika v Beogradu, za delovne organizacije Veriga, Plamen, Tovil in Žična s pogojem, da morajo celotne stroške refundirati našeta podjetja.

Delavski svet je potrdil tudi predlagane spremembe pravilnika o nadomestilu stroškov za službena potovanja, odobril pa tudi, da bo ZPSŽ odkupovalo železovo rudo, ki je potrebna za našo proizvodnjo, s katero bo razpolagal Rudis Trbovlje kot partner v mešani družbi Mifergni iz Gvineje, za dobo 10 let.

našajo tudi premik v povezavi železarn, saj se iz horizontalne povezave gradi tudi vertikalna, ki objektivno lahko privede do večjih prednosti integracije. Razen že omenjenega pa pomeni uresničitev novih načel tega sporazuma novo kvaliteto v medsebojnih odnosih. Poleg te združitev potekajo priprave za pridružitve Metalurškega inštituta Ljubljana, vodio pa se razgovori še z več drugimi organizacijami združenega dela. Za umestnost spremembe firme pa lahko navedemo tudi razlog, da je večina železarn v Jugoslaviji povezana v kombinata (Sisak, Zenica, Smederevo, Lukavac).

Organizacija slovenskih železarn temelji na treh organizacijskih ravneh: raven temeljne organizacije, raven podjetja in raven sestavljene delovne organizacije. V osnutku so obdelana izhodišča za urejanje odnosov med drugim in tretjim nivojem, ker so odnosi med prvimi in drugim nivojem predmet samoupravnih sporazumov posameznih podjetij. Raven Slovenskih železarn — sestavljene delovne organizacije je opredeljena: enkrat kot organizacijska celota, v kateri se skupno formira politika in se zagotavlja njeno izvajanje, v dogovorjenih pristojnostih pa lahko samostojno nastopa proti tretjim osebam, ter drugič kot organizacijska raven, na kateri se prek dogovarjanja organizira formiranje skupne politike podjetij v sestavu Slovenskih železarn in izvajanje določenih funkcij. Kompetence so razdeljene med nivoji, pri čemer tretji nivo nima operativnih odločanj, temveč se tam snujejo predlogi za sistemske rešitve. V sporazumu so podrobneje navedene dejavnosti skupnih interesov Slovenskih železarn po področjih: metalurške dejavnosti, finalizacije, ekonomike in financ, marketinga — komercialne, organizacije poslovanja in splošnih zadev. Združene samoupravljalne funkcije poverjajo člani delovne skupnosti Slovenske železarnе skupnim organom samoupravljanja:

1. organ upravljanja:
 - svet delegatov
2. kolektivni izvršilni organi:
 - upravni svet
 - komisije
 - notranja arbitraža
3. delavska kontrola.

Samoupravni organi so sestavljeni po delegatskem načelu, kjer enakopravno odločajo delegacije. Ker so vsi podpisniki enakopravni partnerji, ni preglasovanja. Sestava je delavska, mandat traja dve leti. Glede na odločanje delegacij je manj pomembno vprašanje, koliko delegatov bo predstavljalo vsakega podpisnika, saj je poudarek na kvaliteti in ne kvantiteti.

Poleg samoupravnih delujejo tudi vodstveni organi, in sicer:

1. kolektivni vodstveni organi
2. individualni vodstveni organi.

Kolektivni vodstveni organi sestavljajo odgovorni delavci — nosilci funkcij posameznih področij dela vseh podpisnikov ter so pristojni in odgovorni za:

Uveljavljanje ustavnih dopolnil na ravni slovenskih železarn

I.

Na 10. seji delavskega sveta ZPSŽ dne 14. 9. 1972 na Jesenicah je bila imenovana komisija za uveljavljanje ustavnih dopolnil v ZPSŽ v sestavi: Dušan Stare, Adi Cigler, Viktor Opaka, Andrej Cetinski in Miha Potočnik kot predsednik. Komisija se je sestala 11-krat, razen tega pa je imela eno sejo skupaj s poslovnim odborom ZPSŽ, enkrat tudi z direktorijem ZPSŽ. Ob začetku dela komisije je bilo zahtevano osnovno izhodišče, da je treba okrepiti doslej vzpostavljene odnose, začrtane v statutu in ustanovni pogodbi. Na sejah komisije je bila obravnavana vrsta pravnih in dejanskih vprašanj, posredovana vrsta izkušenj tovarn oz. drugih delovnih organizacij, ki so koristile tovarnam pri sestavi in usklajevanju osnutkov tovarniških samoupravnih sporazumov in pri sestavi samoupravnega sporazuma na ravni združenega podjetja. Komisija je o svojem delu ter o dilemah, s katerimi se je srečevala, poročala delavskemu svetu ZPSŽ na njegovi 11. seji (26. 12. 1972 na Ravnah) in 12. seji (23. 4. 1973 v Storah). Na svoji zadnji seji dne 9. 5. 1973 je komisija pregledala in sprejela osnutek samoupravnega sporazuma, ki ga posreduje poslovnemu odboru in vodstvu družbeno političnih organizacij ZPSŽ v mnenje in pripombe. Po ponovni uskladitvi stališč bo komisija pripravila predlog ter ga posredovala v javno razpravo.

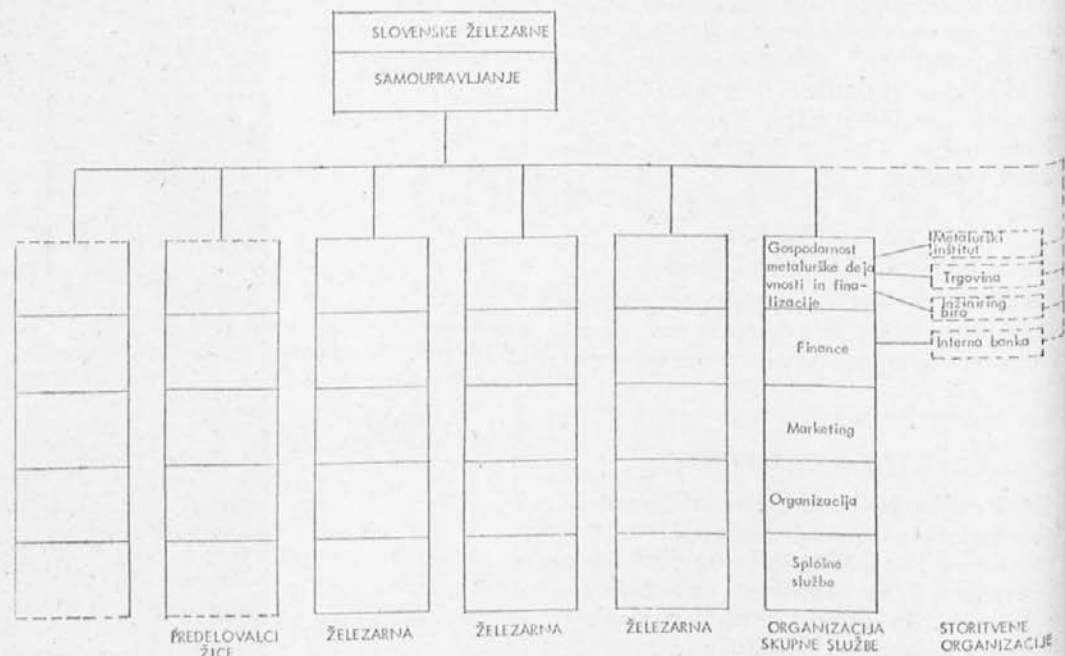
II.

Izhodišče osnutka samoupravnega sporazuma je opredeljeno v temeljnih načelih. Ustanovitelji kot tudi pridružene organizacije združenega dela so suvereni, enakopravni koalicijski udeleženci, ki se združujejo zaradi uresničevanja skupnih ciljev, ki jih bodo v združenem delu lažje, učinkovitejše ali bolj ekonomično ustvarili.

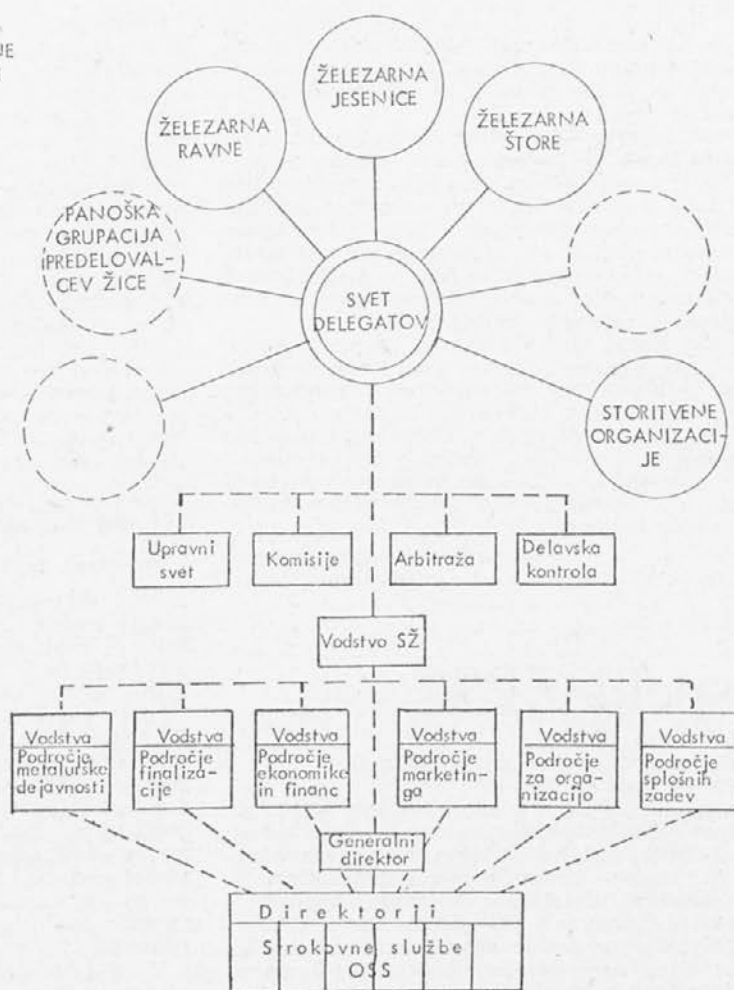
Samoupravni sporazum nadalje omogoča, da se Slovenskim železarnam priključi vsaka delovna organizacija, ki izkaže svoj interes, da z združevanjem dela in sredstev skupaj s podpisniki zagotovi sebi in celoti večji poslovni uspeh ob soglasju podpisnikov (odprt sistem). Vse določbe sporazuma omogočajo nove združitve brez spremembe sporazuma.

S samoupravnim sporazumom se gradi organizacija, kjer se skupno rešujejo le istovetni cilji oz. skladni interesi. Kadar interesi ne bodo skladni, se jih ne bo tiščalo v ospredje. Večina odnosov bo tudi v bodoče potekala na bilateralni oz. multilateralni podlagi.

Že v naslovu in temeljnih določbah je predlagana sprememba firme, tako da se glasi: SLOVENSKE ŽELEZARNE — metalurški predelovalni kombinat Ljubljana (kot alternativa je ostal dosednji izraz združeno podjetje). Z novim izrazom za sestavljeno delovno organizacijo, ki pojmovno predstavlja tehnološko povezan proizvodni proces v več fazah, se želi že v firmi podčrtati kvantitativne, predvsem pa kvalitativne spremembe v odnosih. Kot prvo naj omenimo predvideno združevanje grupe podjetij predelovalcev žice (Veriga Lesce, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana in Žična Celje), ki poleg kvantitete pri-

SLOVENSKE ŽELEZARNE
metalurški predelovalni
kombinat Ljubljana

PODPISNIKI
Proizvodne in storitvene organizacije
SAMOUPRAVNI ORGANI

VODSTVENI ORGANI
(kolektivni in individualni)

- pripravo predlogov enotne poslovne politike,
- operativno izvajanje take politike.

V sporazumu so podobno opredeljene tudi pristojnosti in odgovornosti generalnega direktorja ter ostalih individualnih vodstvenih organov.

Pomembno je določilo glede postopka sprejemanja odločitev. Upravni svet usklajene predloge kolektivnih vodstvenih organov, ki so pravzaprav motor kombinata, posreduje lahko neposredno v sprejem pristojnim skupnim samoupravnim organom (tretja raven) oz. jih posreduje v javno razpravo podpisnikom. V zadevah, ki niso skupnega pomena za vse podpisnike, pa se pripravljajo v okviru kolektivnih vodstvenih organov, upravni svet posreduje predloge v sprejem neposredno pristojnim samoupravnim organom podpisnikov (druga raven). V primeru nesoglasij je predviden tudi usklajevalni postopek.

Podrobneje je opredeljena tudi odgovornost za predloge in sklepe med samoupravnimi in kolektivnimi oz. individualnimi vodstvenimi organi.

Organizacija skupne službe je organizirana za opravljanje tistih skupnih poslov, ki so potrebni za uspešno izvrševanje nalog samoupravnih in vodstvenih organov kombinata (dosedanja direkcija, ki pa že doslej ni nič »dirigirala«). Poslovanje organizacije skupne službe se na podlagi programa dela financira s proračunskimi prispevki vseh podpisnikov, ki se določajo z letnim gospodarskim načrtom. Proračun zajema zgolj pokrivanje normalnih stroškov poslovanja, dogovorjenih osebni dohodkov ter skladov, ki so potrebni za delovanje skupnih služb. Ves čisti dohodek, ki ga službe ustvarjajo z opravljanjem storitev in morebitna pozitivna razlika med proračunskimi in dejanskimi stroški pa postane dohodek interne banke kombinata.

Storitvene organizacije so usposobljene za izvajanje skupno sprejete politike. Predvsem so take organizacije interna banka, ki na podlagi odločitve skupnih samoupravnih organov obstaja, lahko pa se ustanovijo (oz. priključijo že obstoječe) tudi storitvene organizacije za metalurške raziskave (po združitvi v kombinat Metalurški inštitut), za opravljanje trgovske dejavnosti, inženiring biro ter druge storitvene organizacije. Vse te organizacije

poslušajo po načelu dohodka in urejajo medsebojna razmerja s podpisniki pogodbeno.

Predvsem je pomembno poslovanje interne banke, ki ima že prek 210 milijonov din sredstev. Prek interne banke podpisniki uresničujejo finančno ekonomske prednosti, ki jih prinaša združeno finančno poslovanje, nadalje posebne ugodnosti, ki jih Slovenskim železar-

nam priznava širša družbena skupnost (npr. odstop anuitet), financirajo vse tiste aktivnosti skupnega pomena, za katere so se sporazumeli podpisniki, kar vse v dogovorjenem obsegu povezuje Slovenske železarnice v rizično skupnost. Doseženi dohodek interne banke kot vsa sredstva pripadajo v celoti podpisnikom, s katerimi upravljajo sami podpisniki. Vsa kvalitetna sredstva trajnejše narave so evidentirana pri podpisnikih.

V posebnem poglavju so obravnavana poslovna razmerja. Poleg načel so podrobneje opredeljeni razvojni in letni načrti.

Med podpisniki ni predvidena subsidiarna odgovornost, vendar pa se dva ali več podpisnikov lahko posebej dogovore o taki odgovornosti za posamezne posle. Za pogodbene obveznosti, ki jih po predhodnem dogovoru sklenejo Slovenske železarnice v svojem imenu, pa odgovarjajo proti tretjim osebam solidarno z vsemi svojimi sredstvi tisti podpisniki, katere sklep zajema.

Predvidena je tudi sanacija v primeru, kadar kateri od podpisnikov bistveno odstopa od sprejetega gospodarskega načrta in bi bila s tem ogrožena izpolnitev načrta ostalih podpisnikov. Pomembnejša je še določba o notranji arbitraži in postopku za reševanje medsebojnih sporov.

Z vsem tem postajajo Slovenske železarnice širši sistem. Sistem pa ni le seštevek partnerjev, temveč pomeni novo kvaliteto. Tudi pri človeku seštevek rok in nog ločeno še ne predstavlja telesa, temveč šele povezava teh organov — šele to je sistem. Doslej združeno podjetje še ni postalo tak sistem, lahko pa postane, če bomo vsi skupaj izkoristili vrsto potencialnih prednosti integracije. Realizacija teh prednosti pa je odvisna od duha vzajemnosti in sposobnosti, da jih dejansko izkoristimo. Vzpostaviti je treba dolgotrajnejše dogovorne vezi, s katerimi bo mogoče zamenjati kratkoročne tržne odnose. V takem odprtem sistemu je treba v večji meri kot doslej dati možnost za sodelovanje in odločanje vsem, ki imajo tak interes. Predvsem pa je bistveno in potrebno medsebojno zaupanje. Uveljavitev novih načel tega sporazuma lahko pospeši odpravo dosedanjih slabosti.

Predsednik komisije:
Miha Potočnik

Še enkrat „Jugoslovanske železarnice v letu 1972“

Odgovor ekonomsko-poslovnega odbora Železarnice Štore

V Informativnem fužinarju št. 3 od marca 1973 smo v članku na strani 16 »Jugoslovanske železarnice v letu 1972« zasledili pripombe, ki se nanašajo na razvoj našega podjetja. O njih je razpravljala tudi naš ekonomsko-poslovni odbor in zahteval, da se avtorju tega članka primerno odgovori. Enako zahtevo so postavili tudi člani kolektiva.

Avtorju članka dipl. ing. Radu Jelerčiču želimo podati dejansko oceno razvoja in stanja, čeprav smo bili prepričani, da kot bivši naš sodelavec to problematiko in naš razvoj precej dobro pozna, saj je bil v začetku tudi v to delo vključen.

O gradnji valjarne, ki je prav tako majhna kot ravenska, bi želeli povedati tole: da smo z gradbenimi deli pričeli v letu 1964, da smo zaradi poreformskega stanja in določene restriktivne politike imeli opremo valjarne na skladišču in smo pričeli po razrešitvi vseh gospodarskih in finančnih problemov z montažo šele l. 1968 in jo zaključili v letu 1970. To reč ne drži informacija o 10-letni izgradnji, kot jo želi v javnosti prikazati zelo omalovažujoče tov. ing. Jelerčič.

Prav čudna, če ne že smešna, se nam pa zdi informacija, da smo pozabili na elektroobložno peč v jeklarni, kot da bi bila jeklarna »reč«, ki se jo da nekako tako pozabiti kot dežnik ali klobuk. Resnica pa je prav obratna. Železarna Štore se je prav dobro zavedala nujnosti lastne surovinske baze in je že v letu 1961 v svojem investicijskem programu

predvidela izgradnjo elektro topilnice s sodobno napravo za neprekinjeno vlivanje gredic. Brez kakršne koli samohvale, je bil tak tehnološki koncept v letu 1961, ko so bila razna oporekanja na rovaški konti naprave, od Železarnice Štore pogumen, ker nas je že takrat vodila misel o sodobnih tehnoloških, učinkovitih in ekonomsko najboljših rešitvah proizvodnje surovega jekla. Praksa v svetu in deloma že tudi pri nas danes je tako orientacija v celoti potrdila.

Pri izgradnji elektro topilnice smo naleteli na vrsto težav ne samo že zaradi določenega oporekanja glede na koncept, temveč tudi zaradi tega, ker smo bili stalno pod pritiskom, da se elektro topilnice ne izplača graditi v Štoreh, da bo oskrba z gredicami možna iz železarn Ravne in Jesenice. O tem obstajajo pismena potrdila in obveze.

Avtorju članka priporočamo, da si ponovno osveži stanje in podatke, ki jih najde v elaboratu »Integralni razvojni program slovenskih železarn, oktober 1968« in iz brošure »Integracija slovenskih železarn nam zagotavlja boljši ekonomsko-proizvodni rezultat in specializacijo«. S tem gradivom so bili seznanjeni sodelavci vseh treh železarn ob snovanju integracije slovenskih železarn, pa se čudimo, kako je mogel te zelo pomembne podatke prezreti ing. Jelerčič.

Zaradi takšnega nasprotovanja in sprejetih obveznosti glede oskrbe gredic je Železarna Štore vseeno poskušala na podlagi tehnološke

in ekonomske analize in s sodelovanjem Metalurškega inštituta dokazati ekonomsko upravičenost izgradnje elektro topilnice. Vsa ta dokazovanja pa so razumljivo šla na rovaš odlaganja izgradnje, čeprav je tudi danes konkretna praksa o možnosti oskrbe z gredicami zopet potrdila že pred leti oblikovano čvrsto stališče, da je izgradnja elektro topilnice v Štorah potrebna.

Ko s takimi konkretnimi in objektivnimi argumenti želimo podučiti ing. Jelerčiča, se čudimo, da njemu niso bili znani nobeni problemi, ki so bili prisotni ves čas izgradnje jugoslovanskih in slovenskih kapacitet črne metalurgije.

Če bi zopet pogledal v »Integralni razvojni program slovenskih železarn« na strani 4, bi si osvežil informacije, kateri in kakšni so ti problemi.

Poleg že omenjenih problemov pa je treba upoštevati, da smo ves čas izgradnje bili sočleni s pomembnimi družbeno-ekonomskimi in organizacijskimi spremembami, ki so se vršile v naši družbi.

Proizvodni uspehi ZPSŽ

S podatki o proizvodnih uspehih v marcu in prvem četrtletju pričenjamo redno poročanje o proizvodnji v okviru Združenega podjetja slovenske železarn. Namen je, da bi bili po tej poti seznanjeni z dosežki in tudi s problematiko v železarnah v ZPSŽ, da bi sproti, prek vsega leta vedeli, kaj se dogaja. S tem da imate pregled o rezultatih dela v prvem četrtletju, bomo imeli zajeto celo koledarsko leto. Ker ste o problematiki v svoji železarni itak tekoče seznanjeni, vam bomo napisali predvsem, katere težave so ovirale proizvodnjo v drugih dveh.

Upajmo, da se bo letos uresničil pregovor: »Slab začetek, dober konec.« Težave, katere smo imeli v vseh treh železarnah zaradi redukcij električne energije in pomanjkanja plina propan-butana, so bile uvod v letošnje leto. Zato tudi januarski rezultati zaostajajo za pričakovani. Uspehi v februarju in predvsem marcu nam pa vendar odpirajo možnosti, da pričakujemo prihodnje mesece z več optimizma.

Proizvodnja surovega železa ima v preteklem mesecu svojo posebno značilnost. Jeseniški plavži so dali še za malenkost višjo proizvodnjo, kot je to predvideval načrt. Skupna proizvodnja je znašala 17.155 ton, in to je več, kot je bilo kdajkoli doseženo in za 1508 ton več, kot v najboljšem mesecu preteklega leta. Železarna Štore je zaostala za 475 ton za proizvodnim načrtom zaradi redukcij električne energije in je tako izvršila mesečni načrt proizvodnje surovega železa z 89 odst.

Proizvodni uspeh prvih treh mesecev v proizvodnji surovega železa je manj razveseljujiv. Načrtovali smo 51.000 ton, izvršitev znaša 44.235 ton, lani smo pa v istem obdobju proizvedli 47.131 ton. Proti načrtu zaostajamo za 6765 ton ali 13 odst. in za 6 odst. za proizvodnjo v prvem četrtletju lani.

Pri jeklu so proizvodni uspehi boljši in je 63.327 ton za 3 odst. več, kot je znašal načrt in je to doslej najvišje dosežena mesečna proizvodnja. Lani je bila najvišja proizvodnja aprila 59.852 ton.

Železarna Jesenice je izvršila proizvodni načrt s 101 odst., železarna Ravne s 111 odst. in železarna Štore s 97 odst. Zaostanek v Štorah je posledica predčasnega remonta peči. Če ne bi bilo izpada proizvodnje jekla na elektro pečeh zaradi redukcij električne energije, bi bil rezultat lahko še boljši.

V prvem četrtletju je proizvodnja surovega jekla za 5 odst. večja od istega obdobja lani, vendar pa zaostajamo za 3240 ton za načrtom ali 2 odst. Pri proizvodnji jekla v SM pečeh smo praktično na načrtovani tonaži, ves zaostanek je torej pri elektro jeklu in kot posledica redukcij električne energije, zaradi izpadov kalorične centrale Šoštanj.

Tudi v blagovni proizvodnji smo dosegli marca doslej najvišjo mesečno proizvodnjo, saj je znašala 58.503 ton, kar je 13 odst. nad načrtom. Preteklo leto smo dosegli najvišjo

Smatramo, da bi se iz vsega naštetega in povedanega lahko ing. Jelerčič seznanil z objektivnimi informacijami, saj je kot strokovnjak in družbeno-politični delavec skoraj to dolžan storiti.

V takšnih okoliščinah in takih pogojih je pa popolnoma razumljivo, da je celotna modernizacija in rekonstrukcija železarn Štore potekala v izredno težkih in neugodnih pogojih. Pričakujemo, da bomo v letu 1973 program rekonstrukcije in modernizacije realizirali, torej celo prej, kot je bilo to predvideno v elaboratu »Integralni razvojni program slovenskih železarn oktober 1968«.

Na koncu bi želeli avtorja opozoriti, da ne smemo v poslovni praksi pogodbene obveznosti smatrati kot živčno zadevo, temveč kot obveznost vseh poslovnih partnerjev. Zato v tem primeru ne velja ta očitek nam, ker smo pogodbo pravočasno sklenili, temveč tistim, ki pogodbe ne izvršujejo in povzročajo izredne težave v poslovanju kakor tudi težka finančna bremena.

Ekonomsko-poslovni odbor
Železarn Štore

Kljub dobrim proizvodnim dosežkom je bilo le precej težav, ki so nastale v vseh treh železarnah že ponovno zaradi izpada kalorične centrale v Šoštanju, kar je povzročilo redukcije električne energije. Z novo zgrajenimi kapacitetami preskrba z elektro-energijo ni zagotovljena in vzrokov za to je več. Poleg sušnega obdobja niso urejeni odnosi cen za premog, katerega uporabljajo kalorične centrale. Zaradi nelikvidnosti central in njihove slabe plačilne sposobnosti je to vzrok, da je npr. centrala v Trbovljah brez potrebnih zalog premoga. Zaradi tehničnih pomanjklivosti so na kaloričnih centralah nepričakovani zastoji, pri tem da večina od njih obratuje precej pod normalno zmogljivostjo. Vsak ponoven izpad central nam lahko povzroči zopet redukcije in s tem znižanje proizvodnje jekla, katerega tako primanjkuje na domačem in svetovnem trgu.

PROBLEMATIKA PROIZVODNJE

Železarna Jesenice

Pri proizvodnji surovega železa so že v januarju zaostali za 3069 ton in februarja pa 2076. V januarju se jim je podrl cevovod plavžnega plina in so morali zaradi pomanjkanja pare za vetrila večkrat ustavljati visoke peči. Plavž št. 1 je imel zaradi tega 15 ur, št. 2 pa 16 ur zastoja. Zaradi pomanjkanja električne energije je izpadla proizvodnja 3000 ton aglomerata, zaradi česar so morali dodajati vsipu več surove rude. Februarja so imeli pa na plavžu št. 1 ob prehodni odprtini predor grodja in peč ni obratovala 23 ur. Na visoki peči št. 1 se je pokazala posledica večkratnega ustavljanja v januarju in so se naredile naslednje. Odstreljevanje nasledin je povzročilo 21 ur zastoja in izpad proizvodnje.

V železarni Jesenice so pri proizvodnji jekla na SM pečeh na planirani količini. Pri elektro jeklu zaostajajo za 3250 ton, kar je v celoti posledica zastojev, povzročenih z redukcijami električne energije.

V železarni Štore je redukcija električne energije meseca januarja povzročila izpad 1100 ton surovega železa, saj je trajala ustavitve proizvodnje od 13. do 20. v mesecu. Redukcije v marcu so povzročile še izpad 475 t proizvodnje in to je domala vse, kolikor znaša skupen zaostanek v četrtletju.

V železarni Štore zaostajajo za kvartalno načrtovano količino jekla za 290 ton, kot posledica predčasnega popravila SM peči zaradi slabe kvalitete opeke.

Splošna problematika za obe železarni je bila v težavah zaradi prekomernih zastojev zaradi vzdrževanja, pomanjkanja nadomestnih delov, težav s pomanjkanjem delovne sile in občasno tudi naročil za posamezne proizvode.

Prekomerne zastoj zaradi potreb vzdrževanja in v veliki meri tudi izpadlo proizvodnje zaradi redukcij električne energije ter pomanjkanja propan-butana so v obeh železarnah v precejšnji meri nadoknadili z delom v prostih sobotah, tako da je rezultat prvega četrtletja zadovoljiv.

Meseca aprila ne moremo šteti med najuspešnejše, vendar ne moremo biti z rezultati nezadovoljni. Jekla je sicer 3146 ton manj kot meseca marca, vendar še vedno več kot 60.000 ton. Največji zastoj je nastal v Železarni Štore zaradi pomanjkanja vložka za novo valjarno. Čeprav je železarna Ravne dobavila obljubljeno količino gredic 1610 ton, so morali zaradi zaostalosti dobav iz uvoza ustaviti delo v novi valjarni od 14. do vključno 24. aprila.

Proizvodni rezultati slovenskih železarn so bili:

Surovo železo

	mesečno			kumulativno I-IV		
	načrt	izvršitev	indeks	načrt	izvršitev	indeks
Jesenice	13.000	12.369	95	52.000	46.254	89
Štore	4.100	4.196	102	16.100	14.546	90
Skupno	17.100	16.565	97	68.100	60.800	89

Železarna Štore je mesečni načrt preseгла, železarna Jesenice pa zaostanek povečala na 5746 ton. Ker imajo iz preteklih mesecev za-

ostanek tudi v Štorah, kar pa lahko nadoknadijo, je ob koncu četrtega meseca skupni zaostanek 7300 ton.

Na Jesenicah so morali aprila menjati na visokih pečeh deset zračnih šob, imeli so zastoj zaradi popravila poševnega dvigala in za-

stoj na visoki peči št. 2 zaradi varjenja počena zvara na plašču.

Surovo jeklo

	mesečno		indeks	kumulativno I-IV		indeks
	načrt	izvršitev		načrt	izvršitev	
Jesenice	37.200	40.672	109	162.300	162.207	100
Ravne	16.250	16.140	99	65.000	65.305	101
Store	3.400	3.369	99	11.200	11.079	99
Skupno	56.850	60.181	106	238.500	238.591	100

Ceprav so bili tudi lansko leto prvi meseci v proizvodnji jekla zelo uspešni, je letošnja proizvodnja za 4 odst. višja. Proizvodnja jekla bi bila še višja, če ne bi bil kvaliteten program na Jesenicah zelo zahteven in če ne bi ustavili na Ravnah 40 t elektro peči zaradi

montaže nosilcev za novo odpraševalno napravo.

Skupno proizvodnjo so izvršili na Jesenicah s 107 odst., na Ravnah s 101 odst. in v Štorah s 94 odst., v čemer se odraža tudi 10-dnevni zastoj obratovanja nove valjarne.

Blagovna proizvodnja

	mesečno		indeks	kumulativno I-IV		indeks
	načrt	izvršitev		načrt	izvršitev	
Jesenice	29.510	31.463	107	125.855	127.207	101
Ravne	11.242	11.062	98	44.967	43.519	97
Store	12.296	9.315	86	44.342	49.443	112
Skupaj	53.048	51.840	98	215.164	220.169	102

Dobri rezultat blagovne proizvodnje v aprilu na Jesenicah je ublažil 10-dnevni zastoj v novi valjarni železarne Store, kar sicer povzroča skupni rezultat slovenskih železarn, ne pa tudi rezultata železarne Store. Visoka ne pa tudi rezultata železarne Store. Visoka proizvodnja valjarn v mesecu marcu in visoka blagovna proizvodnja se v zbirni proizvodnji še vedno zrcalita, saj ima železarna Store proti načrtu še vedno zaznaven naskok. Kumulativni načrt prvih štirih mesecev presegajo še vedno za 12 odst. Na Ravnah je ostala blagovna proizvodnja približno na ravni preteklih mesecev in jim sorazmerno nizkega zaostanka ne bo težko nadoknaditi v prihodnjih mesecih.

Ce malo podrobneje pogledamo stanje izvrševanja načrta blagovne proizvodnje, po grupah proizvodov vidimo naslednje:

Pri gredicah sta železarna Jesenice in Ravne presegli mesečni načrt. Zaradi popravila 1800-tonske stiskalnice na Ravnah, kar je trajalo 480 ur, je ostalo več ingotov za blaziranje. V proizvodnji valjanega jekla so v Štorah izvršili mesečni načrt le s 87 odst. in tudi na Ravnah s 4 odst. zaostankom. Kljub 6 odst. presežku načrta na Jesenicah je skupna izvršitev 99 odst.

Zelo uspešni so rezultati hladne predelave. Na Jesenicah znaša presežek 8 odst., na Ravnah pa celo 21 odst.

Kako važen je ta uspeh za realizacijo, pove podatek, da je v skupni odpremi blagovne proizvodnje in železarne Jesenice hladna predelava udeležena s 37 odst., v realizaciji pa s 43 odst. Pri jeklolitini na Ravnah niso izvršili mesečnega načrta zaradi zelo razdrobljenega sortimenta naročil. Drugo predstavlo pa dobimo, ko pregledamo vrednost izdelane jeklolitine, ki je kar za 22,4 odst. nad načrtovano vrednostjo. Pri sivi litini so v Štorah

mesečni načrt izvršili. Zaradi izpada štirih valjev za železarno Zenica, pa niso izvršili načrta proizvodnje mehanske obdelane valjev.

V mehanski obdelavi se zaostanek nadalje povečuje tako na Ravnah kot tudi v Štorah. Mesečni načrt so izvršili na Ravnah z 92 odst., v štirih mesecih zaostajajo že za 13 odst., v železarni Store so pa izvršili mesečni načrt z 88 odst., zaostajajo pa v kumulativu za 26 odst.

Za obrat strojev in strojnih delov na Ravnah še nadalje primanjkuje naročil.

Posebno je treba za pretekli mesec omeniti visok izvoz, saj so ga vse tri železarne izvršile po tonaži z 11.131 ton, po vrednosti pa z 2.142.000 dolarjev. Indeks izvršitve kumulativnega načrta je tako po tonaži 154 odst. in po vrednosti 130 odst.

V izvozu ima konvertibilno področje delež 92 odst.

V eksterni realizaciji so železarne skupno dosegle načrtovano vrednost, v tem pa Jesenice 109 odst., Ravne 108 odst. in Store 95 odst. mesečnega načrta. V zbirnem rezultatu za prve štiri mesece sta železarni Jesenice in Ravne nad načrtovano realizacijo, železarna Store pa zaostaja za 7 odst. Skupni rezultat je še vedno 100 odst., je pa za 20 odst. višji, kot je znašala realizacija v istem obdobju lani.

Ceprav imamo za 1 odst. več zaposlenih kot lani, je poprečna produktivnost na zaposlenega po tonaži blagovne proizvodnje za 5 odst. višja od lanske, po vrednosti prodanega blaga na zaposlenega pa celo za 18 odst. Če že dosežena realizacija ni v celoti rezultat prizadevnosti, je pa povečana storilnost po tonaži gotovo uspeh, katerega ne moremo spregledati.

Milan Marolt, dipl. ing.

lansko leto v počitniškem domu odvesti sredstva amortizacije, prvotno pa smo računali, da bo treba amortizacijo obračunati samo za čas, ko bo dom odprt.

Kar zahteva ostali del poslovanja in reda so bile potrjene ugotovitve, da red in čistoča v domu lansko leto nista bila na ustrezni višini. Temu naj bi bil delni vzrok v pomanjkanju ustrezno usposobljenega kadra, delno pa tudi v premajhnih kapacitetah doma in dejstvu, da se plaže pred našim domom poslužuje vrsta drugih turistov, ki so istočasno želeli uporabiti usluge našega doma. Bilo pa je rečeno, da bo to letos v precejšnji meri odpravljeno, kar naj bi omogočilo tudi večji red, čistočo in vzdrževanje doma.

Delavski svet je po razpravi posredovane informacije in pojasnila vzel na znanje, sklenil pa je:

— da mora strokovna služba v sodelovanju z odborom za rekreacijo letos storiti vse potrebne ukrepe, da se izboljša poslovanje v domu, predvsem pa, da se uvede večji red in čistoča ter ustvarijo za letovanje zaposlenih potrebni pogoji;

— da je prek odgovorne strokovne službe treba pospešeno delati na pripravi načrtov in drugih projektov, da bi se končno lahko čimprej pristopilo k adaptaciji in razširitvi doma, s tem pa tudi k povečanju razpoložljivih kapacitet.

V utemeljitvi predlagane razdelitve sredstev za nadomestitev osnovnih sredstev in novih vlaganj v osnovna sredstva v letošnjem letu so bile poudarjene predvsem nekatere značilnosti in ugotovitve:

— da razpolagamo letos v primerjavi s prejšnjim letom za nadomestitve osnovnih sredstev in novih vlaganj v osnovna sredstva s precejšnjimi sredstvi, da pa je ob tem, ker smo prejšnja leta lahko vlagali le minimalna sredstva, tudi izredno veliko potrebe, zaradi česar je bila razdelitev precej težavna;

— da so bila, ker smo lani pričakovali ugoden poslovni rezultat, določena nujna naročila izstavljena že lansko leto, zato je precejšen del sredstev angažiranih za te potrebe;

— da je precejšen del sredstev namenjen za »infrastrukturo«, ki neposredno ne vpliva na tehnologijo, je pa nepogrešljiv del tehnologije (luženje, kemijski laboratorij, energetika itd.);

— da je pri sestavljanju predloga bila prisotna tendenca, da je že začete investicije treba čimprej končati na novo pa pričeti take, ki so bistvene za naše nadaljnje poslovanje.

Od celotnih razpoložljivih sredstev je za nadomestila predvidena približno tretjina amortizacije. Ta sredstva so bila na obrate in enote razdeljena po ključu dejansko vplačane amortizacije.

Razpoložljiva sredstva so bila razdeljena na zakonske in pogodbene obveznosti, na angažirana sredstva iz lanskega leta, na nove investicijske naložbe in na sredstva, s katerimi bodo enote letos za neposredna nadomestila same razpolagale. Nujnih potreb v tovarni je bilo kljub precejšnjim sredstvom preveč, zato se računa, da bomo razliko manjkajočih sredstev krili na račun odgoditve plačila anuitet ali pa v obliki dolgoročnega kredita, ki bi ga bilo treba najeti pri ustrezni banki. Med večjimi novo načrtimi deli kaže omeniti nov obrat nožev, odpraševanje, elektro peči, skladišče za vzmetarno, računski center in pripravo proizvodnje, kemijski laboratorij, lužilnico, zgraditev dodatnih skladišč. V razpravi je bilo rečeno, da so nam sicer potrebne nove investicijske naložbe, da pa bi bilo potrebno več sredstev vračati obratom za nujna nadomestila in modernizacijo strojev ter naprav. Izraženo je bilo tudi mnenje, da bi bilo »infrastrukturne« investicije potrebno čimprej končati, da ne bi med letom nastale dodatne podražitve in podobno, ampak da bi potem določeni del sredstev lahko usmerjali tudi v druge nujne namene. Ob sprejemanju raznih investicijskih projektov in naložb bi morali, tako je bilo poudarjeno, delavski svet biti seznanjen tudi s tem, koliko nas posamezne naložbe dejansko tudi stanejo. Zato je bila postavljena zahteva, da je treba delavskemu svetu v zadnjem četrtletju letošnjega leta za vse investicijske naložbe, ki so bile odobrene, posredovati poročilo, do kdaj bo gradnja zaključena, koliko nas bo investicija končno stala in

Z zasedanja delavskega sveta

Na zasedanju meseca aprila je delavski svet razpravljal o predlogu razdelitve sredstev za nadomestitev osnovnih sredstev in novih vlaganj v osnovna sredstva, namenski razdelitvi sredstev sklada skupne porabe po ključnem računu za lansko leto, predlogu o dopolnitvah pravilnika o nadomestilu stroškov za službena potovanja, prevozih na delo in za predlogu samoupravnega sporazuma o določitvi prispevne stopnje za zdravstveno zavarovanje delavcev ter pogojih in kriterijih za odobritev dolgoročnega posojila za individualno gradnjo stanovanj sodelavcem v letošnjem letu.

Delavski svet je bil najprej seznanjen z zahtevanimi vzroki izgube, ki je nastala v poslovanju našega počitniškega doma v lanskem letu ter drugimi zadevami, ki zadevajo poslovanje in vzdrževanje doma. Povedano je bilo, da je bila lanskeletna kalkulacija dnevnega penziona v Portorožu precej višja od cene, ki so jo plačali zaposleni, ki so v domu letovali. Za nižjo ceno smo se v tovarni odločili namensko, s tem da smo se že tedaj zavedali, da bo treba ob zaključku poslovanja kriti delno višje stroške. Del vzroka izgube pa je po ugotovitvah, ki so bile opravljene, iskati tudi v dejstvu, da smo po predpisih morali za celo

kakšne bodo naše obveznosti iz naslova plačila anuitet ipd.

Razdelitev sredstev sklada skupne porabe

Potem ko je bila po delovnih skupinah končana razprava o predlagani razdelitvi sredstev sklada skupne porabe in je komisija, ki je bila imenovana, da na podlagi mnenj in stališč skuša izoblikovati predlog, z delom končala, je bil predlog razdelitve posredovan v potrditev delavskemu svetu. Razprava in predlogi so bili po skupinah različni, različna pa tudi mnenja in stališča. Zaradi precej različnih mnenj vseh predlogov v ponovni razdelitvi seveda ni bilo možno upoštevati. V času, ko je bil predlog v javni razpravi, je izšel tudi predpis, da stroški na račun toplenga obroka in zavarovalnih premij od 1. marca dalje bremenijo stroške poslovanja in ne več sklad skupne porabe. V predlogu, ki je bil posredovan delavskemu svetu, je bila na podlagi izraženih mnenj črtana postavka za gradnjo kegljišča, sredstva v znesku 900.000 din pa so bila dodana sredstvom, ki so bila namenjena za gradnjo telovadnice pri osnovni šoli na Ravnah. Razlika 100.000 din je po predlogu ostala nerazporejena. Iz sredstev javnega obveščanja je že znano, da je v teku akcija za gradnjo spominskega doma v Kumrovcu. Gotovo mimo akcije v tovarni ne bomo mogli, zato je del sredstev za te namene predviden v postavki nerazporejenih sredstev. Ob upoštevanju predpisa je bil v novem predlogu na račun toplenga obroka in zavarovalne premije upoštevan samo izdelek za mesec januar in februar letos, medtem ko je bila razlika v višini 2.409.208,91 din prenesena na poslovni sklad za potrebe nadomestitev osnovnih sredstev in nova vlaganja v osnovna sredstva. Drugih bistvenih sprememb v predlogu namenske razdelitve sklada skupne porabe ni bilo.

Prevozi na delo in povračilo prevoznih stroškov

Delavskemu svetu je bil posredovan predlog za dopolnitev pravilnika o nadomestilu stroškov za službena potovanja, o uporabi osebnih motornih vozil za potrebe železarnice in o prevozi na delo. Spremembe so se nanašale na poenotenje višine dnevnice in višino nočnin, kar je delavski svet predhodno sicer že potrdil. Šlo je v glavnem samo za usklajitev besedila. Na novo pa se je predlagalo, da se v pravilniku uredi prevoz na delo in povračilo prevoznih stroškov. Prevoz za zaposlene, ki se dnevno vozijo na delo in z dela, ima naša tovarna pogodbeno urejen s podjetjem Viator, vendar tega področja doslej normativno nismo imeli urejenega. Dejstvo, da se vozi na delo in z dela okrog 1390 članov naše delovne skupnosti, pa tako ureditev zahteva. V pravilniku so zdaj določene službe, odgovorne za spremljanje problematike prevozov, določena so območja, znotraj katerih zaposleni niso upravičeni do povračila za prevoz, in znesek, ki naj bi ga upravičenci do prevoza plačevali pri ceni mesečne vozovnice. Novost je predvsem v tem, da se je sedanja udeležba zaposlenega pri ceni mesečne vozovnice povečala od 20 na 35 din pri ceni vozne karte ne glede na oddaljenost, od kod se zaposleni vozijo na delo.

Prispevna stopnja za zdravstveno zavarovanje delavcev

Lani smo se zaposleni na referendumu odločili o združitvi pravic delavskega in kmečkega zdravstvenega zavarovanja. Z izenačitvijo pravic se je tudi povišala prispevna stopnja za zdravstveno zavarovanje od prejšnje 8,20 na 8,45. Povišana prispevna stopnja je v prvi vrsti namenjena kritju večjih stroškov ob izenačitvi pravic. Zavod za socialno zavarovanje pa je v obliki samoupravnega sporazuma predlagal, da bi se 0,5 odst. sredstev, zbranih letos iz tega naslova na območju občin Dravograd, Radlje ob Dravi, Slovenj Gradec in Ravne na Koroškem, lahko izkoristil za sofinanciranje preureditve internega oddelka splošne bolnišnice v Slov. Gradcu. Prispevna stopnja zaradi tega ne bi bila povišana.

Kreditiranje individualne gradnje stanovanj v letu 1973

Pogojev in kriterijev za odobritev dolgoročnega posojila zaposlenim za individualno gradnjo stanovanj v naši tovarni normativno še nimamo urejenih. Do sedaj je bil ustaljen način, da je pogoje in kriterije za vsako leto sproti določil pristojni samoupravni organ. Lani smo sicer pristopili k pripravi novega predloga pravilnika o delitvi stanovanj, katerega sestavni del naj bi bile tudi določbe o odobritvi posojila za stanovanjsko izgradnjo. Zdaj, ko smo v tovarni pristopili k ustanavljanju TOZD, bo tudi to področje potrebno skladno z določbami samoupravnega sporazuma na novo urediti. To pa pomeni, da bo predlog novega pravilnika lahko izdelan šele potem, ko bo sprejet samoupravni sporazum. Pa tudi sicer se na področju kreditiranja gradnje stanovanj pripravljajo novi predpisi, katerih vsebina zdaj še ni znana. To pa je naravno potrebno, da je treba tudi za letos določiti pogoje in kriterije, ki naj veljajo za odobritev dolgoročnega posojila zaposlenim, ki gradijo lastne stanovanjske hiše. Predlog sklepa za ureditev te zadeve je bil zato posredovan v potrditev delavskemu svetu. V predlaganem sklepu so bili našeti pogoji, ob katerih si zaposleni pridobijo pravico do dolgoročnega stanovanjskega kredita in navedena višina kredita, do katerega so graditelji, če izpolnjujejo pogoje, upravičeni. Novo v predlogu je določilo, da lahko pristojni organ, ki odloča o odobritvi posojil, glede na kadrovske in socialne okoliščine odobri posojilo tudi tistim prosilcem, ki sicer ne izpolnjujejo vseh pogojev in da so do posojila ob pogojih in kriterijih, ki so navedeni, upravičeni tudi tisti zaposleni, ki posojilo potrebujejo za adaptacijo ali dograditev lastne stanovanjske hiše.

Po obravnavi posameznih predlogov in upoštevanju mnenj in stališč, izraženih v razpravi, je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

1. Potrdi se plan razporeditve sredstev za nadomestila in nove naložbe za leto 1973 vključno z bilanco virov in izdatkov iz točk 1, 2, 3 in 8 plana.

2. Sproščena sredstva iz sklada skupne porabe na račun toplenga obroka in zavarovalne premije v znesku 2.409.280,91 din se prenesejo v poslovni sklad za osnovna sredstva.

3. Potrdi se razdelitev sredstev za nadomestilo pod tč. 4 in 5 plana v višini 13.734.208 din.

4. Potrdi se razdelitev ostalih sredstev za naložbe pod točko 5 plana v višini 11.954.625 din.

5. Potrdi se razdelitev sredstev na račun konvertiranih anuitet iz leta 1972 po predloženem planu. Pogoj za uporabo teh sredstev je dokončna odobritev na podlagi investicijskega programa, ki jih mora v čim krajšem času izposlovati vodstvo podjetja z dopolnitvijo, da je treba kredite iz tega naslova najemati v najugodnejših pogojih.

6. Za predlagane namene in navedene postavke se potrdi razdelitev sredstev sklada skupne porabe z dopolnitvijo, da morajo strokovne službe tovarne pri naložbah, pri katerih sodelujemo, s pogodbo urediti medsebojne odnose oziroma določiti pogoje popustov, do katerih bodo pri uporabi upravičeni zaposleni v tovarni.

7. V predlaganem besedilu se potrdijo dopolnitve in spremembe pravilnika o nadomestilu stroškov za službena potovanja, o uporabi osebnih motornih vozil za potrebe Železarnice Ravne in o prevozi na delo.

8. Odobri se, da naša tovarna podpiše samoupravni sporazum o merilih za določitev prispevne stopnje za zdravstveno zavarovanje delavcev na območju skupščine zdravstvenega zavarovanja Ravne na Koroškem za leto 1973.

9. Potrdi se sklep vključno s pogoji in kriteriji za odobritev dajanja dolgoročnega posojila za individualno gradnjo stanovanj v letu 1973.

10. V smislu predpisov o deviznem poslovanju se odobri bonifikacija zahodnonemški firmi Ernest Komrowski v znesku 2.440,80 DM na račun manjka pri dobavi vlečene žice in bonifikacija švicarski firmi Mundo Commerc v znesku 385,21 dolarjev na račun odpadkov in prevoznih stroškov.

Železarske zanimivosti

Brazilijska namerava zgraditi ob reki Amazonki veliko železarno, ki bo proizvajala 12 milijonov ton surovega jekla. Železarna bo postavljena v popolnoma nenaseljenem področju v vznožju pogorja Serra Carajas, ki ima velike zaloge železove rude. Železarna naj bi bila zametek bodočega kovinskega predelovalne industrije na območju srednjega toka Amazonke in velikega gospodarskega razvoja teh krajev, kjer še živijo ostanki indijanskih plemen.

Brazilska vlada predvideva, da bo v letu 1980 poraba jekla narasla do 35 milijonov ton, zato je gradnja tako velike železarnice upravičena.

Francijska je razmeroma pozno pričela graditi mini železarno. Sedaj gradijo tri v bližini Pariza. Njihova zmogljivost bo od 100.000 do 200.000 ton betonskega jekla.

Kanada pripravlja načrte za gradnjo 4000 kilometrov dolgega plinovoda. Po tem izredno dolgem plinovodu se bo pretakal plin iz nahajališč Aljaske (ZDA) in severne Kanade v velike potrošne centre vzhodne Kanade in Chicaga. Za ta plinovod je veliko zanimanje v metalurški in kemični industriji, ki bo glavni potrošnik. Izdelavo cevi za ta plinovod si je zagotovila kanadska družba «Steel Co.», ki bo v svojih obratih spiralno valjanih cevi izdelala vse cevi premera 1,52 metra in 76 cm. Cevi bodo imele debelino stene 5,5 mm in celotno 19 mm.

To bo prvi cevovod, ki bo tekkel prek cellega kontinenta Severne Amerike s področja večnega leda in zime pa do tople doline Misisipijskega zaliva.

Kitajska vlada je v Japonski uradno naročila projekt za novo železarno zmogljivosti 3 milijone ton jekla s pogojem, da gradnja ne sme biti dražja kot 300 milijonov dolarjev.

Železarna naj bi izdelovala toplo in hladno valjano pločevino. Kitajci poudarjajo, da je to prvo tako naročilo pri Japoncih.

Finska je pred kratkim podpisala sporazum s Sovjetsko zvezo o skupnem izkoriščanju železove rude v Kostamu. To je mejno področje in leži železova ruda na obeh straneh, zato je pogosto prihajalo do sporov. S skupnim sporazumom so to uredili, poleg tega so se sporazumeli o skupni gradnji obrata za proizvodnjo peletov. Zmogljivost obrata naj bi bila 2,8 milijona ton peletov na leto iz 33-odst. železove rude. Proizvodnjo bi si po določenem ključu delili, enako tudi tekoče stroške.

Anglija. Angleška železarska družba British Steel Co. bo zgradila novo elektro jeklarno letne zmogljivosti 500.000 ton elektro jekla. Investicijski stroški za izgradnjo bodo znašali 85 milijonov dolarjev, železarna pa bo zgrajena v bližini Lanarkshira.

Avstrija. Avstrijski parlament je 15. februarja potrdil združitev avstrijskih železarn: Vöest — Linz, Alpine — Montan, G. Böhler, Schoeller — Bleckmann v eno podjetje «Združene avstrijske železarnice». Vsaka od članic bo obdržala določene samostojne funkcije in lastni finančni obračun.

Skupno bodo proizvedle 4 milijone ton jekla ter tako postale najmočnejše industrijsko podjetje v Avstriji.

Sovjetska zveza bo do leta 1975 izdelala 142 milijonov ton jekla. Da bodo to dosegli, bodo zgradili celo vrsto objektov in železarn. Tako predvidevajo zgraditev 6 velikih plavžev, 12 LD konvertorjev, 15 elektro obločnih peči kapacitete 100—150 ton in 35 valjarskih obratov. Vse konvertorske jeklarne bodo opremljene z napravami za konti vlivanje.

Rado Jelerčič, dipl. inž.

Pravila sindikalne organizacije Železarne Ravne

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

V skladu s statutom Zveze sindikatov Jugoslavije, statutom Zveze sindikatov Slovenije in na podlagi razprav članstva sprejema organizacija sindikata Železarne Ravne na občnem zboru (konferenci) pravila. S pravili je določena vloga sindikalne organizacije v okviru samoupravnih odnosov v železarni, način dela organov ter pravice in dolžnosti članov sindikata.

2. člen

V Železarni Ravne so štiri osnovne organizacije sindikata (v nadaljnjem besedilu OOS), in sicer v vsaki temeljni organizaciji združena dela, organizaciji skupnih služb ter šolskem centru po ena. Te OOS imajo manjše enote — sindikalne podružnice (v nadaljnjem besedilu SP). Za koordinacijo dela OOS v Železarni Ravne se te združujejo v konferenco sindikata Železarne Ravne.

OOS in SP so naslednje:

1. OOS enote I:

- SP topilnice
- SP livarne
- SP valjarne
- SP kovačnice
- SP jeklovleka
- SP skupnih služb enote I

2. OOS enote II:

- SP obrata industrijskih nožev
- SP obrata strojev in delov
- SP obrata pnevmatičnega orodja
- SP vzmetarne
- SP kalilnice
- SP skupnih služb enote II

3. OOS enote III:

- SP strojne in gradbene službe
- SP elektrotehničnih služb, energetskih služb in prometne službe
- SP uprave in skupnih služb enote III
- SP komercialnega sektorja

4. OOS šolski center.

3. člen

Osnovne organizacije sindikata Železarne Ravne so temeljne organizacije Zveze sindikatov in sindikata delavcev industrije in rudarstva. Sindikalne organizacije Železarne Ravne združujejo delavce z namenom, da jim zagotovijo samoupravno reševanje družbenih odnosov v delovni organizaciji, sprejemajo stališča s področja družbenih odnosov, koordinirajo svojo dejavnost z drugimi organi ZS in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami ter s svojimi pobudami in predlogi vplivajo na vsebino dela višjih sindikalnih organov.

4. člen

Osnovne organizacije sindikata v Železarni Ravne delujejo v skladu z družbeno vlogo sindikatov. Osnovne družbene aktivnosti sindikata, ki izhajajo iz statuta Zveze sindikatov Jugoslavije in Zveze sindikatov Slovenije, so v gospodarski organizaciji predvsem:

- razvija samoupravljanje kot družbeno-ekonomski odnos in mehanizem odločanja na vseh ravneh družbene organiziranosti in združenega dela,
- nenehno spremlja dogajanja in probleme, s katerimi se delavec srečuje v delovni organizaciji, daje pobude in predloge organom samoupravljanja za sprejem najustrežnejših sklepov,
- razen drugih organizira aktivno udeležbo čim večjega števila delavcev pri oblikovanju poslovne politike delovne organizacije,
- zavzema se za formiranje dohodka in za čim boljše uporabo načela njegove delitve po rezultatih dela v delovni enoti in drugih oblikah organiziranosti,
- ustvarja pogoje za čim boljši razvoj posrednega in neposrednega samoupravljanja v delovni organizaciji,

— bori se zoper samovoljo in birokratske odnose in postopke posameznikov in organov,

— ustvarja pogoje za večji vpliv delavcev pri oblikovanju samoupravne politike v združenih delovnih organizacijah, v občini in širši družbenopolitični skupnosti,

— skrbi za povečanje produktivnosti dela, za čim bolj rentabilno proizvodnjo, ekonomično poslovanje in za čim boljšo organizacijo dela,

— pospešuje izkoriščanje dosežkov znanosti, sodobno organizacijo in tehnologijo dela, poslovno sodelovanje, integracijo in specializacijo,

— zavzema se za stalno izpopolnjevanje splošne, družbeno-ekonomske in kulturne razgledanosti delavcev,

— pospešuje in razvija udeležbo članov v družbenopolitičnem življenju delovne organizacije in širši družbenopolitični skupnosti,

— politično sodeluje pri pripravi referendumov in drugih organizacijskih ter vsebinskih spremembah v železarni,

— zagotavlja članom pomoč in zaščito pri uveljavljanju njihovih samoupravnih pravic,

— skrbi in pomaga članom v primeru dolgotrajne bolezni in pri reševanju osebnih in družbenih problemov,

— zavzema se za nenehno rast družbene in osebne standarda delavcev,

— skrbi za oddih delavcev, za čim racionalnejše izkoriščanje letnega dopusta in organizira najrazličnejše rekreacijske aktivnosti,

— neguje in razvija bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti,

— vključuje se v uresničevanje ukrepov za vseljudo obrambo,

— neguje duh mednarodne solidarnosti delavcev,

— prizadeva si včlaniti v sindikat še ne-članjene delavce.

II. DOLŽNOSTI IN PRAVICE ČLANOV SINDIKATA

5. člen

Članstvo v ZS Železarne Ravne nastane s prostovoljnim pristopom člana v osnovno organizacijo sindikata. Delavec ob prihodu v delovno organizacijo izpolni pristopno izjavo, vodstvo sindikalne organizacije pa ga mora seznaniti z dolžnostmi in pravicami.

6. člen

Članstvo v ZS preneha s pismenim izstopom, s črtanjem iz članstva, odhodom v pokoj ali odhodom iz delovne organizacije.

Črtanje iz članstva sledi:

- zaradi večje kršitve pravil ali statuta Zveze sindikatov,
- zaradi večje kršitve samoupravnih aktov,
- zaradi pravnomočne sodbe sodišča.

Sklep o izključitvi lahko sprejme izvršilni organ osnovne organizacije sindikata z dvetretjinsko večino vseh članov.

Izključeni član ima pravico do pritožbe na konferenco osnovne organizacije.

7. člen

Član sindikata ima naslednje pravice in dolžnosti:

— da aktivno sodeluje pri delu osnovne organizacije sindikata, pri oblikovanju stališč ter pri sprejemanju sklepov in njihovem uresničevanju. Te pravice in dolžnosti realizira z dajanjem predlogov in pripomb, s sodelovanjem v sindikalnih akcijah, s kontrolo izvajanja sprejetih sklepov, s prevzemanjem zadolžitve, s sodelovanjem na sestankih, da zahteva določena pojasnila,

— bori se za napredek proizvodnje in poslovanja, za uvajanje nove tehnike in tehnologije ter za sodobno organizacijo dela ob spoštovanju principov humanosti in delavske solidarnosti,

— zavzema se za uveljavitev načela delitve po rezultatih dela in s svojo aktivnostjo vpliva na družbeno usmerjanje in delitev dohodka in osebnega dohodka,

— razvija etične in druge vrednote naše socialistične samoupravne družbe in delavske solidarnosti,

— pomaga ob nesrečah članov kolektiva in smrti, zagotavlja sredstva za reševanje brezposelnosti, pomaga ob elementarnih nesrečah, sodeluje pri akcijah mednarodne delavske solidarnosti,

— voli organe ZS in sindikata delavcev industrije in rudarstva in je lahko vanje izvoljen. V skladu s kandidacijskim in volivnim postopkom ima pravico kontrole kandidacijskega in volivnega postopka ter pravico tajnega glasovanja pri volitvah,

— član sindikata ima pravico in dolžnost, da je obveščen o delu sindikata.

Članstvo mora biti obveščeno:

— o kraju, času in dnevnem redu sestankov SP ali celotne osnovne organizacije sindikata, o konferenci osnovne organizacije sindikata in o konferenci sindikata Železarne Ravne,

— o sklepih in stališčih sindikalnih organov, o finančnem poslovanju in drugih aktivnostih,

— o najvažnejših sklepih delavske samouprave Železarne Ravne in enote,

— član sindikata ima pravico, da se poslužuje pravne zaščite, ki jo organizira občinski sindikalni svet.

Tak je naš novi vrtec

III. SESTAV IN DELOVANJE ORGANOV SINDIKATA ŽELEZARNE RAVNE

A

8. člen

Najvišji organ je konferenca sindikalne organizacije Železarne Ravne. Konferenco sestavljajo po osnovnih organizacijah sindikata izvoljeni delegati. Vsaka osnovna organizacija voli po 20 članov, šolski center pa pet.

9. člen

Konferenco sindikata delovne skupnosti Železarne Ravne sestavljajo delegati, izvoljeni v osnovnih organizacijah sindikata. Konferenca je lahko redna ali izredna. Na vsaki dve leti pa je volilna konferenca.

Konferenca se mora sestati najmanj enkrat letno.

Sklicanje izredne konference lahko zahteva:

- svet sindikata Železarne Ravne,
- najmanj konferenci dveh osnovnih organizacij sindikata,
- nadzorni odbor sveta sindikata.

Sklicatelj izredne konference je predsedstvo sveta sindikata Železarne Ravne, če pa svet sklic odkloni ali ne opravi sklica v roku enega meseca po upravičeno podani zahtevi, je sklicatelj izredne konference organ, ki je konferenco upravičeno zahteval.

Izredna konferenca se skliče zaradi reševanja neodložljivih zadev iz pristojnosti redne konference in v primerih, če organ osnovne organizacije krši določila teh pravil, sprejete sklepe na konferencah osnovnih organizacij sindikata, osnovna načela, programska izhodišča ali statut Zveze sindikatov.

10. člen

Konferenca voli svet sindikata Železarne Ravne, ki šteje 11 članov. Po tri predlagajo osnovne organizacije sindikata Železarne Ravne, enega pa osnovna organizacija šolskega centra.

Konferenca samostojno izvoli predsednika sveta. Volitve so lahko tajne ali javne po predhodnem sklepu konference.

Osnovne organizacije upoštevajo pri volitvah svojih članov v svetu sindikata, da je v število iz posamezne osnovne organizacije potrebno vključiti vsakokratnega predsednika osnovne organizacije sindikata.

11. člen

Pristojnosti redne konference sindikata Železarne Ravne so naslednje:

- voli organe konference,
- sprejema pravila, pravilnike in poslovniiki sindikata,
- predlaga spremembe in dopolnitve pravil, pravilnikov in poslovnikov,
- voli svet sindikata v smislu 10. člena teh pravil,
- razpravlja o poročilih sveta sindikata delovne skupnosti,
- v okviru načel, izraženih v statutih in programskih usmeritvah sindikatov, določa smernice in naloge za bodoče delovanje svojih organov,
- voli delegate za organe Zveze sindikatov, razpravlja o delu samoupravnih organov, izraža svoja stališča in daje predloge,
- razrešuje svet sindikata Železarne Ravne,
- izreka pohvale in nagrade,
- odloča o prošnjah in pritožbah, naslovljenih na konferenco.

12. člen

Konferenca sindikata Železarne Ravne lahko prenaša pravice iz svoje pristojnosti s posebnimi sklepi na svet sindikata.

13. člen

Delo konference vodi predsedstvo konference, sestavljeno iz predsednika in dveh članov.

Konferenca sklepa polnoveljavno ob prisotnosti $\frac{2}{3}$ izvoljenih delegatov. Glasovanje je veljavno, če je glasovalo za sklep $\frac{2}{3}$ prisotnih delegatov.

Potek konference spremlja zapisnikar, zapisnik pa overita dva overitelja.

Predsedstvo, zapisnikarja in overitelja izvoli konferenca z javnim glasovanjem.

14. člen

Mandat članov sveta sindikata delovne skupnosti Železarne Ravne traja dve leti. Nihče ne more biti član sveta sindikata več kot dve mandatni dobi zapored.

15. člen

Svet sindikata opravlja svojo funkcijo na zasedanjih.

Zasedanja so po potrebi, najmanj pa vsak mesec. Zasedanje sveta je sklepčno ob prisotnosti najmanj polovice izvoljenih članov sveta. Sklepi so pravnomočni, če zanje glasuje več kot polovica navzočih.

Zasedanje sveta sklicuje predsednik sveta, delo sveta pa na sejah vodi predsednik sveta. O poteku zasedanja se vodi zapisnik.

16. člen

Pristojnosti sveta sindikata so naslednje:

- na podlagi zaključkov in priporočil konference sindikata delovne skupnosti sprejema program svojega dela,
- izvoli dva podpredsednika in tajnika,
- imenuje komisije in predsednike komisij pri svetu sindikata,
- spremlja in nadzoruje delo odbora blagajne vzajemne pomoči,
- imenuje podpisnike za finančno poslovanje z banko,
- delovno in časovno zadolžuje svoje organe za izvedbo svojega programa dela,
- prevzema nase odgovornost za neizvrševanje ali nepravčasno izvrševanje sklepov konference sindikata Železarne Ravne ali lastnih sklepov,
- posvetuje se z organi osnovnih organizacij sindikata pred izražanjem stališč v zvezi s sprejemanjem normativnih aktov, ki urejajo samoupravne in materialne odnose članov sindikata in kolektiva,
- posreduje svoje predloge in predloge članstva višjim sindikalnim vodstvom in politično teritorialnim skupnostim,
- sprejema zadolžitve za izvrševanje zadev iz pristojnosti konference sindikata delovne skupnosti na podlagi posebnega sklepa konference,
- posreduje sklepe in stališča organov sindikata na organe delavske samouprave in vodstvo podjetja ter od njih zahteva, da o predlogih razpravljajo in svet seznanijo z odločitvami,
- sprejema letni proračun finančnega poslovanja sindikata Železarne Ravne in potrjuje letni obračun porabe sredstev,
- obravnava in potrjuje poročila predsedstva, komisij in razpravlja o poročilih nadzornega odbora.

17. člen

Delo sveta sindikata je javno. Javnost se izraža v obliki predhodnih posvetovanj z organi osnovnih organizacij v načelu javnosti zasedanj in v obveznem obveščanju članstva sindikata o sprejetih odločitvah prek tiska, objav na oglasnih deskah ali na sestankih članstva in delovnih skupin.

18. člen

Svet sindikata Železarne Ravne predstavlja predsednik sveta. V primeru odsotnosti predsednika ga zamenjuje eden od podpredsednikov.

19. člen

Predsednik sveta sindikata Železarne Ravne ima naslednje dolžnosti in pravice:

- vodi seje sveta sindikata,
- vključuje se v delo samoupravnih organov in drugih družbenopolitičnih organizacij v delovni skupnosti,
- povezuje se z drugimi sindikalnimi organizacijami in skupnostmi v imenu sindikalne organizacije Železarne Ravne,
- zastopa in govori v imenu sindikata delovne skupnosti, če izraža od organov sindikata že sprejeta stališča,
- odgovoren je za izpolnjevanje nalog, sprejetih od organov sindikata Železarne Ravne.

20. člen

Tajnik sveta sindikata Železarne Ravne ima naslednje dolžnosti in pravice:

- izvršuje tehnično organizacijske naloge sveta sindikata,

— sodeluje z vodstvi osnovnih organizacij sindikata Železarne Ravne in koordinira njihovo delo,

— usmerja administrativno delo sindikata Železarne Ravne in osnovnih organizacij.

21. člen

Blagajnik sveta sindikata delovne skupnosti Železarne Ravne ima naslednje pravice in dolžnosti:

- vodi blagajniško dokumentacijo in poslovanje za svet sindikata delovne organizacije,
- vodi blagajniško dokumentacijo za osnovne organizacije,
- vodi blagajniško dokumentacijo za podružnice pri osnovnih organizacijah po enotah,
- opravlja vse denarno poslovanje sveta, osnovnih organizacij in podružnic z banko oziroma pošto,
- skrbi za urejeno dokumentacijo in jo tekoče knjiži,
- skrbi, da je vsa dokumentacija podpisana od pooblaščenecv in uporabnikov sredstev,
- spremlja uporabo sredstev po potrjenih letnih proračunih in opozarja na nepravilnosti,
- obračunava sindikalno članarino in jo prenaša na posamezna konta po potrjenem ključu,
- dela po navodilih in predpisih o vodenju blagajniškega poslovanja poslov in evidence, ki jih predpisuje republiški svet Zveze sindikatov Slovenije.

22. člen

Podpisniki za vse organizacijske zadeve sveta so:

- predsednik sveta,
- podpredsednik sveta — v odsotnosti predsednika,
- tajnik sveta — v odsotnosti predsednika in podpredsednika.

Za vse blagajniške zadeve podpisujejo skupno:

- predsednik sveta,
- blagajnik sveta,
- v odsotnosti predsednika podpisuje podpredsednik ali v njegovi odsotnosti tajnik sveta.

Za vse blagajniške zadeve, ki izvirajo s področij osnovnih organizacij ali njihovih podružnic, sopolpisuje blagajnik sveta in eden od predsednikov osnovnih organizacij.

23. člen

Člani sveta so dolžni biti navzoči na sejah sveta in sejah drugih sindikalnih organov, če jih svet za to zadolži ali če so vabljeni.

Član sveta je lahko odpoklican v primeru večkratnega izostanka od sej, zaradi nedelavnosti, neizpolnjevanja nalog, za katere je bil zadolžen, ali na predlog osnovne organizacije.

Član sveta je lahko odpoklican tudi v primeru, če grobo krši predpise delovne skupnosti.

V primeru iz prejšnjega odstavka je svet sindikata pooblaščen, da takega člana izključi iz sveta, na njegovo mesto pa po predlogu osnovne organizacije, ki je prizadeta z izključitvijo člana, kooptira drugega člana. Kooptiranje je možno do $\frac{1}{3}$ sestave sveta.

24. člen

Član sveta ima pravico, da sam ali po predhodnem posvetovanju s članstvom predlaga svetu ali izvršnemu odboru razpravo ali odločanje o posameznih vprašanjih. Nadalje ima pravico, da ustno ali pisмено postavlja vprašanja, na katera mu je svet dolžen odgovoriti in po potrebi odgovor utemeljiti z materialom.

Član sveta je dolžen na sejah sveta sprejete sklepe in stališča zagovarjati in jih pravilno posredovati članstvu.

Člani sindikata Železarne Ravne, ki so kot delegati izvoljeni v razna višja sindikalna vodstva, so dolžni prenašati stališča in sklepe organizacije sindikata na te forume in obratno. Dolžni so biti navzoči na sejah sveta sindikata in izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne Ravne.

25. člen

Za predloge, stališča in sugestije, ki so podane javno ter za osebno ali kolektivno mnenje, ki se nanaša na zaščito samoupravnih pravic, predstavniki organizacije sindikata ne morejo odgovarjati ali biti klicani na zagovor. V primeru kakršnih koli ukrepov proti članu sindikata, ki so posledica njegovega zastopanja sklepov in stališč sindikata, organizacija sindikata prizadetega politično in moralno podpre, v primeru potrebe pa sproži tudi pravni ali drugi postopek za njegovo zaščito.

26. člen

Za uspešno delovanje sindikalne organizacije, koordinacijo med osnovnimi organizacijami sindikata, organi upravljanja ter drugimi družbenopolitičnimi organizacijami je potrebno z normativnimi akti delovne skupnosti zagotoviti možnost, da vodstva sindikalnih organov to delo neovirano opravljajo tudi med delovnim časom.

27. člen

Pri svetu tovarne so stalne in občasne komisije, ki jih imenuje svet sindikata Železarne Ravne.

Z imenovanjem komisij svet strokovneje obravnava posamezna področja, kot so:

- samoupravljanje,
- socialna problematika,
- kultura in prosveta,
- šport in rekreacija,
- vprašanja in problemi zaposlenih žena in mladine,
- prošnje in pritožbe članov,
- kadrovske področje,
- blagajna vzajemne pomoči.

Komisije delujejo na sejah, o katerih se vodi zapisniki in so za svoje delo odgovorne svetu sindikata. Stalne komisije na konferenci poročajo o svojem delu.

28. člen

Nadzorni odbor, izvoljen na konferenci sindikata delovne skupnosti, izvoli na prvi seji svojega predsednika, ki vodi delo nadzornega odbora.

Nadzorni odbor spremlja delo sveta, se udeležuje sej sveta sindikata. Dolžan je vsake tri mesece pregledati celotno finančno in administrativno poslovanje sindikalne organizacije delovne skupnosti Železarne Ravne. O izvršenem pregledu in ugotovitvah sestavi zapisnik ter poroča na sejah sveta in konferencah sindikata Železarne Ravne.

B

29. člen

Osnovna organizacija sindikata v TOZD ali OSS je temeljna oblika združevanja članov. Ustanavljajo se po pravilu ena TOZD ali OSS — ena osnovna organizacija sindikata.

30. člen

Organizacijska oblika osnovnih organizacij sindikata je popolnoma enaka kot v členih A, le da konferenca šteje 25 do 35 članov.

Delegati za konferenco izvolijo sindikalne podružnice na svojih letnih oziroma dveletnih sestankih. Konferenca potrdi delegate, izvoli predsednika in izvršni odbor konference, kateri štejejo 7 do 11 članov. Praviloma so člani izvršnega odbora tudi vsi predstavniki SP osnovne organizacije.

31. člen

Konferenca osnovne organizacije sindikata obravnava pomembnejša vprašanja družbeno ekonomskega pomena TOZD ali OSS. Konferenca zaseda tudi v primerih, ko mora večina članov izraziti svoje stališče in mnenja o aktualnem vprašanju.

32. člen

Izvršni odbor je organ konference osnovne organizacije sindikata Železarne Ravne. Deluje med dvema volilnima konferencama na podlagi sprejetih sklepov konference ter v skladu z interesi članstva in politiko vseh osnovnih organizacij sindikata v Železarni Ravne.

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata sprejme program dela za enoletno obdobje, kjer časovno določi, kdaj bodo obrav-

navali kakšno temo in vzporedno s programom dela tudi finančni načrt.

33. člen

Nadzorni odbor nadzoruje finančno in materialno poslovanje osnovne organizacije sindikata. Vsaj dvakrat na leto pregleda finančno poslovanje osnovne organizacije sindikata in o ugotovitvah poroča izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata in nadzornemu odboru pri svetu sindikata Železarne Ravne. Pri svojem delu je samostojen.

34. člen

Zadolžitve predsednika izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata:

- skrbi za dosledno izvajanje programa dela in sprejetega finančnega plana,
- v okviru enote sodeluje s samoupravnimi organi in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami,
- sklicuje in vodi seje izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata,
- prenaša stališča in sklepe na svet sindikata in obratno,
- skrbi za nenehno aktivnost celotnega izvršnega odbora,
- pripravlja z drugimi člani in službami materiale za seje izvršnega odbora,
- predstavlja osnovno organizacijo sindikata v raznih predstavniških organih,
- je odgovoren, da SP delujejo v skladu s sprejeto politiko sindikata,
- o delu osnovne organizacije sindikata obvešča višja sindikalna vodstva.

35. člen

Tajnik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je dolžen:

- voditi administrativno poslovanje izvršnega odbora,
- dostavljati gradivo, ki je potrebno za delo izvršnega odbora,
- ustno ali pisмено poskrbeti za odgovor članom organizacije na kakršnokoli vprašanje in na zahtevo tudi razne materiale,
- sodeluje s tajniki SP in sveta sindikata Železarne Ravne.

36. člen

Zadolžitve blagajnika:

- vodi blagajniško poslovanje po predpisanim načinu z razliko, da gre gotovinsko poslovanje prek blagajnika sveta sindikata Železarne Ravne,
- skrbi, da se sredstva trošijo v skladu s finančnim načrtom,
- vodi ločeno blagajniško poslovanje za vse sindikalne podružnice.

37. člen

V obratih in službah so sindikalne podružnice, ki na svojih občnih zboreh izvolijo delegate za konference in sindikalni odbor podružnice, kateri štejejo od 5 do 13 članov. SOP izvoli predsednika in tajnika.

38. člen

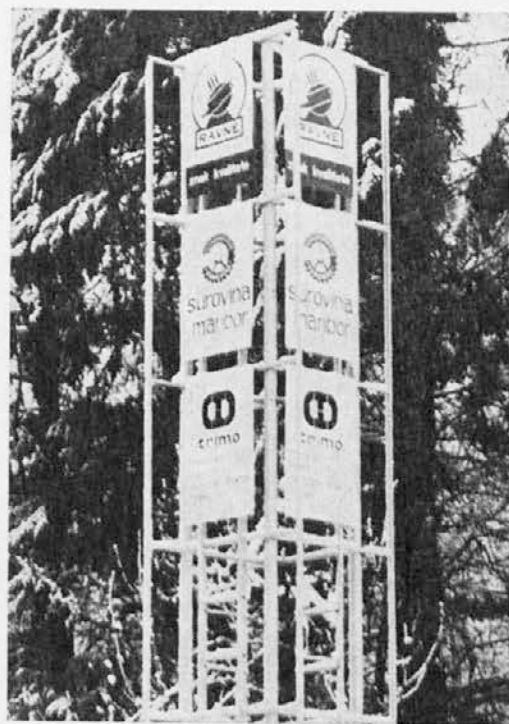
Zadolžitve predsednika SOP:

- skrbi za izdelavo in izvajanje programa dela osnovne organizacije sindikata in SP,
- odgovoren je za racionalno trošenje sredstev,
- dolžen je obveščati vodje delovnih skupin o delu in aktivnosti sindikata, da na rednih sestankih obveščajo člane in se izjasnijo o politiki dela sindikata,
- soodgovoren je za dobro delo delovnih skupin, ki so organ samoupravljanja,
- o vseh pomembnejših stvareh je dolžen obveščati predstavnike osnovnih organizacij sindikata,
- sodeluje in je soodgovoren za delo osnovnih organizacij sindikata.

39. člen

Zadolžitve tajnika:

- vodi evidenco članstva in skrbi, da se vsak na novo sprejeti delavec na primeren način vključi v sindikalno organizacijo,
- članom odbora pravočasno dostavi material za seje,
- vodi administrativno poslovanje sindikalne podružnice.

Končno tudi pri nas estetska reklama

IV. ORGANIZACIJA SEJ IN SESTANKOV

40. člen

Kolektivni organi sindikata Železarne Ravne se sestajajo in zavzemajo stališča v zvezi s svojimi splošnimi nalogami, naštetimi v členu 4, posebno še, kadar gre za pomembne organizacijske spremembe v delovni organizaciji, združevanje ali delitev delovne organizacije, likvidacijo posameznih obratov ali celotne delovne organizacije ali kadar predlaga sklic višji sindikalni organ.

41. člen

Svet sindikata, osnovne organizacije sindikata in OSP v Železarni Ravne sprejmejo program dela ter se na sestankih dogovorijo o načinu izvedbe zaključkov in sklepov:

- program dela mora biti odraz sklepov s konference in je terminsko postavljen za dva meseca ter za enoletno obdobje. Prav je, da se v programu dela navedejo tudi osnovne organizacijske oblike delovanja organizacije,
- o načinu izvedbe zaključkov,
- čas, v katerem naj neka akcija poteka,
- sredstvo ali način, kako naj bo izvedena,
- določilo o tem, kdo je za akcijo konkretno zadolžen,
- način kontrole in način, kako bo članstvo obveščeno o realizaciji sklepov, stališč ali akcije.

42. člen

SP se sestajajo po potrebi, najmanj pa enkrat na dva meseca in si prizadevajo za čim doslednejšo realizacijo programov dela osnovnih organizacij sindikata.

Pri svojem delu so dolžni na delovnih skupinah tolmačiti politiko delovanja sindikata Železarne Ravne in prenašati stališča članov na organe sindikata v pisni ali ustni obliki.

Odbor SP na svojih sestankih obravnava tudi aktualne teme, ki so za čas in sredino, v kateri deluje, pomembne.

43. člen

Organi sindikata, razen konference, se sestajajo po potrebi, obvezno pa vsak mesec. Sestanejo se tudi na zahtevo 30 odst. članstva ali 1/3 članov posameznega organa.

Sestanki SP se skličejo za pomembnejše stvari. Ti so lahko ločeno po oddelkih (takrat sestanek vodi eden od članov odbora) ali skupni. Vabila in material za vse sindikalne sestanke v Železarni Ravne morajo biti praviloma 7 dni pred sejo dostavljeni vabljenim članom.

44. člen

Na sestanku se piše zapisnik, ki mora imeti jasno določene sklepe ter kdo in do kdaj je odgovoren za realizacijo sklepa.

Zapisniki se pošiljajo:

- sindikalne podružnice po en izvod osnovni organizaciji sindikata,
- osnovne organizacije sindikata po en izvod svetu sindikata Železarne Ravne in občinskemu sindikalnemu svetu sklepe in zapisnika sindikalne podružnice,
- svet sindikata Železarne Ravne po en izvod občinskemu sindikalnemu svetu in osnovnim organizacijam sindikata, sklepe pa vsem sindikalnim podružnicam,
- zapisniki s konference sveta sindikata Železarne Ravne pa republiškem odboru Zveze sindikatov industrije in rudarstva Slovenije.

V. JAVNOST DELA IN OBVEŠČANJE

45. člen

Javnost dela sindikalnih podružnic, osnovnih organizacij sindikata in sveta sindikata Železarne Ravne se izraža v demokratičnem načinu sprejemanja stališč, v javnosti poslovanja vseh organov sindikata, v dajanju predlogov, mnenj in odgovorov in v stalnem obveščanju članstva o tekočih zadevah.

Demokratičnost postopka za sprejemanje predlogov, stališč in dogovarjanja se izraža v tem,

- da člani dajejo ustrezne predloge posameznim sindikalnim funkcionarjem, ki so odgovorni, da na sejah te predloge obravnavajo in nanje tudi odgovorijo pisмено ali ustno,
- organi sindikata so dolžni pomembnejša vprašanja, preden zavzamejo svoje stališče v širši razpravi, potrditi med članstvom ali sprejeti takšna, kot jih članstvo želi.

46. člen

Vsi sestanki in seje sindikata v železarni so javni in jim lahko prisostvuje katerikoli član organizacije, ki lahko daje predloge in razpravlja, nima pa pravice glasovanja. Sklepi sej osnovnih organizacij sindikata in sveta sindikata Železarne Ravne morajo biti objavljeni v Informativnem fužinarju ali na oglasnih deskah. Za tovrstno informiranost so odgovorni predsedniki, ki pa lahko zadolžijo drugega člana.

47. člen

Materialno finančno poslovanje sindikalnih organizacij v Železarni Ravne je javno. O porabljenih sredstvih in uporabi nadzorni odbor obvešča dvakrat letno organe in članstvo. Prav tako v Informativnem fužinarju ali na oglasnih deskah objavi, da se lahko člani s tem seznani.

VI. AKCIJSKA ENOTNOST OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA

48. člen

Osnovne organizacije sindikata Železarne Ravne sprejemajo v svoje programe dela tudi sklepe in akcije sveta sindikata Železarne Ravne in višjih sindikalnih vodstev, ki so sprejeti na plenarnih, konferencah in kongresih organov sindikata.

Ti sklepi so obvezni za vse člane sindikalnih organizacij Železarne Ravne. Za organiziranje in izvedbo akcij, ki jih predlaga višji organ in ki so sprejete kot skupna obveznost, je odgovoren predsednik sveta sindikata Železarne Ravne ali od njega zadolženi član sveta.

49. člen

V težnji po koordinaciji in enotnosti akcije ter zaradi tesnejših stikov in sodelovanja med osnovnimi organizacijami sindikata in svetom sindikata pošljejo svoje delovne programe ter določene sklepe, ki imajo skupni pomen, tem organom, tako da lahko enotno načrtujejo akcijo.

Da so pri svojih akcijah sindikalni organi čim bolj učinkoviti, se na seje izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata vabijo predstavniki iz drugih osnovnih organizacij sindikata.

Svet sindikata Železarne Ravne pa vabi predstavnike višjih sindikalnih vodstev na svoje seje ob reševanju važnejših vprašanj.

50. člen

Osnovne organizacije sindikata v Železarni Ravne se pri svojem delu naslanjajo tudi na druge družbenopolitične organizacije v podjetju. Za enotnost akcije imajo delovne stike z organizacijo Zveze komunistov in Zveze mladine, s samoupravnimi organi ter z drugimi dejavniki izven delovne organizacije.

VII. IZOBRAŽEVANJE KADROV IN KADROVSKA POLITIKA

51. člen

Predlagani kandidati za delo v sindikalnih forumih morajo biti delovni in ugledni člani kolektiva, ki uživajo splošno zaupanje članstva. Organi naj bodo po možnosti sestavljeni v sorazmerju s starostno in kvalifikacijsko strukturo članstva.

S kandidaturom v organe sindikata se morajo kandidati strinjati, sicer je neveljavna.

52. člen

Osnovne organizacije sindikata in svet sindikata organizirajo izobraževanje članstva in

vodstev, in to predvsem v oblikah posvetov, razgovorov, razprav in seminarjev. Članstvo se lahko vključuje tudi v izobraževalno dejavnost zunaj ali znotraj železarne.

Se posebej je obvezno nenehno izobraževanje za vodstvo SO in za kandidate za vodstva. Sredstva za izobraževanje črpajo osnovne organizacije sindikata in svet sindikata iz sredstev sindikalne članarine in iz sredstev, ki so v ta namen formirana pri Železarni Ravne.

Izobraževanje za delo v sindikalni organizaciji je enakovredno strokovnemu izobraževanju.

53. člen

Osnovne organizacije sindikata in svet sindikata Železarne Ravne posvečajo posebno pozornost svojim dolgoletnim članom, ki imajo zasluge za celotno aktivnost sindikalne organizacije. V ta namen se jim izreka ali izroča:

- ustno ali pisмено priznanje ali diploma,
- knjižna nagrada ali druga spominska darila,
- enkratne denarne nagrade,
- predlaga se jih za letovanje.

54. člen

Svet sindikata Železarne Ravne vodi kadrovske politiko na takšen način, da je za to odgovoren član odbora, ki vodi seznam kadrov, skrbi za usposabljanje kadrov ter za eno mandatno dobo vnaprej predvidi predsednika sveta sindikata in osnovne organizacije sindikata ter po možnosti SP. O svojem delu dvakrat letno obvešča svet sindikata Železarne Ravne.

VIII. MATERIALNA SREDSTVA IN PRAVNI POLOŽAJ

55. člen

Materialna sredstva sindikalnih organizacij Železarne Ravne so sestavljena iz denarnih sredstev in drugega premoženja.

Denarna sredstva so sestavljena iz članarine, skladov ter drugih izrednih dohodkov.

Članarina se deli tako, da se 50 odst. odvede na višje sindikalno vodstvo, 50 odst. pa ostane v Železarni Ravne. Teh 50 odst. članarine se deli 20 odst. na svet sindikata, 30 odst. osnovne organizacije sindikata, 50 odst. sindikalne podružnice.

Predsedniki osnovnih organizacij sindikata in sveta sindikata Železarne Ravne lahko samostojno odločajo o uporabi sredstev v višini, ki jo določi organ sindikata, če ta sredstva niso predvidena v predračunu. Vse višje zneske izven proračunskih sredstev pa mora odobriti izvršni odbor osnovne organizacije sindikata ali sveta sindikata Železarne Ravne. Nato je potrebno izdelati popravek predračuna.

56. člen

Svet sindikata Železarne Ravne je pravna oseba.

IX. KONČNE DOLOČBE

57. člen

Pečati osnovnih organizacij sindikata in sveta sindikata so okrogle oblike z besedilom v krogu in emblemom sindikata. Besedilo v pečatih se glasi:

- osnovna organizacija sindikata Železarne Ravne I, II, III — izvršni odbor,
- osnovna organizacija sindikata šolskega centra Železarne Ravne — izvršni odbor,
- svet sindikata Železarne Ravne.

58. člen

Ta pravila veljajo od dneva sprejema na letnem občnem zboru sindikalne organizacije Železarne Ravne, to je od 16. maja 1973 dalje.

Dvakrat na teden

Nekoč je Shaw takole nagovoril znance: »Zdi se mi, da malokdaj mislite. Le redki so, ki mislijo več kot trikrat ali štirikrat na leto. Jaz sem slaven zato, ker mislim enkrat ali dvakrat na teden.«

Delo teče noč in dan

Foto: Karlo Krevh

KJE TIČIJO ODGOVORI?

Iz dela komisije za varstvo pri delu v enoti I

Naloge komisije za VPD izhajajo iz statuta ZR, dopolnjene s posebnimi nalogami, izdanimi od DSE, prilagojene razmeram v enoti metalurške proizvodnje. Komisija je te naloge ob začetku svoje mandatne dobe skrbno proučila in si izdelala okvirni plan dela. Vsem nalogam, ki jih določa statut, komisija najbrž ne bo kos, to je bilo ugotovljeno že na njeni prvi redni seji, obljubili pa so, da se bodo, kolikor bo to mogoče, angažirali ter opravičili zaupano jim nalogo. Takoj so se lotili dela in že imajo za seboj kar precej rešenih stvari. Na zahtevo DSE (pod katerega komisija spada) so izdelali svoje zelo izčrpno poročilo in ga podali na VI. rednem zasedanju DS.

Ko je komisija za VPD pripravljala svoje poročilo, je na svoji seji sklenila, da o delu informira vse člane kolektiva prek Informativnega fužinarja, kar bo tudi v bodoče treba prakticirati.

Ker je na račun komisije bilo med delavci izrečenih že nekaj nepohvalnih besed o njenem delu, je komisija menila, da se javnost obvesti o nevhvaležni in zahtevni nalogi, ki pa so jo uspešno opravili. Eni sicer radi kritizirajo iz neke objektivnosti, morda zato, ker tudi sami niso člani komisije, drugi zaradi neznanja oz. nepoučenosti, tretji pa upravičeno, čeprav za komisijo vendar neupravičeno. Da bo stvar bolj jasna, bom navedel konkretne primere.

Po ustanovitvi TOZD je vzporedno organizirana informiranost do slehernega na delovnem mestu z ustanovitvijo informacijskih delovnih skupin. Vodje teh skupin so v glavnem delovodje. Delavci so s takim načinom informiranja bili vsaj od začetka zelo zadovoljni, saj so imeli priliko čuti marsikaj novega, poleg tega pa so postavljali razna vprašanja, na katera naj bi v najkrajšem času prek svojega vodje skupine dobili ustrezen odgovor. Takšen način informiranja je hiter, zanesljiv in dosleden do poslednjega delavca, če se seveda dosledno vsi držijo svojih nalog. Vodje skupin so dolžni dajati odgovore na postavljena vprašanja, če jih vedo, in če jih ne vedo, vprašanja vnesejo v zapisnike, ga posredujejo samoupravnim organom in svojim nadrejenim, ki pa so dolžni v najkrajšem času dati pozitiven ali negativen odgovor v pisni obliki vodji skupine, ki potem prenese odgovore na delavce iz svoje skupine.

Pri nas smo nekako navajeni, da se od kraja držimo reda, nato pa kaj radi popustimo in se nam vrstni red izmaliči. Tako nekako se je tudi zgodilo pri teh informacijskih skupinah. Popustili so vodje, popustili so delavci in se je vrstni red (sicer odlično zamišljen) ponekod že izmaličil. Na vprašanja, ki so jih delavci postavljali jeseni minulega leta, še sedaj niso dobili odgovorov. Mnoga od njih sedaj niso več aktualna, ker je zime konec in so nastopili toplejši dnevi. Tolažimo pa se lahko, morda pa bodo le ta ista vprašanja aktualna naslednje jesen, ko bo zima zopet na pragu in jih bodo delavci oz. vodje skupin zopet zapisali v svoje zapisnike. Nezadovoljni so delavci, nezadovoljni so vodje skupin. Smernic za sestanke svojih skupin ne dobivajo, kakor tudi odgovorov ne in jim je zmanjkalo gradiva. Ali si res nimajo česa povedati? Poleg vsega pa so še taki vodje skupin, ki niti ne znajo v redu voditi sestanka, niso vajeni, nimajo daru govora, v nekem smislu nimajo pedagoškega duha. Takšnim bi bilo treba pomagati, jim dajati smernice, jih poučiti. Morda bi kazalo z njimi narediti kakšen kratek seminar, kjer bi se naučili najosnovnejše o vodenju sestanka in zapiskih v zapisnik? Zaradi tega pa je vsakdo od njih lahko dober mojster.

Vprašanja, ki jih imam v mislih, so se našla na VPD komisijo. Prek samoupravnih organov so prišla do naše komisije, ki je bila dolžna pripraviti odgovore ter jih s svojim zapisnikom posredovati zopet nazaj tja, od koder je prišlo vprašanje. Tako je komisija tudi storila, čeprav je odgovore morala iskati pri pristojnih službah. Tako je svojo nalogo opravila, delovne skupine pa še do danes niso dobile odgovorov na svoja vprašanja. Kje

tičijo odgovori? Lahko sklepamo, da jih najbrž delovne skupine ne dobivajo redno tudi z drugih področij, ne samo s področja varstva pri delu.

Kakšne probleme in vprašanja je komisija do sedaj reševala?

Vprašanja oz. problemi, na katere so opozarjale delovne skupine in posamezniki ali so jih odkrili člani komisije, so bili zelo različni. Nekatera vprašanja so bila takšna, da bi na njih morali vodje skupin vedeti odgovore sami. Ker so vprašanja napisali v zapisnik, jim je pač bilo treba odgovoriti. V glavnem so obsegala:

- odpraševanje v novi in stari topilnici,
- preprih pri 10 t el. obločni peči,
- namestitve peči za sušenje las po kopanju,
- gradnjo garderob in sanitarij v topilnici,
- večkratno pomanjkanje tople vode v umivalnicah,
- tlakovanje jekločistilnice,
- ogrevanje čistilnice in jedrarne,
- ogrevanje čistilnice polizdelkov valjarne,
- ogrevanje adjustaže valjarne,
- zadrževanje prevelike količine plina v posameznih obratih,
- neustrezna in premajhna količina zaščitnih sredstev (oblek, čevljev),
- ogrevanje posameznih delovnih mest (kabina za vodjo stiskalnice in šoferja manipulatorja),
- delitev malice po obratih,
- odpraševanje na torni žagi v jeklovleku,
- slabi pogoji dela v lužilnici ob slabem vremenu,
- neredi v garderobah in sanitarijah itd.

Na skoraj vsa vprašanja je komisija dala svoj odgovor, nekatera pa je prepustila v rešitev obratovodstvu oz. pristojnim službam. Koliko je teh problemov rešenih, trenutno ni znano, vemo pa, da z nastopom toplih dni mnoga vprašanja niso več aktualna. Bojazen pa vendar obstaja, da se bodo ob naslednji zimi pojavili isti problemi nereseni in bo komisija morala dajati odgovore na ista vprašanja.

Poleg naštetih vprašanj se je komisija, kakor do sedaj vse družbenopolitične organizacije v podjetju, ukvarjala z vprašanjem družbene prehrane. Ugotavljamo, da zlepa ne bo miru, posebej ne, če si »Merx« kar čez noč namisli in občutno poviša ceno. Itak je že boleče to, da že dalj časa ni moč dobiti osvežilne pijače izven časa malice.

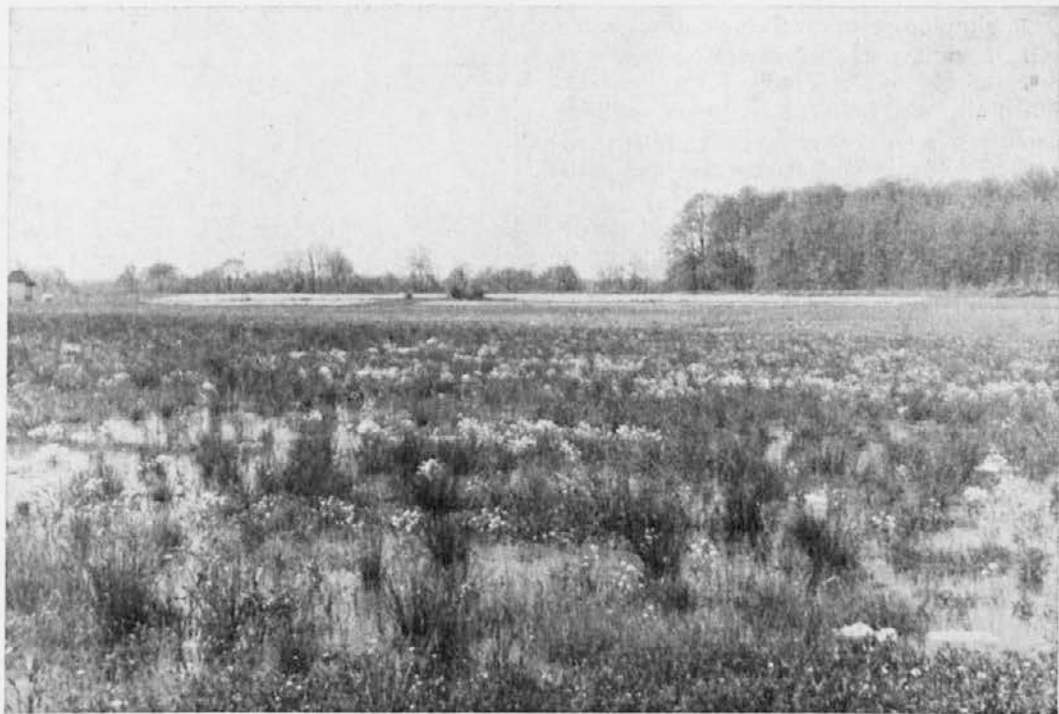
Komisija je razpravljala o raznih pomanjkljivostih, katerih odprava je predpisana in terminsko določena od republiškega inšpektorja za delo. Odgovorne osebe za odpravo pomanjkljivosti zaradi prezaposlenosti kaj rade pozabijo in se zgodi, da isto napako najde inšpektor drugič, tedaj pa lahko sledijo že ostrejša sankcije. Da do tega ne bi prišlo, bi po mnenju komisije morala služba za VPD zasledovati izvršitev in opozarjati odgovorne osebe na potek termina. S tem bi bila odstranjena nevšečnost za odgovorne osebe in za podjetje.

Se na eno važno zadevo je komisija opozorila v svojem poročilu DSE. Vse pogostejše se pojavljajo primeri, da nekaterim ostarelim delavcem občutno pada delovna sposobnost in ne morejo dosegati tistega delovnega učinka kot mlajši (doseganje norme), a še vedno nimajo pogojev za upokojeve. Takšnih primerov je dovolj, da bi o njih razmislile odgovorne službe in poiskale ustrezno rešitev. S tem v zvezi bi veljalo začeti intenzivnejše misliti na nadomestilo za minulo delo. Vprašanje je že bilo načeto, a je sedaj vse utihnilo. Lep primer zasledimo v časopisu, ko so v neki tovarni ustanovili solidarnostni sklad za ostarele in onemogle delavce, ki še nimajo pogojev za upokojeve. S posebnim referendumom so se odločili, da bodo za ta sklad delali vsak po dve prosti soboti na leto. Del tega kapitala v sklad je prispevala tovarna. Ker so onemogle morali zaradi izčrpanosti premestiti na slabša delovna mesta, kjer tudi slabše zaslužijo, jim razliko do prejšnjega zaslužka krijejo iz tega sklada. Ali ni to humanost človeka do sočloveka? Ali ne bi tudi pri nas veljalo misliti na kaj podobnega?

Analiza nesreč in preventivni ukrepi

Na podlagi sklepa DSE je komisija za VPD izdelala obširno poročilo o številu in vrstah nesreč pri delu, o vzrokih nesreč, o izgubljenih delovnih dneh oz. urah za posamezne nesreče v letu 1972 in prvem kvartalu letošnjega leta v enoti metalurške proizvodnje. Objavljamo podatke iz poročila o nesrečah.

Največje število nesreč je imel obrat topilnice, in sicer 41. Sledijo livarna 37, kovačnica 30, valjarna 27, jeklovlek 12 in skupne službe 3. Prav takšen je vrstni red izgubljenih delovnih dni zaradi nesreč, in sicer: topilnica 1100, livarna 997, kovačnica 856, valjarna 641, jeklovlek 156 in skupne službe 104. Pri tem je zanimivo, da so se zadnji štirje meseci v lanskem letu odrazili z največjim številom izgubljenih dni zaradi nesreč in med njimi močno vodi mesec oktober, kar nam da slutiti, da so ljudje preveč raztreseni, ko je čas za nabavo ozimnice ali pa iz kakšnega drugega vzroka. Vzroki, katere navajajo vodje oddelkov oz. mojstri v svojih poročilih o

Močvara cveti

nezgodah, so v največji meri nesmotni način in nezanesljivost pri delu posameznikov, nepravilno dviganje ali spuščanje predmetov s pomočjo žerjavov, spolzka tla ali neustrezna zaščitna sredstva.

Položaj v I. kvartalu letošnjega leta proti lanskemu se je močno poslabšal. Izgubljeni dnevi zaradi nesreč so lani v tem času znašali 746, letos pa že 1066 delovnih dni. Če pogledamo vzroke nesreč, vidimo, da nesmotni način in nezanesljivost pri delu močno vodita pred vsemi drugimi vzroki nesreč. Sledijo spolzka tla, nepravilno dvigovanje in spuščanje predmetov z žerjavom, neuporaba zaščitnih sredstev itd. Pri vzrokih, ki močno vodijo pred drugimi, se je vredno zamisliti. Komisija je preučila vse vzroke in sklenila dati v razpravo DSE preventivne ukrepe za preprečitev ali vsaj zmanjšanje nezgod pri delu.

Nujni ukrepi bi bili:

1. Z ustrezno stimulacijo zainteresirati delavce za dodatno izobraževanje oz. periodično preverjanje znanja.

2. Vse pomanjkljivosti reševati in odpravljati hitreje in dosledno.

3. Dosledno kontrolirati odpravljanje pomanjkljivosti. Zato čim hitreje urediti vse delovne zadolžitve in odgovornosti vodstvenih oseb za področje VPD.

4. Skrbeti za izboljšanje osebne varnosti z izboljšavo osebnih zaščitnih sredstev, boljšo funkcionalnostjo, racionalno razdelitvijo, popravilom in vzdrževanjem.

5. Z izdajo posebnih odločb o obvezni uporabi predpisane osebne zaščitne opreme in sredstev za osebno varnost ter boljšim neposrednim nadzorom je potrebno zagotoviti na vseh delovnih mestih dosledno uporabo.

6. V skladu z novo sistematizacijo delovnih mest v ZR je treba čimprej izpolniti kadrovske sestave službe za VPD in ji tako omogočiti izpolnjevanje predpisanih zakonskih obveznosti.

7. Potrebno je izdelati letni in dolgoročni program ukrepov varstva pri delu in za sanacijo zagotoviti potrebna finančna sredstva.

8. V skladu z veljavnim pravilnikom o varstvu pri delu in pravilnikom o medsebojnih

delovnih razmerjih je treba zagotoviti na vseh delovnih mestih večjo delovno in varnostno disciplino, ki je temeljni pogoj za izboljšanje stopnje varstva pri delu in zmanjšanje delovnih nezgod.

In kaj namerava komisija storiti v bodoče?

Komisija je izdelala svoj okvirni plan dela, od katerega ne misli odstopati. Člani bodo delali na terenu v stalnem stiku s službo za VPD in vodilnimi ljudmi po obratih. Sestajali se bodo občasno in analizirali delo članov na terenu ter na podlagi zbranega gradiva posredovali predloge za odpravo pomanjkljivosti službi za VPD, vodstvom obratov in obveščali DS enote. Poleg tega bo komisija skupaj v najkrajšem času izvršila pregled delovnih mest, naprav in privezovalnih sredstev ter na pomanjkljivosti opozorila službo za VPD in obratovodstva. Prav tako bo predloge za izboljšanje osebnih zaščitnih sredstev posredovala službi za VPD, ki naj bi v bodoče intenzivneje delala v smislu izboljšave sredstev za osebno zaščito. Zato bo služba za VPD kazalo razširiti, vse komisije za VPD po enotah pa spodbujati za čim doslednejše delo na terenu. Analiza nesreč pri delu v minuli dobi nas sili v tako delo in le s skrajno požrtvovalnostjo vseh služb in komisij kakor tudi vodstev in posameznikov na delovnem mestu bomo preprečili nesreče pri delu, ki so veliko breme za družbo in družine. Posamezniki sicer pričakujejo od komisij veliko, toda komisije s svojimi kompetencami lahko na nivoju enot zasledujejo, kontrolirajo, opozarjajo, obveščajo ali zahtevajo, ne morejo pa dajati kakršnih koli nalogov za odpravo pomanjkljivosti ali podobno. Zato bodo kakor odslej v stalnem stiku s službo za VPD.

Če bi zavest in čut odgovornosti bila prisotna vselej in na vsakem mestu pri posameznikih, bi bilo delo komisije mnogo lažje ali pa ga sploh ne bi bilo, kajti člani komisij poleg svojega rednega dela težko najdejo čas za delo s področja varstva in osebne zaščite človeka.

-ca

Za nastanek tako velikih lukenj v temeljih ob betoniranju so bili potrebni posebni leseni opaži — cilindri. Ti so morali biti pred betoniranjem postavljeni v točni višini, širini in višini glede na nivo terena oziroma glavno os zgradbe. Zelo važno pri tem delu je bilo, da so se opaži oziroma cilindri pravočasno dvignili iz že nekoliko strjenega betona, zato da se leseni opaži ne bi v njem preveč zatrdili.

Pri dviganju enega izmed opažev se je na našem gradilišču zgodila prva nezgoda. Sodelavec se je preveč nagnil nad opaž, tako da se je z glavo navzdol postavil med deske opaža. Na dnu opaža se je nahajalo še približno 20 cm talne vode, ravno toliko, da bi se nesrečnejš lahko še utopil ali zadušil. Še pravočasno smo ga izvlekli za noge iz luknje in ga rešili sigurne smrti.

Tedaj smo sklenili izboljšati tehnologijo dela z opaži sidrskih lukenj z bolj varnim in enostavnejšim načinom. Zamenjali smo lesene opaže sidrskih lukenj s pločevinastimi in s tem dosegli:

— lažje in točno postavljanje opažev pred betoniranjem temeljev po višini, širini in globini,

— pločevinastega opaža ni potrebno več dvigati iz betona, ker se z njim poveže v celoto kot armatura,

— celotno delo s pločevinastimi opaži z ugrajenim ali privarjenim sidrom je cenejše (glej skico).

Strokovni svetovalec na tem gradilišču dr. inž. Draht je smatral omenjeno izboljšavo tehnologije sidrskih opažev za tako pomembno, da je z njo seznanil svoje rojake v Nemčiji z opisom v gradbenem priročniku HÜTTE že v naslednji izdaji.

Tudi v Jugoslaviji se od tedaj s pridom poslužujejo opisanih opažev sider vsi gradbeniki, posebno v primerih, ko se nahaja po več sidrskih lukenj v enem temelju.

Na vprašanje tovariša predsednika Tita, ko nas je osebno obiskal na gradilišču, koliko nesreč smo že imeli, sem mu z lahkoto odgovoril, da samo eno in še tu smo ponesrečenca pravočasno potegnili iz pasti.

Do izliva prve taline iz talilne maercove peči v tej novi jeklarni v Zenici je ome-

Janez Gorjanc

SIDRO

Preden so se začela gradbena in montažna dela prvega dela tretje jeklarne v železarni v Zenici, je generalna direkcija težke industrije za to delo na terenu oblikovala leta 1947 manjšo skupino strokovnjakov z imenom »štab za izgraditev jeklarne v Zenici«.

Ta skupina je prevzela nalogo organizirati in izvršiti vsa pripravljala dela pred pričetkom glavnih gradbenih in montažnih del na teh objektih, nato pa voditi in usmerjati vsa dela vse do prvega izliva surovega jekla iz 60-tonske maercove talilne peči, zgrajene v tej jeklarni.

Kot vodja te skupine sem takoj ugotovil, da tako maloštevilna skupina ne bo zmogla vseh del opraviti pravočasno, zato, ker je bil čas za vse delo odmerjen samo na leto in pol.

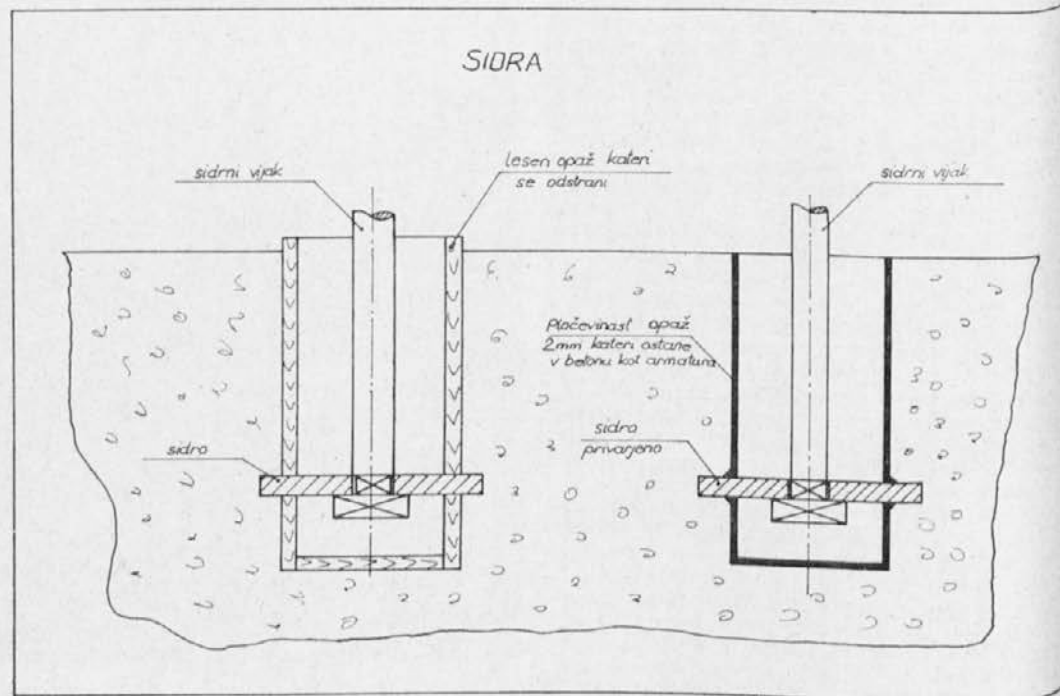
Tako se je morala skupina povečati za štirikrat.

V njej so sodelovali nemški konstrukterji, med njimi celo sin nemškega generala Kessellringa, češki geologi, avstrijski ekonomisti in drugi. Kljub temu pa delovni čas ni bil odmerjen samo na osem ur dnevno, temveč je trajal nekaterim ves dan in češče še pozno v noč ali v rano jutro.

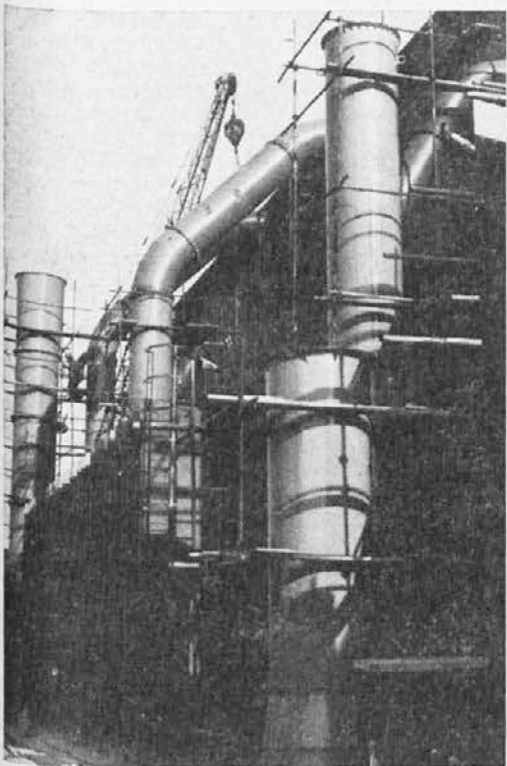
Najprej se je pričelo z geološkimi raziskavami tal, nato z gradbenimi in slednjič z montažnimi in dokončevalnimi deli na vseh objektih istočasno. Temelji stebrov

glavnega poslopja s stotonsko žerjavno progo so segali po več metrov globoko pod nivo terena.

V teh temeljih sta bili predvideni po dve luknji pravokotne oblike, 1,5 m globoki za sidra stebrov v taki velikosti, da bi se lahko v njih skrili človek bolj vitke rasti.

Da bo zrak na Ravnah bolj čist

Montaža odpraševalnih naprav

Na avtobusni postaji na Ravnah je izstopil mlad kmetovalec iz Mežice, kjer ga je pričakal znanec.

Kmetovalec je pričel vohati po zraku ter dejal:

»Tu pri vas pa smrdi!«

»Že lahko,« mu odgovori znanec, »vendar smo se na ta smrad že tako navadili, kot ti na smrad gnoja.«

Priznati moramo, da z našim zrakom in tudi vodo v Meži ni vse v najboljšem redu. Gradbeno dovoljenje za zazidavo novega naselja »Javornik« smo dobili samo s pogojem, da se bodo iz Železarne Ravne prenehali valiti rjavi oblaki, ki jih veter nese prek Javornika.

Rjavi oblaki so postali strah okoliških kmetov, ker baje dušijo in sušijo tam, kamor se usedejo. Mi v železarni pa vemo, da so ti oblaki na pogled res zastrašujoči, vendar pa niso tako strupeni, kot večina ljudi misli.

Očiščevanja plinov in dima, ki uhajajo iz elektro obločnih peči, ni mogoče stodstotno izvesti niti pri nas niti ni to rešeno nikjer drugje po železarnah Evrope. Naši sodelavci, ki so izbirali sistem filtrov, ki bi najbolj ustrežal našim razmeram, niso imeli lahke naloge. Ogledali so si nekaj najbolj znanih sistemov čistilnih naprav v inozemstvu ter ugotovili, da nobeden ne deluje toliko v redu, da bi ga lahko v celoti osvojili za Železarno Ravne.

Večina sistemov je izdelana tako, da zajema razvijajoče se pline in dim iz četrte odprtine na oboku peči ter delno vleče tudi uhajajoči dim okoli elektrod. Pri demonstracijah delovanja teh čistilnih

naprav so le-te delale v redu samo pri normalnem taljenju, medtem ko sta plin in dim prosto uhajala v atmosfero pri zalaganju peči, taljenju s kisikom in dodajanju legur, ker mora biti zaradi tehnološkega postopka in nevarnosti eksplozije pri teh delih odpraševalna naprava odklopljena.

Izbran je bil sistem filtrirne naprave italijanske firme USUELLI iz Milana, vendar s pogojem, da izdelajo in dajo garancijo za sistem zajemanja plinov in dima nevezano na same peči in tehnološki postopek, to je z velikimi napami (havbami) nad pečmi. Kako bo deloval osvojeni sistem filtrov, vam prikazujemo na skici.

Okrog vsake peči bo s posebnim ventilatorskim sistemom ustvarjena zračna zavesa, ki ne bo dovolila uhajati plinu in dimu izven območja nap. Vsaka napa bo priključena na dva filterska sistema, in sicer normalnega ter sredinskega večjega, ki bo pomagal sesati dim takrat, ko ga bo največ (pri taljenju). Močni ekshaustorji bodo vlekli dim po cevovodih skozi mehanske — vrečaste filtre v dimnik. Prah bo ostal na vrečah ter odpadal v spodnji del filtrov, od koder ga bodo polžasti transporterji spravili v zaboje, te pa viličarji na haldo.

Firma USUELLI je dala visoko garancijo za uspešno delovanje filterske naprave, kako bodo delovale in kako uspešne bodo, pa bomo videli letos avgusta, ko jih bomo dali v pogon.

Ker bo dobavila italijanska firma samo dele za filtre, smo se povezali z Rudnikom Mežica, ki je izdelal vso potrebno tehnično dokumentacijo, izvedel konstrukcijo ter sedaj montira svojo opremo in opremo italijanske firme. To delo smo poverili Rudniku Mežica predvsem zato, ker ima že večdesetletne izkušnje s fil-

trirnimi napravami, saj imajo iste probleme s plini in dimom kot Železarna Ravne.

Celotna odpraševalna naprava bo stala Železarno Ravne lepe denarce, saj predvidevamo, da bodo skupni stroški znašali preko 800 starih milijonov dinarjev in nekaj 10 milijonov dinarjev vsako leto za potrebno pogonsko energijo in vzdrževanje.

Postopoma bomo reševali še čiščenje dima tudi pri ostalih pečeh v stari topilnici, tako da bo pravda o rjastih oblakih in škodi, ki jo povzročajo, rešena.

Franjo Gornik

TEHNIČNE IZBOLJŠAVE

Sodelavca iz kalilnice Jakob Kamnik in Franc Turjak sta predlagala in sodelovala pri predelavi pritrditve elektrod na dveh solnih kopelih. Zahvaljujoč izboljšavi ni potrebno več ohlajevati kopeli pri menjanju elektrod. Obzidava zaradi tega dalj časa zdrži, skrajšali so se zastoji in porabi se manj soli in elektrod. Celotni letni prihranek, dosežen z izboljšavo, znaša 182.991,65 dinarjev. Komisija za racionalizacije ju je nagradila z enkratno nagrado 4.462,35 dinarjev, ki si jo delita na polovico.

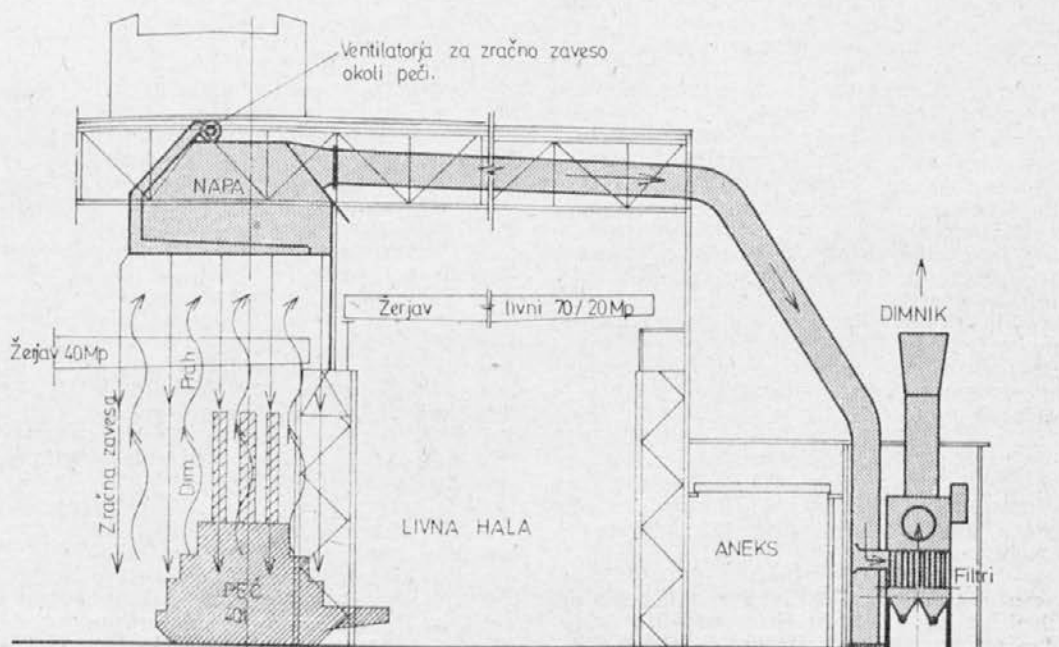
Izmenski delovodja priprave peska Ivan Mežnarc je predlagal in sodeloval pri rekonstrukciji transporta svežega peska pri pripravi peska. Po rekonstrukciji so se zmanjšali zastoji in zaprašenost v hali. Realnega ekonomskega učinka pri tej izboljšavi ni bilo moč ugotoviti. Komisija je nagradila avtorja z enkratno nagrado 2000 dinarjev.

Tehnolog v pripravi dela enote mehanske predelave Slavko Strmčnik je predlagal in sodeloval pri izdelavi naprave za kontroliranje aksialnega opleta sedežev ventilov. Naprava omogoča stodstotno kontrolo teh izdelkov, v nasprotnem jih zaradi reklamacij ne bi bilo moč proizvajati. Komisija je nagradila avtorja z enkratno nagrado 1200 dinarjev.

K. F.

Ženitev je most, po katerem lahko prideš na dobro ali na slabo.

PRESEK ČEZ TALILNO HALO IN PRIKAZ ODSESOVALNE NAPE Z ČISTILNIM FILTROM

njena nezgoda ostala na srečo tudi edina. S prakso in nezgodo doseženo izboljšanje dela okoli sider v temeljih pa za skupnost pomeni veliko več kot en sam spomin, ki ga je moč nadomestiti z novim, življenja pa nikoli.

Iz dela kolegijskih izvršilnih organov

Na sejah je poslovni odbor razpravljal o predvideni pripojitvi Tovarne rezalnega orodja Prevalje k naši tovarni, bil seznanjen z rezultati poslovanja v prvem četrtletju letošnjega leta, razpravljal pa je tudi o drugih zadevah, ki so se nanašale na delo in poslovanje tovarne.

Kar zadeva predvideno združitev, je bil odbor najprej seznanjen o poteku dosedanjih priprav, seznanjen pa tudi z elaboratom, v katerem so podrobneje obdelani podatki in analize o številu zaposlenih, poprečnih osebnih dohodkih, finančnem položaju, investicijski dejavnosti, predvidenem bodočem razvoju, organizacijskih oblikah združitve ter pravicah in dolžnostih v novem podjetju ter ekonomski in drugih koristi obeh podjetij po združitvi. Odbor je po razpravi predloženi elaborat potrdil ter določil časovne smernice in opravila, ki jih je v zvezi z združitvijo še treba opraviti. Naloge naj bi bile opravljene v mesecu juniju oziroma naj bi se Tovarna rezalnega orodja Prevalje priključila naši tovarni s 1. julijem 1973.

Pri rezultatih poslovanja so bili navedeni podatki o skupni in blagovni proizvodnji, o izmečku, izplenu ter doseženi produktivnosti po posameznih obratih, obravnavani pa tudi podatki v zvezi s prodajo naših izdelkov tu in v inozemstvu ter podatki o doseganju osebnih dohodkov. Razen primerjalnih podatkov med planiranimi in doseženimi rezultati so bili navedeni tudi podatki v primerjavi z začrtanim akcijskim programom. Rezultati poslovanja naj bi se po gospodarskem načrtu, ki smo ga sprejeli, izboljšali proti lanskemu letu za 10,19 odst., po akcijskem programu pa 13,70 odst., dejansko pa so bili rezultati v primerjavi s tovarno kot celoto večji za 10,65 odst., kar pomeni, da so se doseženi rezultati gibal v okviru sprejetega gospodarskega načrta, da pa so nekoliko nižji od rezultatov, ki smo jih predvidevali in sprejeli z akcijskim programom.

Pri drugih zadevah, ki so bile predmet obravnave, je odbor obravnaval nekatere predloge za službena potovanja, razne odobritve dela prek polnega delovnega časa, racionalizatorske predloge in podobno. Iz zadev, ki so bile predmet obravnave, je odbor sprejel naslednje sklepe:

Na predlog vodstev enot ali sektorjev so bila odobrena službena potovanja v inozemstvo, kot sledi:

— inž. Božu Cimermanu 6-dnevno službeno potovanje na Madžarsko, kjer so v okviru rednega zasedanja Intermetala bili razgovori v okviru poslovne menjave za drugo polletje letošnjega leta med našo tovarno in državami, članicami SEV;

— inž. Jožetu Borštnerju, Kolomanu Vrečiču in Jožetu Grzini 1-dnevno službeno potovanje v Avstrijo, kjer so si ogledali in se spoznali z delovanjem kovaškega stroja za horizontalno kovanje, ki naj bi ga nabavili za potrebe naše tovarne;

— inž. Radu Jelerčiču in inž. Vladu Racu 11-dnevno službeno potovanje na Švedsko, kamor bosta potovala v okviru strokovne skupine Združenja jugoslovanskih železarn;

— inž. Jožetu Geršaku in inž. Ferdu Vizjaku 6-dnevno službeno potovanje v Romunijo z nalogo, da uredita problem reklamacije nožev, ki jih dobavljamo v to državo, in nekatera druga vprašanja v zvezi z našimi nadaljnjimi dobavami;

— inž. Božu Cimermanu 4-dnevno službeno potovanje v ZDA, kamor bo potoval v poslovno tehničnih zadevah in zaradi ugotovitve možnosti izvoza industrijskih nožev v to državo;

— potrjen je bil predlog aktiva ZB NOB tovarne in Ivanu Močniku, Ignacu Kerbevu in Francu Požarniku na stroške tovarne v organizaciji turističnega podjetja Kompas odobrena udeležba na spominski svečanosti v Dachau;

— ugodeno je bilo predlogu, da se inž. Janezu Permanu in inž. Evi Permanu odobreno službeno potovanje v Švico podaljša za en dan oziroma od prej odobrenih 7 na 8 dni.

Upoštevali so predlog komisije za potrjevanje strokovnih elaboratov in mnenje kadrovskega oddelka je bila v smislu čl. 40 pravilnika o delitvi osebnih dohodkov bonificirana delovna doba, kot sledi:

— Dušanu Vodebu za čas, ki mu je potreben za prehod v 3. strokovno skupino višje strokovnih delavcev,

— inž. Radu Radoviču za čas, ki mu je potreben za prehod iz strokovne skupine na ocenjeno delovno mesto,

— inž. Petru Delaku za čas, ki mu je potreben za prehod iz strokovne skupine na ocenjeno delovno mesto,

— Lazu Saviču za čas, ki mu je potreben za prehod v 3. skupino srednje strokovnih delavcev.

Potrdi se predlog komisije za racionalizacijo in Jakobu Kamniku ter Francu Turjaku, zaposlenima v kalilnici, za osvojeni predlog rekonstrukcije solnih kopeli odobri po izračunu pripadajoča nagrada v znesku 4.462,35 din, ki si jo po lastnem sporazumu delita na polovico.

Na predlog vodstva enote I in sektorja za razvoj je bil v smislu čl. 25 pravilnika o delitvi osebnih dohodkov odobren deljen delovni čas: Alojzu Klančniku, Ivanu Dobniku, Alojzu Krivogradu, Ivanu Ledinku, Rudolfu Lepeju, inž. Vladu Strahovniku, inž. Alenki Rodič, inž. Mirku Kostanjevcu, Darinki Stmnikar in Mihaelu Lotriču. Pri obravnavi predlogov je moral odbor ugotoviti, da se raznih predlogov za odobritev deljenega delovnega časa v tovarni zadnji čas pojavlja več.

Delo samoupravnih organov enote I

Maja je bilo zasedanje DSE I, na katerem je obravnaval rezultate poslovanja enote I v I. tromesečju 1973. leta. Še prej se je sestal odbor za proizvodnjo in komercialne zadeve pri DSE I in pregledal uresničevanje sklepov DSE I s prejšnjega zasedanja ter razpravljal o pripravah na zasedanje DSE I, ki je bilo v maju. Po mnenju odbora se sklepi DSE I o problematiki nabave oziroma redne oskrbe z reprodukcijskim materialom, predvsem za jeklaro in livarno ter problematiko vzdrževanja agregatov in oskrba z rezervnimi deli ne rešuje dovolj učinkovito. Zato je bil predsednik odbora Hafner Oto zadalžen, da organizira razgovor z vodjo nabave ter strojno vzdrževalno službo, z namenom da se najde skupna rešitev za izboljšanje tega problema. Vidnih rezultatov pogovora še ni.

Na zasedanju DSE I v maju je bilo podano poročilo o rezultatih poslovanja enote I v I. trimesečju letos. Enota je poslovala z nekaj akumulacije — dobička. Po obratih pa je v primerjavi z akcijskim programom rezultat tak:

— topilnica je predvidevala 1,27 odst. akumulacije, vendar je ta obrat I. kvartal zaključil z 2.740.000 din izgube. Izguba je nastala zaradi povišanja cene nekaterim reprodukcijskim materialom, redukcije električne energije, pomanjkanja delovne sile in poraslih stroškov obratovanja.

— Livarna je predvidela 6,75 odst. akumulacije, dosegla pa je 14,8 odst. ali 5.190.000 din. Ta rezultat je dosegla z izboljšanjem tehnološke in delovne discipline, zboljšala je kvaliteten asortiment in znižala izmeček.

— Valjarna je predvidela 10,30 odst. akumulacije, dosegla je 12,3 odst. ali 13.860.000 din. Uspeli so znižati zaloge in izmeček, a stroški obratovanja so v porastu. V drugem kvartalu bodo rezultati slabši predvsem zaradi pomanjkanja rezervnih delov — ležajev in delovne sile ter vložka.

— Kovačnica je predvidela 14,33 odst. akumulacije, dosegla je 6,34 odst. ali 2.537.000 din. Ta obrat ne dosega boljšega rezultata poslovanja zaradi pomanjkanja ugodnejših naročil, povišujejo se stroški obratovanja in večji remont agregatov se zavlečejo prek plani-

Odbor meni, da bi moralo biti vprašanje delovnega časa oziroma morebitnih potreb po deljenem delovnem času urejeno s pravilnikom o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest. To žal ni storjeno, zato je odbor često v dilemi, ali je deljeni delovni čas za vsa predlagana delovna mesta resnično dovolj utemeljen in potreben. Z namenom, da ne bi prišlo, kar zadeva delovni čas, do večjih odstopanj, je navedene predloge sicer potrdil, sklenil pa je, da se do nadaljnjega oziroma do sprejetja novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov prekine z vsakim nadaljnjim odobravanjem deljenega delovnega časa.

Odbor se je ponovno precej časa zadržal na problemu dela prek polnega delovnega časa na delovnih mestih delavcev s stalno oceno. Po precej kritični obravnavi je ob upoštevanju, da se predlog nanaša v glavnem na delavce v obračunih, ki so zaradi dostave podatkov vezani na rok, korigirano število nadur za drugo četrtletje letošnjega leta potrdil s posebnim opozorilom, da je treba delo prek polnega delovnega časa in tudi opravljenega dela v podaljšanem delovnem času nadzirati.

Končno je v smislu čl. 66 statuta kot za to pristojni organ potrdil rezultat kontinuiranega popisa zaloga materiala razreda 3 v prvem turnusu letošnjega leta in odobril, da se ob popisu ugotovljeni viški v znesku 124,75 din knjižijo v dobro drugim dohodkom in manjki v znesku 1.081,45 din v breme izrednih stroškov.

Odbor je obravnaval še nekatere druge vloge in zadeve s področja reda in čistote v tovarni. O sklepih, ki so bili sprejeti, so bili tako posamezni prosilci kakor tudi strokovne službe posebej pisмено obveščeni.

- et

ranega roka. V kovačnici nastaja problem izmečka po krivdi topilnice — večja količina nedokončanega blaga — odkovkov.

— Jeklovlek je dosegel lep uspeh, predvideli so 2,88 odst. akumulacije, dosegli pa so 6,17 odst. ali 858.000 din. Obrat še ne dosega zadovoljivih rezultatov, ker ima zastarel strojni park, nima primerne lučilnice in dela precej za izvoz, kjer so manj ugodne cene. Dober rezultat v I. kvartalu je obrat dosegel zaradi zaloga blaga iz lanskega leta.

DSE I je kljub zadovoljivim rezultatom poslovanja enote I sklenil, da naj vodstvo enote v bodoče še bolj prizadevno skrbi, da bodo rezultati poslovanja obratov in oddelkov oz. akcijskega programa čim uspešnejši.

Obravnaval je tudi izčrpano poročilo komisije VPD (HTV komisije, ki deluje pri DSE I). Vsebine in predlogov tega poročila ne omenjam, ker je v celoti objavljeno v tej številki Informativnega Fužinarja. DSE I je sklenil, da se to poročilo posreduje centralni komisiji in službi VPD, da takoj in bolj učinkovito pristopi k reševanju te problematike.

DSE I je tudi obravnaval problem udeležbe (voljenih članov tega samoupravnega organa) na zasedanjih. Nastopajo težave sklepčnosti oziroma sprejemanja sklepov s potrebno veljavno sklepčnostjo. Sprejet je bil sklep, da se obvesti obratovodstva in sindikalne poročilnice, kateri njihovi člani se neredno udeležujejo zasedanj. Menim, da bo morala organizacija ZK in sindikata enote I z vso odgovornostjo preučiti ta pojav in skupno začeti akcijo, ne samo da se reši problem sklepčnosti DS, ampak zainteresirati delavce (vplivati nanje), če prevzamejo funkcijo člana v samoupravnem organu, da so odgovorni pred so delavci za vestno opravljanje zaupane dolžnosti.

V prehodnem obdobju (do podpisa samoupravnega sporazuma) je vloga DS enote ne kako posvetovalna. Po 1. 1. 1974, ko bo samostojno pričel delovati TOZD I, ko bo DS enote za vso poslovanje odgovoren pred sodelavci, se bo vloga DS bistveno spremenila.

Franc Leskošek

STROKOVNA POSVETOVANJA IN RAZISKAVE

PROIZVODNJA JEKLA VČERAJ, DANES IN JUTRI

Dne 3. maja je bilo v predavalnici fakultete za naravoslovje in tehnologijo, oddelek montanistike v Ljubljani, posvetovanje o jeklarstvu in toplotni predelavi. Dopoldne je predaval prof. Theo Kotz, TH Clausthal: »Proizvodnja jekla včeraj, danes in jutri«. Prikazan je bil celoten zgodovinski razvoj metalurgije glede na vedno večje potrebe jekla, surovinske baze, ekonomične uporabe energije in problem bodočega preskrbovanja s surovinami in energijo. Do sedaj je bilo na razpolago dovolj različnih vrst energije in so se razvijali različni postopki izdelave železa. Danes že dovolj točno vemo, koliko raznih surovin imamo na razpolago in koliko energije. Odpravljajo se nova rudišča, vendar potrebe hitreje naraščajo in izkoriščati je treba vedno bolj revne rude s postopki, ki bi dali visoke izkoristke. Pred desetimi leti so ocenili zaloge železovih rud na 78 milijard ton, lani pa na 125 milijard. Za bodoči razvoj se moramo vprašati:

- Ali bo nadaljnje naraščanje proizvodnje jekla zahtevalo več kapacitet?
- Ali lahko nastanejo novi postopki?
- Ali lahko energija vpliva na spremembo postopkov?
- Kako najekonomičneje izkoristiti naravna bogastva?

Trenutno sta plinsko in zemeljsko olje najcenejša. Okoli leta 2000 bo zopet aktualen premog kot najcenejši vir energije. SM peči danes naglo ugašajo. Neka železarna v Nemčiji je pred štirimi leti zgradila štiri SM peči. Sedaj jih je že podrla. Poglejmo stroške za razne postopke danes:

- O₂ postopek — 100 odst., irsid postopek — 95,4 odst., SM — 114,6 odst., el. jeklo — 113,0 odst.

Upoštevati je treba, da delež surovega železa v vložku močno podraži proizvodnjo. Čim večje je razmerje surovega železa proti staremu železu, slabši je tudi izkoristek surovega železa. Zato tudi sodobna postopka kot irsid in O₂ postopek za bodočnost nista najbolj primerna. Morda se bo našla ugodna rešitev v uporabi železove gobe, pretaljene v el. peči. Za direktno redukcijo je plin zanimiv. Redukcijski plin danes skušajo dobiti iz revnih premogov, vodik pa z elektrolizo.

Vsak postopek, ki doseže čim hitrejša taljenje, bo imel bodočnost. Če hočemo isto proizvodno ceno elektro jekla kot jekla iz kisikovega konvertorja, je potrebno, da cena gobe in drugih dodatkov ne preseže 60 odst. proizvodnih stroškov.

Vlado Macur, dipl. inž.

PREDAVANJE O TOPLOTNI OBDELAVI JEKEL

Dne 4. maja je imel prof. dr. A. Rose na odseku za metalurgijo FNT v Ljubljani predavanje z naslovom: »Toplotna obdelava jekel s posebnim ozirom na premenske diagrame, vključene v sodobno računalniško tehniko.« Iz naše železarne je bilo na predavanju šest poslušalcev.

V uvodu je prof. Rose prikazal krivuljo naraščanja porabe jekla v gospodarsko razvitem delu sveta od odkritja parnega stroja do da-

nes, ekstrapoliral pa jo je še do leta 2000. Že danes se je naraščanje potrošnje umirilo, po letu 2000 pa mu napovedujejo ustavitev nadaljnega naraščanja. Zlasti konstrukcijske-mu jeklu vedno bolj konkurirajo plastične mase, aluminij, azbestni materiali itd. Za nadaljnje naraščanje pa so pomembna omejitve tudi surovinske zaloge.

Jeklo dobi s toplotno obdelavo najrazličnejše lastnosti. Ta odlika bo zlasti orodnim jeklom omogočila, da bodo še dolgo ostala konkurenčna. Predavatelj je pokazal nekaj primerov diagramov TTT, ki kažejo odvisnost faznih sprememb jekla od načina ohlajanja od temperature, kjer je stabilna faza gama, do sobne temperature. Taki diagrami so osnova za izbiro pravilnega postopka pri toplotni obdelavi. Predavatelj je pri vsakem načinu ohlajanja podal še mehanske lastnosti vzorcev po ohlaiditvi. Prikazal je odvisnost velikosti avstenitnih zrn od temperature avsteni-

tizacije in od legirnih elementov ter porazdelitev karbidov v jeklu. Opozoril je na pojav, da pri hitrem ogrevanju (indukcijsko in plamensko kaljenje) sprememba faze alfa v fazo gama ne poteče pri isti temperaturi kot pri počasnem ogrevanju.

Posebno pozornost je prof. Rose posvetil vplivu mehanskega preoblikovanja jeklenih obdelovancev pri visokih temperaturah na mikrostrukturo in mehanske lastnosti materiala pri sobni temperaturi.

Omenjene so bile tudi notranje napetosti, ki nastanejo med toplotno obdelavo. Ob površini obdelovancev so tlačne, v sredini pa natezne napetosti.

Svoje predavanje je prof. Rose zaključil s prikazom ohlajevalnih krivulj za okrogle profile. Izračunane so bile z elektronskim računalnikom z upoštevanjem eksperimentalno določenih specifičnih in latentnih toplot ter toplotne prevodnosti. Take krivulje so potrebne za praktično uporabo diagramov TTT.

Po predavanju je prof. Rose odgovarjal na vprašanja poslušalcev.

Mag. Ferdo Grešovnik

Delo mestne civilne zaštite KS Ravne

Mestni štab civilne zaštite je na svoji redni seji v mesecu aprilu analiziral svoje delo. Ugotovili so, da naloge, ki so jih sprejeli na zadnji seji, uspešno izvajajo, nekatere pa še potekajo. Glavno skrb posvečajo vzgoji pripadnikov enot. Utrdili so organizacijo in si zastavili nove naloge.

Dopolnilni pouk za enote sanitete se bliža kraju. Samo na področju krajevne skupnosti Ravne redno vsak mesec od meseca novembra dalje zdravstveni delavci Koroškega zdravstvenega doma poučujejo 30 ekip oz. 180 bolničarjev. Na območju celotne občine in v vseh krajevnih skupnostih pa obiskuje enkrat mesečno 400 bolničarjev pouk prve pomoči.

Med delovnimi organizacijami so najbolj požrtvovalne in uspešne pri pouku naslednje ekipe: železarne, Merxa, Gradisa ter enote krajevne skupnosti, nato ekipe šole »Prežihovega Voranca« in šolskega centra ter drugih delovnih organizacij. Tudi seje štaba so redne.

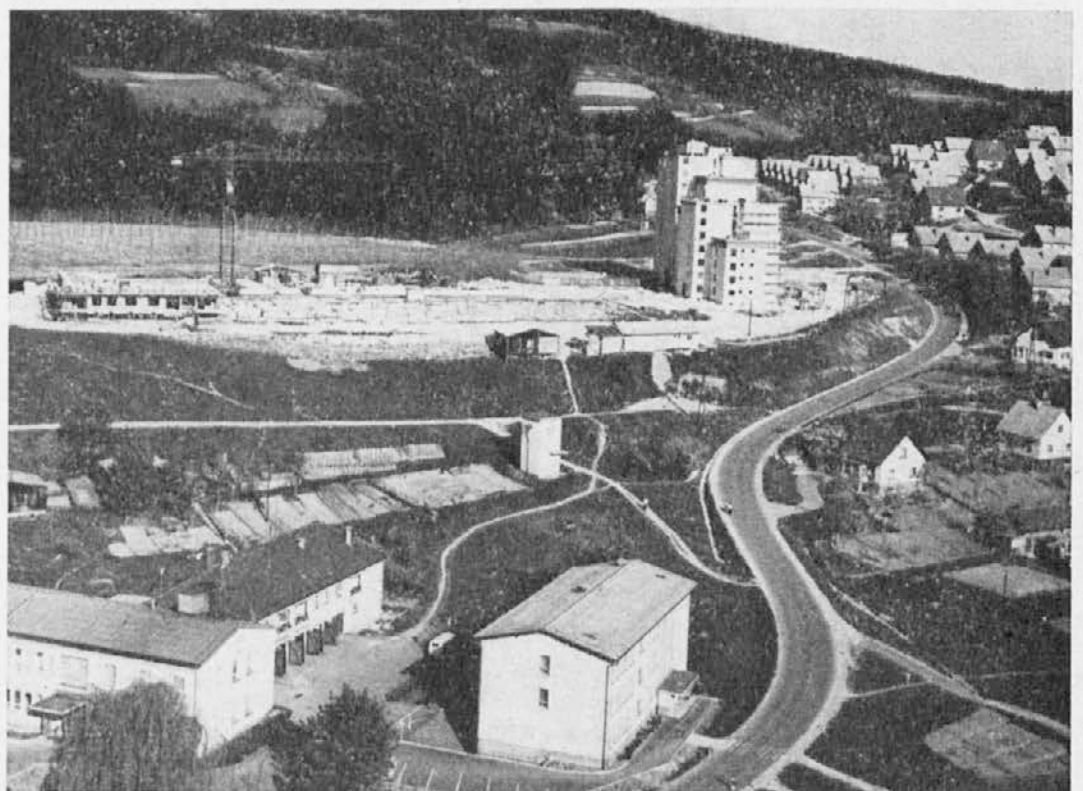
Štab mestne civilne zaštite je na dveh zadnjih sejah razpravljal o nadaljevanju vzgoje še drugih enot in služb ter ekip hišne civilne zaštite. Pouk za te enote bo v maju in juniju.

V teku je tudi formiranje enot hišne civilne zaštite za mesto Ravne in ožjo okolico. Območje mesta in okolice so razdelili na več rajonov. Imenovali bodo rajonske odbore, ti pa naj bi bili po vertikalni liniji podrejeni mestnemu štabu.

Rajonski odbor bo formiral enote hišne civilne zaštite, vso pomoč pa bodo dobivali od pristojnega mestnega štaba ter stanovanjskega podjetja Ravne v skladu z občinskim odlokom za organizacijo in financiranje ter opremljanje navedenih enot.

Tako sta si mestni štab in krajevna skupnost zastavila naloge. Za vsa tehnično-administrativna opravila imajo referenta, ki to delo vestno opravlja. Finančna sredstva za delo oseb v krajevnih skupnostih je preskrbela občinska skupščina z namenom, da se naloge, ki jih določajo zakonski predpisi, izvršujejo, krajevne skupnosti pa bi imele organizirane in vselej pripravljene enote za nudenje pomoči občanom ob velikih nesrečah ali v vojni.

V bodoče bodo imele tudi več rednih in praktičnih vaj, kar bo še povečalo pripravljenost enot. To bodo dosegli samo z urjenjem pripadnikov CZ in še posebej vodilnih kadrov v štabih in odborih. Pri vseh praktičnih

Proti Kotljam

Foto: M. Dolinšek

vajah bodo tesneje kot do sedaj sodelovali z gasilsko službo in njenimi enotami. Pripravljajo tudi načrt za vaje in tekmovanja vseh ekip prve pomoči na svojem območju v čast občinskega praznika 15. maja. Pristojni občinski štab za civilno zaščito in upravni organ narodne obrambe spremljata dosežene rezultate v dosedanjem delu krajevne skup-

nosti in želita še nadaljnjih uspehov pri izva-

janju nalog, ki si jih je mestni štab zastavil. Predavateljskemu kadru zdravstvenega doma Ravne na Koroškem gre vsa zahvala in priznanje za požrtvovalno delo pri usposabljanju tečajnikov prve pomoči. Tudi v bodoče želimo takšnega sodelovanja na vseh področjih.

L. S.

KULTURNA KRONIKA

»Fiziki« na Ravnah

Dramska skupina KPD Prežihov Voranc Ravne je v režiji prof. Silve Breznikove 12. maja postavila na oder komedijo švicarskega dramatika Friedricha Dürrenmatta »Fiziki«. Dürrenmatt velja v zahodnem svetu za »neprijetnega« dramatika. Neprijeten je zato, ker s svojimi deli razgrinja probleme kapitalistične družbe in moderne dobe, ki bi jih marsikdo raje videl še naprej skrite za lepimi kulisami blaginje, standarda in demokracije. Pri tem Dürrenmatt ni morda revolucionar, temveč le angažiran pisatelj, ki s svojim izostrenim čutom za disharmonije opozarja nanje na samosvoj, večkrat šokanten način.

Tudi v »Fiziki« je ostal zvest samemu sebi, seveda pa s precejšnjim številom nastopajočih, s težo na dialogu in s tem, da je nekatere glavne osebe razcepil na dvoje, ni niti malo olajšal dela režiserju in igralcem.

Precej pomlajeni sestav ravske igralske skupine je nelahko nalogo opravil solidno in na kulturni ravni. Izstopala je s svojo kvalitetno igro ponovno Milka Cesarjeva. Čestitke veljajo tako režiserki kot igralcem in vsem, ki so sodelovali »za odrom in ob njem«.

Dve razstavi mladih

V počastitev dneva mladosti je bila 23. maja odprta skupna slikarska razstava učencev vseh štirih osnovnih šol v naši občini, istočasno pa je tudi gimnazijski likovni krožek v avli gimnazije priredil razstavo del svojih članov. Pri obeh je pomagal, prvo pa sam postavil akademski kipar Andrej Grošelj.

Otroške in delno še mladinske likovne razstave so zmeraj osvežitve od prave, zaresne, v našem času zmeraj bolj pogosto tudi naporne, intelektualne umetnosti. Otroci so še naravni, neposredni v svojem doživljanju in poustvarjanju vidnega sveta. Veselijo se vseh najrazličnejših slikarskih in grafičnih tehnik ter se

pogumno izražajo z njimi. Zato njihove razstave (in tako tudi ta) sijajo od razkošnih barv ter presenečajo z originalnimi likovnimi rešitvami. Vsi so tudi še približno na enaki stopnji, likovno bolj nadarjeni ne izstopajo iz sredine tovarišev, ki zagotovo nikoli ne bodo akademski slikarji in kiparji. Vse je še eno samo veselje do oblikovanja in prav je, da nas enkrat na leto opozorijo nanj.

Za razstavo gimnazijcev veljajo seveda že nekoliko drugačni kriteriji, vendar bi o njej kazalo spregovoriti več kdaj drugič, ko bo nadaljnje delo morda že potrdilo ali ovrglo vtis, da je v tem krožku nekaj talentiranih fantov in deklet.

Janko Dolenc na Ravnah

Za zaključek letošnje razstavne sezone je vuzeniški kipar Janko Dolenc pripravil 8. junija razstavo svojih plastik na Ravnah. Dolenc se je Ravenčanom predstavil že pred leti, zato je tem bolj zanimivo spremljati njegovo razvojno pot.

Če smo ga doslej poznali bolj po reliefih, vrezanih v les, se je tokrat predstavil s samimi kipi, delno na tematiko kmečkih uporov, delno s skulpturami žensk. Še zmeraj pa je za Dolenca značilna tragična nota, ki jo izražajo po vrsti vsa njegova dela.

»Skoz les
si duša želi do nebes,
ko iz srca
si trga kose pekla.«

mu je ob obisku zapisal v spominsko knjigo slovenski pesnik Kajetan Kovič, in to drži. Resno in trpko doživlja umetnik resnico našega časa in ljudi v njem in neizumetničeno nam jo podaja.

O delih, ki jih bo Dolenc razstavljal pozneje v Trebnjem, jeseni pa v Mariboru, bomo nedvomno še brali ocene strokovnjakov. Ne

dvomimo, da bodo spodbudne in mu za uspešno ravensko prvo predstavitev iskreno čestitamo.

n. r.

MOŠKI PEVSKI ZBOR FUŽINAR USPEŠNO NASTOPA

V soboto, 19. maja, je imel moški pevski zbor Fužinar na Ravnah svoj drugi nastop s celovečernim programom. To je po delovanju še mlad zbor. Svoj drugi dom je našel pri ravnemskem društvu upokojencev, ki ga podpira po danih močeh že od vsega začetka. V jeseni leta 1969 se je pri društvu upokojencev zbrala skupina vnetih pevcev z nalogo ustanoviti moški pevski zbor, ki bi zajel predvsem upokojence, ki so že prej peli po zborih. Za pevovodjo so izbrali Viktorja Krivca, ki je imel na tem področju največ izkušenj, saj je nekaj let prej uspešno vodil ravnanski oktet. Začetek je bil skromen, je pa iz meseca v mesec naraščalo zanimanje za zborovsko petje.

Zborček se je razvijal in doraščal v kvaliteten zbor. Že v letu 1970 je pel na mnogih proslavah in pogrebi. V jeseni istega leta je zbor sprejel v svoj program številne narodne in umetniške pesmi, predvsem se je intenzivno pripravil na pevsko srečanje zborov od Pliberka do Traberka, ki je bilo predvideno v februarju 1971 na Ravnah. Po tem srečanju so se začeli vestno pripravljati na prvi samostojni koncert. V ta namen so začeli vaditi dvakrat tedensko in zbor je takrat že štel enaindvajset nadarjenih in za lepo petje navdušenih mož in fantov. Ko že pravimo tem pevcem »fantje«, mislimo povedati to, da so k zboru pristopili mlajši ljudje, delavci in nametščenci iz železarne. Ti so tudi stebra zboru. Vodstvo si je vedno prizadevalo razširiti zbor v sposobno pevsko skupino, ki bi lahko vsak čas stopila tudi pred razvajene in zahtevnejše poslušalce. Moški pevski zbor je bil tudi v letu 1971 aktiven pri krajevnih proslavah, saj se je rad odzval vabilu družbenih organizacij, čeprav so v njem nastajale težave, pretežno zaradi poklicnih zadržkov pevcev. Po uspešnem nastopu na tradicionalnem srečanju zborov februarja 1972 na Prevaljah je bil zbor pripravljen na prvi samostojni koncert, ki ga je izvedel 22. aprila v kulturnem domu pred polno dvorano. Predtem je dobil ime »Fužinar«, kar ustreza njegovi poklicni zasedbi. Vsi člani so aktivni železarji ali pa so to nekoč bili.

Zbor je nastopil še na Prevaljah, v Starem trgu, Mislinski in Sp. Doliču. Povsod so bili toplo sprejeti in deležni pohvale. Vse to je pevec tudi vzpodbudilo k še bolj intenzivnemu delu; načrtovali so celo nastop v zamejstvu, vendar je nenadna težja obolenost zborovodje Viktorja Krivca te načrte prekrizala. Brez strokovnega vodje je zbor počival skoraj tri mesece. Da ne bi zborovsko delo nazadovalo, je vodstvo angažiralo nadarjeno pevovodkinjo Moniko Plestenjak, ki je ponujeno mesto z razumevanjem sprejela. S pospešenim delom je zbor nadoknadil zamujeno in že oktobra nastopil na jubilejni proslavi krajevnega praznika na Navrškem vrhu. Pozimi so skrbno vadili za letošnje srečanje zborov v Črni in na Prevaljah, ki je bilo 9. februarja. Zbor je narasel na 26 pevcev, kar je dalo zborovodkinji lepe upe za uspešno nadaljnje delo. Naučili so se 12 zahtevnih pesmi in na občinskem tekmovanju 23. februarja na Ravnah nastopili z nekaterimi od njih. Zbor je dosegel zavidljivo visoko oceno. Doseženi uspeh je bil plod discipliniranosti in zavzetosti pevcev za lepo zborovsko petje. Da so množične organizacije cenile ta zbor, dokazujejo številni nastopi na krajevnih proslavah v tej sezoni. Tako je zbor nastopil na predvečer dneva žena, na akademiji v počastitev mednarodnega praznika delovnih invalidov in na akademiji v počastitev republiškega praznika OF v kulturnem domu na Ravnah. 10. marca je zbor nastopil v Mariboru za radio in posnel za oddajo sedem narodnih in umetniških pesmi. Za uspeh v tej sezoni se je moral sestati kar 92-krat. Imel je 80 rednih vaj in 12 nastopov. Ob tej priložnosti izrekajo pevci zahvalo tov. Viktorju Krivcu za njegov trud pri graditvi zbora, sedanji zborovodkinji tov. Moniki Plestenjak pa želijo uspehov še v naslednji sezoni.

F. K.

18. maja zvečer je priredila folklorna skupina KPD Prežihov Voranc v kulturnem domu plesno glasbeno predstavo. Nastopili so z narodnimi plesi, ansambel Zvonka Ortana s pevkama pa je izvajal narodno zabavne viže. Prireditelj je uspela in sicer maloštevilno občinstvo je zadovoljno odhajalo. Folklorno skupino uspešno vodi tov. Nuša Ugovšek.

Foto: F. Kamnik

S KNJIŽNE POLICE

Domače leposlovje

Mira Mihelič, **Vrnite se, sinovi**. Roman. CZ Lj. 352 str. 80 din. Sinovi so: zdravnik Jernej, zaposlen v Zahodni Nemčiji, Mile, tačas v zaporu, Roki, tačas na avtostopu. V njihovi materi, ločeni od slavnega moža, se vežejo in zrcalijo usode več rodov naše ga časa ter razmišljanje o njih.

Beno Zupančič, **Golobnjak**, Roman. CZ Lj. 304 str. 80 din.

Pisatelj je v razčlenjeni podobi današnje Ljubljane prikazal naš čas in našega človeka v njem. Pri tem je ostal zvest svoji skrbi za izbranost besede in izbrušenosti stila.

Tone Kuntner, **Mrtva zemlja**, Pesniška zbirka. MK Lj. 56 str. 31 din.

Četrta knjiga pesmi mladega pesnika, ki spada med tiste redke slovenske besedne umetnike, katerih dela v knjigarnah »dobro gredo«, nadaljuje njegovo že znano tematiko trdega življenja preprostih ljudi v Slovenskih goricah. Zemlja umira, ker je v njej sovraštvo, v hišah bolezen, v srcih praznina, odhajajo mladi v svet. Proti temu tudi pesnik s pesmijo nič ne more.

Andrej Kokot, **Pesniški list 9**. Koper — Trst. 9 listov. 12 din.

Zbirka precej plodnega koroškega pesnika z one strani meje je v glavnem nastala kot odmev na dogodke lanskega oktobra na Koroškem. »Zdaj ni časa / za nežna čustva, / za igre z besedo, / zdaj je čas dejanj...« pravi pesnik in izpričuje podoben ponos, samozavest in odpor v vseh pesmih.

Karel Grabeljšek, **Bolečina**. Roman. Partizanska knjiga Lj. 311 str. 65 din.

Knjiga je grenka pripoved o partizanskem junaku, ki po vojski ne najde prostora zase ne v javnem ne v zasebnem življenju, se odtuji družbi in samemu sebi, dokler povsem ne obupa.

S tako trdo logiko propadanja se zaključuje malo usod v slovenskem pripovedništvu.

Tone Pavček, **Zapisi**. Pesniška zbirka. DZS Lj. 64 str. 30 din.

Nad štirideset pesmi je razdeljenih na pet ciklov. V dobrem smislu je ostal pesnik zvest samemu sebi sredi dostikrat

sprenevedavih in bolj modnih kot modernih — izmov. Pavček je eden naših redkih pesnikov, ki mu zemlja ni ne metafora ne ponazoritveni kliše ne staromodna idilika, temveč del njega, eksistenčna nuja, sozvočje velikih in malih stvari.

Boris Pahor, **Grmada v pristanu**. Novele. DZS Lj. 305 str. 95 din.

Zbirka obsega petnajst novel in črtic, ki »so napisane tako, da jih vsak bralec bere z razumevanjem in čustvovanjem. Pisatelj je izbral resnične dogodke iz življenja primorskih in še bolj specifično tržaških Slo-

Ernest Knez

Zimzelen za klobuk

Lani jeseni je republiški odbor za proslavo štiristoletnice slovensko-hrvaškega in dvestošestdesetletnice tolminskega kmečkega upora razpisal med učenci zaključnih razredov osnovnih in srednjih šol spominske teme za počastitev teh obletic. Tudi učenci šolskega centra na Ravnah so sodelovali pri tem razpisu.

Učenec tretjega razreda Ernest Knez je za svojo črtico ZIMZELEN ZA KLOBUK prejel na proslavi v Tolminu, ki je bila 29. aprila letos, drugo republiško nagrado. Objavljamo jo za spodbudo njemu in drugim mladim talentom.

Dolga vrsta kmetov se je pomikala po soteski navzgor. Nad njihovimi glavami so se v večernem soncu bliskale kose in vile, drugi so nosili cepce in kole. Nekaj jih je imelo tudi prave sablje, ki so jih za ta veliki trenutek skrbno skrivali in varovali pred grajskimi biriči. Odeti so bili v raztrgana oblačila, veliko pa jih je bilo celo bosih. Poznalo se je, da so že dolgo na poti. Na čelu je z utrujenim korakom stopal kmet Zanoškar, ki je poveljeval upornikom.

vencev in jih podal v leposlovni obliki, ki je za njega tako značilna in v kateri se živo odražata krajevno in časovno okolje.« (Iz uvoda Lava Čermelja.)

Gregor Strniša, **Ljudožerci**. Dramsko besedilo. Založba Obzorja Maribor. 144 str. 32 din.

Enako kot s svojo poezijo se je Strniša doslej uveljavil tudi s svojo dramatikom (Samorog, Žabe). V predgovoru k Ljudožercem je avtor razložil namen in poanto svoje igre, ki v prispodobah opozarja na preveliko človeško lakoto po boljšem življenju, ki za dosego svojih ciljev prav nič ne izbira sredstev.

(po Knjigi 73 1—2, 3 priredil M. K.)

»Tako, prispeli smo!« je vzvalovil njegov močni in odločni glas, ko se je približal v breg pomaknjenemu mlinu. »Tu bomo nočjo postavili tabor, da si odpočijemo, jutri zarana pa bomo krenili proti gradu.« Množica utrujenih ljudi se je takoj zgrnila okrog mlina in z olajšanjem posedla. Med seboj so se tiho pomenkovali in marsikdo je s strahom pomislil na jutrišnji dan. Zanoškar, ki so ga vsi klicali kar Gaber, je z izbrano skupino sestavljal točen načrt za napad, nato pa je stopil na bližnjo skalo:

»Tovariši, vsi veste, kaj nas jutri čaka, ali dolgo smo čakali na ta dan! Jutri bomo tak čas morda že vsi mrtvi in bo le veter pel mrliško pesem nad nami, toda graščaku bomo pokazali, kakšnega kova ljudje smo! Ne bomo več plačevali novih davkov, ne turškega vinarja, hudičevemu grofu ne bomo več opravljali nepisane tlače. Razrušili mu bomo to kamnito gnezdo, v katerem se skriva in si ne upa na dan. Bratje, bili smo še pri cesarju, toda prepozno smo spoznali, da nam ne bo poma-

ZAHVALA

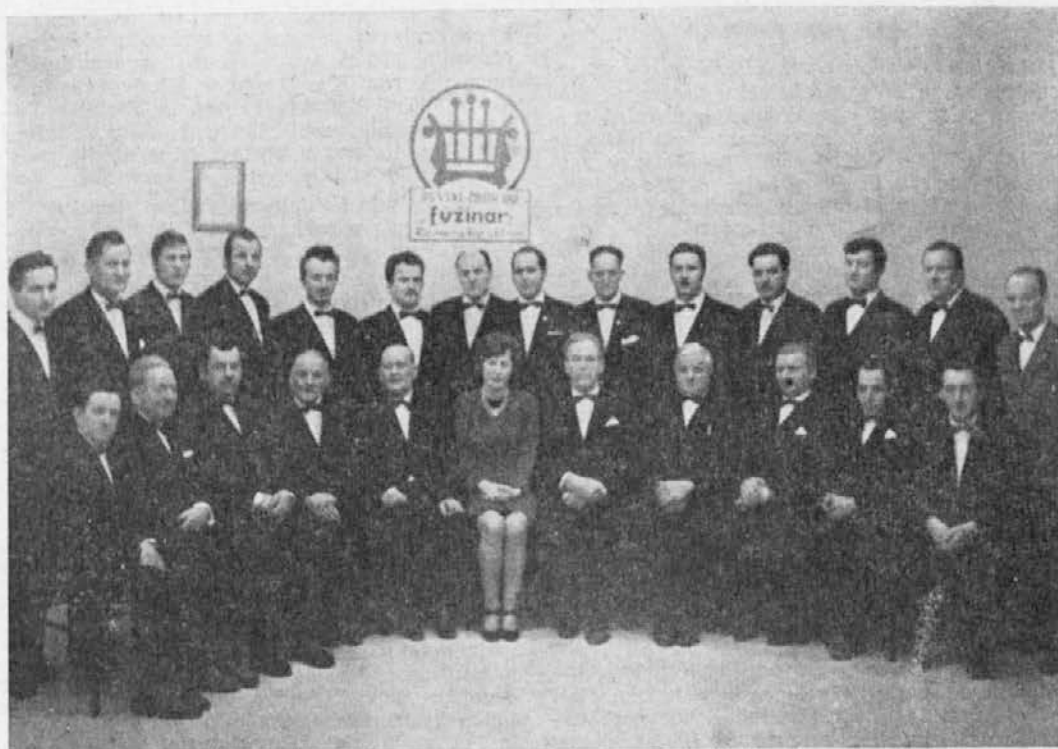
Ob boleči in prerani izgubi moža, očeta in sina FRANCA POTOČNIKA se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavcem VNS, prijateljem, sorodnikom in sosedom, ki so nam v najtežjih dneh pomagali in lajšali bolečine. Iskrena hvala govornikom za poslovilne besede, g. župniku, ravniki godbi in vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti ter darovali vence.

Zalujoča žena, sinova Franci in Gusti, hčerka Mojca, mama ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Vsem sodelavcem in vodstvu mehanične delavnice ter sindikatu se zahvaljujem za lepa darila ob mojem odhodu v pokoj. Želim vam mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Luka Sterkuš

Naši pevci

gal. Tudi on je velik ušivec, ki ga skrbi le, kaj bo jedel in pil. Zato dol s temi hudici!

Kape in klobuki z zimzelenom so pleteli v zrak in množica je razjarjena kričala. Gaber je izginil v množici.

Kmalu je bila okrog tišina, le smrčanje in kašljanje je prihajalo z raznih koncev. Ogenj je že davno ugasnil, straža pa je bila budna in je pazila na vsak šum.

Zjutraj so že ob prvem svitu krenili proti gradu, sedaj pa je sonce že izžarevalo svojo dopoldansko vročino.

Kmetje so obkolili grad. Pri glavnih vratih se je razvijal hud boj med grajskimi vojaki in kmeti. Vseposod je bil vik in krik. Ropotanje z orožjem in smrtni kriki so se razlegali po pobočju.

Gaber se je s svojo skupino ogorčeno boril in bil vedno tam, kjer je kmečki vojski pohajala sapa. Z obzidja se je valilo kamenje in tekla vrela smola, tako da so se morali umakniti proč od njega.

Grajski so poslali v napad vse svoje sile in padalo je še več kmetov. Le-teh se je začel polasčati nemir in obup. Vzpodbujali so jih le še Gabrovi zmagoslavni kriki, ko je s svojo orjaško močjo pobijal sovražnike. Tako so se še s povečano vnemo vrgli v boj. In ravno to je povzročilo, da se je položaj kmalu spremenil. Grad je gorel na več mestih, veter pa je ognjene zublje še spodbujal. Grajski so se začeli umikati proti gradu. Toda le malokdo je živ prišel skozi obzidna vrata, kajti teh so se že skoraj polastili kmetje. Kmalu so vdrli na notranja dvorišča in preganjali posamezne vojake. Grad je bil že ves v plamenih. »Le kje je graščak?« so klicali kmetje. »Da nam ne pobegne!« so vpili drugi. A ko je hotel prvi vstopiti v goreči grad, je presenečeno obstal. Na lesenem

tramu je visel z vrvjo okrog vratu tisti, ki jim je povzročil toliko gorja.

Kmetje so potem vso noč pili vino in pekli ovne, veselja ni hotelo biti konec. Gaber je stal ob ogromni lipi in gledal v izrezljano letnico 1515.

Ko je stari Vanč nehal s pripovedovanjem te zgodbe, se še dolgo nismo zganili. Nismo se zmenili za hlad, ki je vel od zemlje, niti za nevarnost, ki nam je pretila od Italijanov. Stiskali smo se pod mladimi smrekami in od časa do časa so nam veje odkrivale košček neba, posejanega z zvezdami. Oglasil se je Ivek:

»Zakaj pa so se upirali ti kmetje in hodili prodajat kožo?«

»Ja, veš, tudi mi partizani smo sedaj taki kmetje,« je povzel Vanč, le da se ne bomo zadovoljili samo z eno zmago. Dobili bomo vojno, si ustvarili svojo državo in nihče nam ne bo ukazoval. Tega pa takrat naši dedje niso imeli. Gosposka jih je zatirala in izžemala tako, da so komaj živeli. Zato so si morali sami olajšati življenje. Marsikje jim je to uspelo, spet drugod so vsi padli, a niso klonili.«

Gozd je nežno šumel in nam prepelal uspavanko. Prisluhnil smo mu.

»Naš Tito spodaj v bosenskih gozdovih je kot takrat Zanoškar, le da nas bo on gotovo pripeljal do končne svobode. Vem že za njegove zmage,« je šepetal Ivek.

»Poglej te zvezde!« sem pokazal majhne lučke na globokem nebu. »Nekoč bomo sedeli pred hišami in ravno tako opazovali zvezde in veter nam bo igral enako pesem kot nocoj, le da bomo siti, toplo oblečeni in svobodni.«

»Takrat se bom vozil v tistem velikem vozu,« je dejal Vanč in pokazal na nebo. »In tisti labod ga bo vlekel,« sem zamomljajal. Čez smreke je plavala luna.

Na Ravnah je bilo 15. aprila republiško prvenstvo za mlajše pionirje »A« do 12 let in mlajše pionirje »B« do 10 let. V obeh kategorijah so naslov ekipnega slovenskega prvaka osvojili naši plavalci. Tudi posamezniki so se dobro odrezali in osvajali najvišja mesta. Republiški prvaki so postali: Kos Drago na 50 m hrbtno v času novega državnega rekorda, Rodič Tomaž na 50 m prsno z novim slovenskim rekordom, Vočko Dimiter na 50 m delfin in 100 m mešano, Rodič Maja na 50 m delfin in 100 m mešano z novim slovenskim rekordom, Černe Mateja na 50 m hrbtno in 50 m kravl, ter Kolmančič Metka na 50 m prsno.

Izven konkurence je plavala še štafeta 4 × 50 m mešano v postavi (Kos, Rodič, Vočko, Jevšek) in postavila nov državni rekord za mlajše pionirje. Štafeta 4 × 50 m mešano mlajše pionirke »B« so postavile nov republiški rekord.

Mednarodna tekmovanja

V Szczecinu na Poljskem je bil od 23. do 25. marca troboj mladinskih reprezentanc Poljske-NDR-Jugoslavije. Našo reprezentanco je zastopal tudi Balant Miran, ki je z izenačenim republiškim rekordom na 100 m hrbtno osvojil tretje mesto. Premoč nemških in poljskih plavalcev je bila velika. Naši reprezentanti kljub republiškim in državnim rekordom niso uspeli osvojiti nobenega prvega mesta.

V Trentu je bil od 7. do 9. aprila mednarodni miting, katerega so se udeležili tudi naši plavalci. Ta miting je največje tekmovanje v Evropi za starostne skupine do 14 let. Tekmovanja se je udeležilo 111 italijanskih klubov, 5 državnih reprezentanc (Poljska, Portugalijska, Romunija, Španija, Madžarska), 2 mestni reprezentanci (Berlin, Ženeva), 17 klubov iz evropskih držav in dva kluba iz ZDA. Od naših predstavnikov je imela največ uspeha Rodič Maja, ki je v disciplini 50 m prsno osvojila tretje mesto in postavila nov slovenski rekord. Za prvo je zaostala samo pet desetink sekunde.

Dvoboj Slovenija—Julijska krajina je bil v Trstu, 21. aprila. Naši plavalci Rapnik, Strmčnik, Mlakar in Pečovnik so zastopali slovensko reprezentanco in zasedli naslednja mesta: Rapnik drugi na 100 m hrbtno, Strmčnik tretji na 100 m prsno, Pečovnik tretji na 100 m delfin in Mlakar četrti na 100 m delfin. Ekipno so zmagali italijanski plavalci.

Če naredimo kratek pregled zimske sezone, potem smo z dosežki lahko zadovoljni. Državni prvaki so postali: Balant Miro na 100 m in 200 m hrbtno ter 100 m delfin za mladince, Rapnik Darko na 100 m in 200 m hrbtno za starejše pionirje in Rodič Tomaž na 200 m prsno za mlajše pionirje. Republiški prvaki: Zavrl Darko, Balant Miran, Jež Franjo, Rapnik Darko, Strmčnik Dušan, Kos Drago, Rodič Tomaž, Vočko Dimiter, Rodič Maja, Pečovnik Jožica, Černe Mateja in Kolmančič Metka.

Državne rekorde imajo: Kos Drago na 50 m hrbtno, Pečovnik Jožica na 50 m delfin, Rodič Tomaž na 200 m prsno in štafeta 4 × 50 m mešano (Kos, Rodič, Vočko, Jevšek).

Če se bodo naši plavalci tudi v letni sezoni tako izkazali, bomo lahko več kot zadovoljni. Do začetka letne sezone je samo še mesec dni in pričela se bodo nova tekmovanja in prvenstva. Naši plavalci bodo zopet potovali, videli nove kraje, spoznavali nove prijatelje in poskušali še bolj afirmirati naš klub in kraj.

H. M.

ŠPORTNE VESTI

TRIJE DRŽAVNI REKORDI IN DVA DRŽAVNA PRVAKA

Kvaliteten vzpon naših plavalcev je očiten, saj posamezniki kotirajo zelo visoko v jugoslovanski in tudi v mednarodni plavalni areni. Čeprav je konkurenca vsako leto hujša, se mladi fužinarji kljub temu prebijajo v sam jugoslovanski vrh. Pa si oglejmo, kje in kako so tekmovali naši plavalci v marcu in aprilu.

Državna prvenstva

Na Reki je bilo od 29. marca do 1. aprila prvenstvo Jugoslavije za starejše pionirje. Tri dni so trajale borbe za vstop v finale in večina naših predstavnikov se je vrnila v finalno šesterico. V finale so se uvrstili: Rapnik Darko, Strmčnik Dušan, Mlakar Jani, Pšeničnik Zorica in Pečovnik Jožica. V finalu je imel največ uspeha Rapnik, ki je osvojil naslov državnega prvaka v disciplinah 100 m in 200 m hrbtno z novim republiškim rekordom. Tudi Strmčnik si je priboril kolajno, bil je tretji na 100 m prsno. Štafeta 4 × 100 m mešano v postavi Rapnik, Strmčnik, Mlakar, Erjavec je osvojila drugo mesto v času novega republiškega rekorda. Štafeta 4 × 100 m kravl je bila tretja.

Državno prvenstvo za mlajše pionirje je bilo v Zagrebu od 29. marca do 1. aprila. Naši predstavniki so častno zastopali barve »Fužinarja« in poskrbeli za prijetno presenečenje. V finale so se uvrstili: Rodič Tomaž, Kos Drago, Rodič Maja in tri štafete. Najuspeš-

nejši je bil Rodič T., ki je nepredvideno odlično zaplaval in postal prvak Jugoslavije v disciplini 200 m prsno v času novega državnega rekorda. Kos Drago je bil dvakrat drugi na 100 m in 200 m hrbtno in obakrat plaval bolje od republiškega rekorda. Štafeta 4 × 50 m mešano v postavi (Kos, Rodič, Jevšek, Pisnik) je bila druga.

Naš najmlajši delfinaš Vočko Dimiter je imel tokrat precej smole. Tik pred prvenstvom je zbolel in se tekmovanja ni mogel udeležiti.

S to tekmo smo zaključili zimska državna prvenstva, ki so bila uspešna v vseh kategorijah.

Republiška prvenstva

Slovensko prvenstvo za člane je bilo v Kranju, 3. in 4. aprila. Tokrat smo tudi v članski konkurenci osvojili več prvih mest. Najbolj so se izkazali: Zavrl Darko, Balant Miran in Jež Franjo. Vsi trije so postali republiški prvaki v petih disciplinah. Zavrl je zmagal na 100 m in 200 m prsno, Balant na 100 m in 200 m hrbtno in Jež na 100 m delfin.

Prvenstvo za starejše pionirje je bilo v Trbovljah, 15. aprila. To je bilo istočasno tudi izbirno tekmovanje za sestavo slovenske reprezentance. Naslov slovenskega prvaka so osvojili: Rapnik Darko na 100 m hrbtno in 100 m kravl, Strmčnik Dušan na 100 m prsno in Pečovnik Jožica na 100 m delfin. V slovensko reprezentanco so se uvrstili: Rapnik, Strmčnik, Pečovnik in Mlakar.

TRIM ŠPORTNI ZNAK — ZNAK VAŠE ZMOGLJIVOSTI

V maju je občinska zveza za telesno kulturo skupaj s krajevnimi telesnovzgojnimi organizacijami, predvsem pa s komisijami za rekreacijsko dejavnost, zgradila še tri TRIM steze v naši dolini. Prva je bila dana v »obratovanje« v Črni dne 13. maja za občinski praznik, druga na Prevaljah 26. maja in tretja v Mežici koncem meseca maja oz. v začetku junija. O velikem in prostovoljnem delu posameznikov in skupin, da je bilo vse to opravljeno, bom še poročal, današnji namen je samo ta, da zaradi ustvarjenih pogojev v vseh krajih naše doline še enkrat zapišemo ne-

kaj o akciji TRIM, ki naj ne bo samo akcija, ampak naša stalna navada.

Ni si nam treba izmišljati nič novega, zapišemo lahko samo nekaj dejstev s kartončka, ki so ga k izkaznici za športni znak TRIM izdali Zveza za telesno kulturo Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije in Partizan Slovenije.

»TRIM je geslo in simbol novega gibanja z novo idejo odnosa do športa — šport za vsakogar (ne samo za športnike). Osnovni cilj te ideje je, da bi čim več ljudi pritegnila čimvečkrat k telesnemu gibanju, s tem pa k čimboljšemu telesnemu in duševnemu stanju. TRIM je beseda angleškega izvora in pomeni uravnoteženje ladijskega tovora, v prenesenem smislu pa pomeni ravnovesje med telesno in duševno aktivnostjo, zmogljivostjo in razvedrilom. Vpeljali so jo Norvežani.

»TRIMČEK«, simbol TRIMA v Sloveniji, bi rad, da ne bi prostega časa preležali, »utrujeni« od sedenja v službi, ali ga kako drugače lagodno prebili. Rad bi, da bi se končno zavedali, da se večina vsak dan manj giblje, sprehode in izlete zamenjuje s sedenjem ob televizorju, hojo v službo nadomešča z avtom.

Preveč prostora bi porabili, da bi navedli vse tehtne vzroke in koristne posledice načel — čim več gibanja vsak dan — šport za vsakogar. Nimate časa!? Saj se ni treba vedno obleči v trenirko, tudi hoja ali kolesarjenje v službo sta odločilna za telesno kondicijo, boljše kot nekaj telovadnih vaj. Seveda pa s tem še niste storili dovolj, če enkrat tedensko prehodite dva kilometra. Morali bi npr. vsak dan prehoditi 5 km v 40 minutah, da bi se vam res poznalo pri zmanjšanju utripa srca, večji kapaciteti pljuč, manjši utrujenosti po naporu ipd. Če vam je to veliko, pričnite postopoma, toda vedno je bolje nekaj kot nič.

Najbolje je, da vaše zmogljivosti stalno preverjate, sicer ne boste nikoli vedeli, ali ste dovolj aktivni ali ne. Preizkusite se v našem programu, za kar boste sprejeli priznanje TRIM športni znak — znak vaše zmogljivosti in aktivnosti, ki ga lahko osvoji vsakdo.

Izlet PD Ravne in Prevalje avgusta lani (1972) na Grossglockner

Foto: Stanko Lodrant

To tekmovalje naj bi bila vsem vzpodbuda za rednejšo in intenzivnejšo športnorekreativno aktivnost.

KAKO OSVOJITE TRIM ŠPORTNI ZNAK

1. Za TRIM športni znak je treba osvojiti v tekočem letu potrebno število točk v najmanj štirih izmed osmih panog po lastni izbiri.

2. V vsaki panogi je možno osvojiti odlično, dobro ali zadovoljivo število točk:

	odlično	dobro	zadovoljivo
1. tek	20	12	8
2. planinstvo	20	12	8
3. trim steza	15	9	6
4. kolesarjenje ali hoja	15	9	6
5. smučanje	10	6	4
6. plavanje	10	6	4
7. streljanje	5	3	2
8. kegljanje	5	3	2

Število točk za znak

	moški	ženske
zlato	75	60
srebrni	60	45
bronasti	40	30

Tekmujte sami s seboj, lahko pa izzovete tudi prijatelja ali se pomerite s tovariši v kolektivu. Mladi, ugotovite, če se ne precenjujete, veterani, niste še za staro šaro! Dekleta in žene, TRIM športni znak ni samo za moške!

-ate-

DELO RAVENSKIH PLANINCEV

Novo izvoljeni odseki pri planinskem društvu Ravne so na eni izmed sej sprejeli programe dela za tekoče leto. Največ pozornosti so posvetili delu z našimi najmlajšimi člani — pionirji. Za pionirski odsek na osnovni šoli Ravne so ustanovili »osnovno planinsko šolo«, v kateri se bodo mladi planinci seznanili z osnovnim znanjem orientacije, prve pomoči, meteorologije, varstva narave, opreme planinca in podobno. Da bi bilo delo bolj pestro in zanimivo, so pripravili za pionirje več predavanj z barvnimi diapozitivi, v zimskem času pa so priredili tudi tekme v smučanju in sankanju. Lepo so uspele zlasti tekme v sankanju, saj se jih je udeležilo prek 90 tekmovalcev.

Za letni čas pa je pionirski odsek pripravil za pionirje celo vrsto izletov. Najprej v bližnjo okolico, nato pa se bodo lahko tisti, ki bodo dovolj izvežbani in utrjeni, udeležili izletov v Julijske in Kamniške Alpe. Mladi pionirji bodo lahko obiskali: Poštarski dom, Janjkovec, Uršljo goro, Smrekovec, Pohorje, Peco, Raduho, Olševo, Logarsko dolino in Triglav. Vsi izleti bodo pod skrbnim vodstvom starejših članov, mladinskih vodnikov in učiteljic, ki so mentorice za delo s planinsko mladino na osnovni šoli.

Poleg tega bodo pionirji hodili še po »Koroški mladinski transverzali«, ki teče od Ribnice na Pohorju mimo Ribniške koče, Pungarta, Partizanskega doma na Pohorju skozi Slovenj Gradec, Poštarski dom na vrh Uršlje gore, mimo Slemenca, Smrekovca na Raduho in Peco in od tukaj prek Naravskih ledin do Raven.

Vsak, ki bo prehodil omenjeno pot, tudi starejši člani, pa bo dobil lepo izdelano značko.

Člani pionirskega odseka bodo sodelovali tudi v akciji »pionir — planinec«, ki jo prireja Planinska zveza Slovenije.

Za starejše člane je letos odsek pripravil sicer malo zahtevnejše izlete, vendar se že po prijavah, ki so doslej prispele na društvo, vidi, da je tudi med starejšimi člani veliko zanimanje za to dejavnost.

Letos bodo odšli na naslednje izlete:

20. maja na Bleščečo planino v Avstriji z obiskom koč, ki jo upravlja Slovensko planinsko društvo Celovec, na povratku pa si bodo ogledali še Baško in Vrbsko jezero.

Norme in točke za posamezne panoge so navedene v evidenčnem kartonu.

3. Razporejeni ste v eno izmed štirih starostnih kategorij, ne glede na spol: do 29 let, od 30 do 39, od 40 do 49 in nad 50 let. Velja leto starosti, ki ga dopolnite v tekmovalnem letu.

4. Rezultate lahko dosežete na kateremkoli organiziranem tekmovalstvu v vašem ali drugem kraju. Za planinstvo in vadbo na TRIM stezi ne potrebujete organizatorja.

5. V vsaki panogi lahko nastopite večkrat, točkuje pa se vam najboljši rezultat.

6. Po vsakem nastopu vam mora organizator z žigom (ali podpisom) potrditi opravljeno nalogo in vpisati dosežen rezultat v evidenčni karton (ne pozabite prinesiti kartona!) Če želite rezultat še izboljšati, pa bi vam v kartonu zmanjkalo prostora, ga ne boste dali potrditi. V karton je možno vpisati tri rezultate.

Planinstvo potrdite sami (s planinskim žigom), prav tako vsako vadbo na TRIM stezi (žig ali lastnoročni podpis).

7. Če boste osvojili zlati znak trikrat zapored, prejmete zlati znak s posebno oznako.

8. Izpolnjen evidenčni karton oddajte vaši organizaciji, ki bo kartone dostavila občinskemu organu ter vam znake — plakete tudi podelila. Lahko pa ga pošljete (s plastičnim ovitkom vred) na občinski organ, ki vodi to

akcijo. Priložite znamko. Znak lahko v obeh primerih prejmete od 1. oktobra do 31. decembra.

DODATNA POJASNILA

TRIM športni znak lahko osvoji vsakdo, seveda pa se mora tudi malo potruditi. Zlati znak prav gotovo pomeni predvsem vašo dobro kondicijo, sposobnost in vsestranost, srebrni, še zlasti pa bronasti znak je precej lažje osvojiti. Slednji pomeni predvsem »znak sodelovanja«, saj so npr. norme za »zadovoljivo« povsem lahko dosegljive. Najbrž vseh rezultatov ne boste mogli doseči brez vsake priprave.

Osem panog je izbranih med najpopularnejšimi in najkoristnejšimi, poleg tega so rezultati merljivi. Norme za ocene so določene na osnovi izkušenj in strokovnih analiz o zmogljivosti in sposobnosti določenih starostnih stopenj obeh spolov. Število točk za posamezne panoge ni enako — odvisno je predvsem od psihofizične vrednosti panoge.

V tem tekmovalstvu imate lahko vedno svoj nadaljnji cilj: od bronastega k zlatemu znaku, zlati znak lahko osvojite trikrat zapored, osvojiti zlati znak z maksimalnim številom 100 točk, doseči odlični rezultat v testu telesne vzdržljivosti — teku na 2400 m ali pa doseči norme za mlajšo kategorijo.

Medvedki in čebelice

23. in 24. junija bodo obiskali Logarsko dolino in Robanov kot ter se povzpeli na vrhove, ki so dostopni iz teh dolin.

Osrednji in najlepši izlet bo izveden v mesecu juliju, ko se bodo planinci odpravili na obisk k očaku Triglavu v dneh 27., 28. in 29. julija, mimogrede pa bodo stopili tudi v triglavski narodni park in si ogledali čudovito dolino sedmerih triglavskega jezera.

V drugi polovici avgusta bodo obiskali drugi najvišji vrh Avstrije, 3674 m visoki Grossvenediger.

Za zaključek sezone pa bo organiziran še izlet na naš najlepši in najmarkantnejši vrh Špik (2472 m). Izlet bo v petek, 7., in soboto, 8. septembra.

Vse, ki bi se radi udeležili naših izletov, pa še niso naši člani, vabimo, da to store. V kletnih prostorih stolpnice št. 2 na Čevlju smo uvedli redno dežurstvo vsako sredo od 18. do 19. ure. Tam lahko člani poravnajo članarino ter dobijo tudi razne druge informacije.

Društvo upravlja tudi planinsko postojanko, ki se imenuje »Koča na Naravskih ledinah«, in jo je dobilo pred desetimi leti v najem od Rudnika Mežica, ko je ta opustil raziskave na območju Uršlje gore.

Koča je društvo v vseh letih marljivo obnavljalo, opravljeno je bilo nešteto prostovoljnih delovnih ur, da je dobila koča sedanjost. V teh letih so marljivi člani sezidali novo drvarnico, napeljali v kočo električni tok in zgradili zbiralnik, rezervoar ter instalacijo za pitno vodo, ki je bila največji problem pri obratovanju koče. Koča je v tem kratkem času postala priljubljen objekt in izletniška točka naših članov, obiskujejo pa jo tudi delovni ljudje in krajanje, ki si po napornem delu zažele svežega zraka, miru in sonca.

Da bi postala postojanka še bolj privlačna, si je gradbeni odbor zadal obsežen program dela za letošnje leto.

Ob postojanki že teče gradnja nove kleti, v kateri bo tudi lepa umivalnica, ki smo jo do sedaj močno pogrešali, nad kletjo in umivalnico bodo zgrajene štiri mansardne sobe, v katerih bomo pridobili šest novih ležišč.

Na zahodni strani sedanje drvarnice bomo uredili sedaj, ko je na razpolago tekoča voda, nove sanitarne prostore, ki so za tak objekt nujno potrebni.

V tej mandatni dobi bi gradbeni odbor rad rešil tudi vprašanje električne energije. V desetih letih, odkar koča obratuje, se je nabralo že precej električnih aparatov in stara napeljava ne ustreza več. Potrebno bo napeljati še eno fazo ter preurediti vso napeljavo v koči.

Za vsa ta in še razna druga dela bi odbor potreboval okoli 2.287.000 din, ker pa bo mno-

go dela opravljenega tudi prostovoljno, bo ta program možno izvesti.

K. V.

TABORNIŠKA KRONIKA

Mesec maj je v ravenki občini potekal v znamenju občinskega praznika in tedna mladosti ob rojstnem dnevu tov. Tita. Sicer pa pogledimo, kaj nam pripoveduje taborniška delovna kronika.

Za prvomajске praznike so taborniki izvedli nekajdnevno taborjenje v okolici Brežic, kjer so si ogledali kulturne znamenitosti Zassava in Dolenjske, kot so: lesene skulpture Forme vive v Kostanjevici, muzej v samostanu Pleterje in Čateške toplice. Na tem prvomajskem taborjenju so navezali prijateljske stike z dolenjskimi taborniki.

Kot vsako leto so tudi letos sodelovali v Titovi štafeti, v kateri so penesli najlepše želje in tople pozdrave koroških delovnih ljudi in mladine za 81. rojstni dan tov. Tita.

11. maja so se udeležili velike proslave na Poljani, v okviru občinskega praznika Raven in 28. obletnice zadnjih bitk v II. svetovni vojni. Na tem zborovanju, ki so se ga udeležile tudi druge organizacije ter borci in kurirji NOB, so priredili pohod po nekdanjih kurirskih poteh in predali častni raport tov. Francu Leskošku Luki. Pozdravni nagovor je imel član IS Slovenije tov. Zdravko Krvinca, ki je tudi kot predsednik Zveze tabornikov Slovenije pozdravil taborniške enote ter prikazal pomen taborniške organizacije v današnjih dneh, v vlogi obujanja tradicij naše NOB ter pri splošnem ljudskem odporu. Že naslednji dan se je nekaj tabornikov udeležilo tradicionalnega pohoda mladim v Ljubljani. Pri Sv. Urhu je bil ravenkim tabornikom že tretjič podeljen naziv Partizanski taborniški odred, s katerim ga je nagradila Zveza tabornikov Slovenije za aktivno delo v preteklem letu.

Ob koncu maja so bili ravenki taborniki prireditelji področnega mnogoboja za medvedke in čebelice. Tekmovanje je potekalo ekipno in v dveh starostnih ekipah, v katerih so se MČ iz Raven, Dravograda, Slovenj

Gradca, Mute, Prevalj in Črne pomerili v spoznavanju narave in taborniških veščin. Vzdušje je bilo prav taborniško in pohvalno je treba dobro organiziranost ravenkega taborniškega odreda, da je ta mnogoboj potekal brezhibno. Ob podelitvi diplom najboljšim tekmovalnim ekipam je bilo razvidno, da so vse ekipe MČ dobro pripravile in izurile.

Za poletne mesece imajo ravenki taborniki v programu še obilo zanimivih akcij in pohodov v naravo. O njih pa bom poročal v prihodnjih številkah Informativnega fužinarja.

Karlo Krevh

MLADI GASILCI SO TEKMOVALI

Na podlagi razpisa obč. gasilske zveze Ravne in Gasilske zveze Slovenije je bilo letošnje gasilsko pionirsko tekmovanje;

13. maja občinsko na Poljani, 20. maja občinsko na Muti, 26. maja republiško v Hrastniku. Tega tekmovanja se je GD mesto Raven udeležilo z desetimi: pionirji »A«, mladinci in mladinci.

Rezultati

Pionirji A — v občini I., v coni, I., v republiki II.

Mladinke — v občini I., v coni, I., v republiki II.

Mladinci — v občini II., v coni, II., v republiki II.

Gasilsko društvo mesto Raven torej velik vplaga v vzgojo mladih gasilcev, čeravno morajo pri tem žrtvovati mnogo prostovoljnega časa. Za vse te uspehe je potrebno izreči pohvalo vodstvu celotnega društva in posameznim vodjem desetin — tov. Kovačecu Jakubu, Lesniku Mihui, Ivanu Pepevniku, Francu Berložniku in Alojzu Čehu.

S tem ko je mladina GD mesto Raven dosegla takšne rezultate in odlično zaključila tekmovanja, za društvo še ni končano delo. Kajti mlade je treba vzgajati vse leto, za kar ima društvo izdelan program. Prav tako bodo z mladino udeležili medobčinskega srečanja in si ogledali gasilski muzej v Metliki.

Pihalni orkester
ravenkih železarjev
Foto: F. Kamnik

Gasilsko društvo mesto Ravne je lahko vzor drugim društvom glede vzgoje mladega kadra, kajti ko bodo mladi odrasli, nas bodo zamenjali. Društvo ima dovolj kadra za vzgojo mladine, ima tudi dovolj mladih v svojih vrstah, nima pa dovolj sredstev, da bi jim lahko nudilo tudi kakršnokoli skromno rekreacijo. Prav bi bilo, da bi temu prisluhnili tudi drugi forumi, ki bi na izboljšanje lahko vplivali in bi tudi morali.

Ivan Pepevnik

FRANC POTOČNIK - SVETIJEV FRANCI

Dragi Franci!

Najprej Ti moram povedati, zakaj sem se odločil, da Ti v slovo povem nekaj skromnih, morda nekoliko okornih besed.

Ni še dolgo tega, odkar sem gledal slike prvega in drugega razreda nekdanje tolstovrške šole v šolskem letu 1930/31. Ugotavljal sem, štel, koliko od teh na sliki je še živih, koliko jih je raztresenih po svetu, koliko pa je že rajnih. Ker na sliki

sediš oziroma čepiš zraven mene ravno Ti, sem si Tebe še posebej ogledal. Smešno, nekako zaduleno gledaš na tej sliki. Kako si bi naj mislil, da boš prvi, ki ga bo treba s te slike prišteti med rajne, ravno Ti? Prvi že lahko, saj smrt nič ne izbira, toda da tako kmalu in tako hitro! Jaz pravzaprav niti vedel nisem, da si bil bolan, zato me je novica, da si umrl, toliko bolj prizadela. Bo že dva meseca, ko sva se zadnjič videla, pa četudi si se še pozneje, bi sigurno ne pojmal — saj sknečati nisi bil navajen — kot po navadi bi se pohecala in pokibicala drug drugega in bi šla vsak svojo pot.

Dragi Franci! Ti veš, da sva se midva še tudi potem, ko sva vrgla v kot vsak svojo šolsko torbo, pogosto videla. Naj Te spomnim na sestanke tkim. Mladinske kmečke zveze fantov in deklet in na Nedeljsko kmetijsko nadaljevalno šolo. Tudi vasovale sva skupaj. Prav gotovo si se pred dvema mesecema tudi Ti spominjal tridesete obletnice, odkar sva šla v vojsko. Spominjal si se, kako so nas kar naprej predstavljali iz kraja v kraj, iz Nemčije najprej v srednjo, potem v severno in kmalu nato v južno Francijo. Lyon, Herikuo, Rifizaltes, to so francoska mesta, v katerih sva marširala in mislila na dom. Iz južne Francije blizu Pirenejev in španske meje je šla najina pot prek cele Evrope v Rusijo, na Krimu, na obali Azovskega morja sva pristala. V teh pustih obmorskih krajih sva si poleg misli na dom vsak dan želela samo še eno: požirek hladne, zdrave vode! In Ti ne bi bil Ti, če bi me takrat ne po-

baral, če imam kaj mošta. Na širnih ruskih poljanah so se potem najine poti ločile. Vsak po svoje sva se prebijala in prišla domov. Ti prej, jaz nekoliko pozneje. Jaz sem prinesel zdrave ude, Ti si pustil tam nogo. Pa vendar si bil srečen. Ob misli na tovariše, ki so za vedno ostali na bojnih poljanah, si bil vesel, da si odnesel vsaj življenje.

Kakor Te je invalidnost rešila fronte, Ti je bila doma v veliko nadlogo. Ni bilo lahko zate ne doma in ne v službi, toda znašel si se in nisi obcagal. Skromni plači so priskočili na pomoč dohodki bajte in šlo je. Veliko je Tebi pripomogla Tvoja doromutnost, močna, trdna in zmeraj dobra volja. Prav rad verjamem obema predgovornikoma, ki sta Te opisala kot izredno dobrega, iskrenega, šegavega in dobrovoljnega delovnega tovariša.

Dragi Franci! Kot Tvoj sošolec in vojni tovariš si upam Te malo »pokregati«. Veš, nisi storil prav, da si svoje domače tako hitro in tako nenadoma zapustil! Če že ne kaj drugega, jaz ne morem razumeti tega, ali se Ti ne smili Tvoja mati? Veliko žalosti je že prestala v življenju, in zdaj na pragu življenja, mora še preboleti Tvojo smrt! Ne, to ni prav! Prav radoveden sem, kaj bi mi Ti odgovoril na vse to, če bi mogel. Prav gotovo bi se hitro znašel, kakor si se zmeraj v življenju.

O, Franci, ko bi vedel, koliko ljudi je zdaj zbranih okoli Tebe! Vsi ne morejo slišati, kar se midva pogovarjava, toda saj to ni važno, jaz le Tebi govorim.

Dragi Franci! Tvojo podobo doromutnega, zmeraj nasmejanega in veselega človeka bomo ohranili v svojih srcih. Človeka, ki je vsako stvar gledal le z njene lepote, sončne strani. Tebi pa želimo, da v miru počivaš!

Ajnžik

JANEZ OREŠNIK

Dragi Janez!

Spet smo vsi zbrani, toda žal tokrat pred tvojim grobom. Kruta usoda te je med prazniki iztrgala iz naše sredine, črna zastava pred tovarno pa je delovnim tovarišem sporočila to novico. Kakšno nasprotje med prvomajskim prazničnim razpoloženjem, spomladansko toplino in tvojim hladnim grobom!

Nemi, pretreseni stojimo tu, radi bi te poklicali nazaj med naše vrste, toda tega ni mogoče — usoda je zapisala drugače. Težko se je tako poslavljal. Bil si naš zvesti sodelavec, sindikalni poverjenik, bil si oče, mož, imel si dom in družino.

Vedno si bil vedro razpoložen, za vsakega si imel razumevanje. Imel si prijatelje

in vsi so te imeli radi. Imel si tudi svoje načrte, uspeval si z nami in s tovarno. Uresničeval si vse, kar si si zamislil. Tvoji načrti so bili realni in uresničljivi. S trudom in prizadevanjem si si ustvaril dom. Najtežje je že bilo mimo — dom je bil urejen. Prišel je čas, ko bi bilo tebi in tvoji družini lažje. Toda ta čas je danes pretrgan, pretrgala ga je kruta resnica. Težko je zadnje slovo, nemočni smo ob takem slovesu in težko govorim besede v imenu železarne, v imenu enote II, sindikalnega odbora in sodelavcev iz biroja ter prijateljev.

V tem trenutku se spomnimo tudi tvoje življenjske poti. Rodil si se 30. decembra 1933 v Ljubnem. Osnovno in obrtno šolo si obiskoval v rojstnem kraju. Izučil si se za ključavničarja in se zaposlil najprej v Ljubnem, nato pa pri Jugomontaži Zagreb.

V železarni si se zaposlil 17. julija 1956 kot ključavničar v kisikarni. Tam si našel poleg dela tudi zadovoljstvo. Že po enem letu si postal strojnik. Ta delovna dolžnost je zahtevala celega človeka. Ti si se klicu delovne dolžnosti vedno odzval. Ni bila važna ura — dan ali noč. Imel si vedno željo po znanju — obiskoval si tehnično šolo in se zaposlil v konstrukcijskem biroju kot konstrukter. Prišel si na novo zahtevno delo in delal pri tehnični dokumentaciji industrijskih nožev. Pri delu si bil vztrajen in marljiv. Postal si naš sindikalni poverjenik, vživel si se v novo okolico in si spet pridobival krog prijateljev. Počutil si se kot doma in vsi smo te imeli za našega. Počutil si se med nami dobro, vživel si se v tovarno in kraj ter si zgradil svoj dom. Vse to vemo, le tokrat ob slovesu smo s spomini bolj glasni.

Zapuščaš nas, Janez, zapuščaš družino, sorodstvo in prijatelje. Žalostni smo, toda spomin na tebe, misel na tvojo družino in otroke nas krepi, da bomo jutrišnji dan lažje pričakali.

V imenu železarne, sindikata in sodelavcev družini in sorodnikom izrekam iskreno sožalje. Janez, hvala, za vse — ostal boš v našem trajnem spominu v srcu in besedi. Počivaj v miru!

Č. V.

Ivanka Kefer

Pesem o maju

Majnik mesec najlepši je,
drevje takrat razevete se vse.
Po travnikih rože prav lepo cvetijo,
dokler da jih kosci ne pokosijo.

O, kako lep je majnikov cvet!
Čebele si pridno nabirajo med,
pridno od rože do rože letijo,
da si veliko medu dobijo.

Če pride pa mraz, ko drevje cveti,
takrat pa v jeseni sadja nič ni,
so otroci in kmetje
žalostni vsi.

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. aprila 1973 do 20. maja 1973

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
Sprejeti:					
1.	Božič Ivan IV.	19. 1. 1953	NK delavec	topilnica	iz JLA
2.	Božič Miran	1. 10. 1954	NK delavec	livarna	iz druge delovne organizacije
3.	Burzič Fehim	26. 9. 1940	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
4.	Dretnik Drago	2. 11. 1956	NK delavec	el. rem. š. t.	prva zaposlitev
5.	Drezgič Anka	13. 7. 1944	VSS ekonomist	izvoz	iz druge delovne organizacije
6.	Glažar Maks	6. 9. 1942	KV delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
7.	Jošt Angela	17. 4. 1935	PK žerjavovodja	valjarna	iz druge delovne organizacije
8.	Kivač Branko	28. 6. 1952	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
9.	Kotnik Jakob	17. 7. 1956	NK delavec	sk. sl. enote II.	prva zaposlitev
10.	Kovačič Avgust	12. 5. 1935	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
11.	Kranjc Vinko	16. 9. 1952	SS el. t. j. t.	el. remont j. t.	iz JLA
12.	Kričej Franc II.	13. 7. 1942	NK delavec	centr. delavnica	ponovna zaposlitev v ŽR
13.	Lahovnik Justina	2. 10. 1940	PK žerjavovodja	valjarna	prva zaposlitev
14.	Lauko Maksimiljan	6. 7. 1949	KV str. ključ.	energ. obrat	iz druge delovne organizacije
15.	Pečnik Jožefa	15. 3. 1937	NK delavec	el. rem. j. t.	iz druge delovne organizacije
16.	Pepelnik Jože	22. 7. 1931	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
17.	Petrič Antonija	3. 4. 1952	KV trg. pomoč.	izvoz	iz druge delovne organizacije
18.	Plimon Janez	31. 8. 1940	NK delavec	obr. str. in delov	iz druge delovne organizacije
19.	Prosenc Leon	26. 11. 1948	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
20.	Sterkuš Marija	6. 1. 1951	NK delavec	komunalni oddelek	iz druge delovne organizacije
21.	Stopernik Bernard	25. 7. 1950	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
22.	Sušel Matko	11. 6. 1953	PK kovač	kovačnica	iz JLA
23.	Švab Jože	1. 3. 1955	NK delavec	topilnica	ponovna zaposlitev v ŽR
24.	Vidovšič Alberta	8. 4. 1944	KV PTT delavka	ekspedit	iz druge delovne organizacije
Odjavljeni:					
1.	Flajmiš Peter	1. 5. 1943	NK delavec	sk. sl. enote II.	samovoljna zapustitev dela
2.	Gerdej Rudolf I.	8. 4. 1923	KV skoblar	obr. str. in del.	invalidska upokojitev
3.	Hancman Branislav	27. 7. 1947	PK strugar	centr. delavnica	samovoljna zapustitev dela
4.	Hodnik Rudolf	8. 4. 1952	NK delavec	valjarna	dana odpoved
5.	Ivartnik Andrej	12. 11. 1943	PK delavec	špedicija	dana odpoved
6.	Kac Ivan II.	28. 7. 1951	KV kovač	kovačnica	dana odpoved
7.	Karlovec Mirko	25. 10. 1947	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
8.	Kos Andrej	18. 10. 1952	PK valjavec	valjarna	samovoljna zapustitev dela
9.	Krejan Ivan	23. 9. 1954	PK kovač	kovačnica	v JLA
10.	Kričej Danica	4. 2. 1954	PK strugar	centr. delavnica	dana odpoved
11.	Kladnik Jurij	21. 3. 1952	SS	jeklovlek	dana odpoved
12.	Konečnik Damjan	24. 7. 1952	NK delavec	vzmetarna	dana odpoved
13.	Krivograd Edvard	9. 2. 1952	PK rezkalec	obr. ind. nožev	dana odpoved
14.	Lorber Janko	20. 6. 1953	KV ključavničar	energetski obrat	samovoljna zapustitev dela
15.	Makan Rudolf	21. 3. 1946	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
16.	Orešnik Ivan	30. 12. 1933	KV ključavničar	konstrukc. biro	umrl
17.	Peteržinek Anton	4. 5. 1945	KV progar	topilnica	samovoljna zapustitev dela
18.	Potočnik Franc II.	24. 3. 1922	NS	odd. za VDP	umrl
19.	Primožič Adolf	1. 8. 1938	KV ključavničar	modelna mizarna	samovoljna zapustitev dela
20.	Rotovnik Jože	30. 4. 1941	KV ključavničar	obr. str. in delov	samovoljna zapustitev dela
21.	Smolnikar Jože	14. 3. 1953	PK livar	livarna	samovoljna zapustitev dela
22.	Škorjanc Franc	12. 8. 1929	KV ključavničar	vzmetarna	dana odpoved
23.	Vodeb Gvido	2. 7. 1952	PK kovač	kovačnica	dana odpoved
24.	Vasertfal Jožef	16. 3. 1954	KV kovač	kovačnica	dana odpoved
25.	Voler Bernard	21. 5. 1950	KV ključavničar	strojni obrat	dana odpoved

Izobrazba — kvalifikacija

Sprejeti:	1 KV trg. pomočnik
1 VSS ekonomist	1 KV usnjar
1 SS elektro tehnik j. t.	1 PK kovač
1 KV PTT delavka	2 PK žerjavovodja
1 KV ključavničar	15 NK delavcev

Odjavljeni:

1 KV skoblar	1 PK strugar
1 KV progar	1 PK rezkalec
1 PK strugar	1 PK livar
1 PK valjavec	1 PK delavec
2 PK kovača	5 NK delavcev

DELOVNE NEZGODE V APRILU

Rudolf Skitek, kovačnica — pri vstavljanju matrice v krčilni stroj so mu čeljusti poškodovala prste desne roke.

Ferdo Verko, kovačnica — pri vstavljanju osi v krčilni stroj so mu klešče poškodovala prste desne roke.

Franc Kac, čistilnica — pri izsekovanju ulitkov s pnevmatičnim kladivom mu je prišel tujek v oko.

Matevž Mager, čistilnica — pri obračanju ulitkov mu je eden zdrsnil na nart desne noge.

Mihael Močnik, topilnica I — pri čiščenju izlivka mu je padel drobec žarečega jekla za rokavico in ga opekel.

Franc Božank, TKR valjarna — pri nakladanju odpadnega železa ga je žerjavna veriga stisnila za kazalec leve roke.

Rudolf Ekart, valjarna — pri nakladanju adjustiranega materiala je stopil med dva veza, pri čemer si je zvinil levo nogo v gležnju.

Filip Obratan, valjarna — pri obračanju gredice na centromaskinu se mu je druga skotalila na roko in mu poškodovala prstanec.

Branko Pogorevčnik, kemijski laboratorij — pri vstavljanju probe v vrtni stroj se je na ostružku vbodel v palec leve roke.

Štefan Djuran, topilnica I — pri izbujanju ročaja iz kladiča si je poškodoval prstanec desne roke.

Miloš Tandar, valjarna — pri nakladanju valjane robe na kamion mu je spodrsnilo, pri padcu pa si je poškodoval zapestje desne roke.

Jože Gostenčnik, kovačnica — pri uravnavanju klešč na gredici se je odpel skobec in mu poškodoval kazalec desne roke.

Franc Djuran, valjarna — pri obračanju valjanca na valjčnici je prišlo do električne okvare, pri čemer je padel na vroč valjanec in se opekel.

Jože Posprnjak, livarna — pri pripenjanju ulitka z žerjavnimi kleščami se je ulitek prevrnil in se mu skotalil na nart desne noge.

Ivan Karničnik, valjarna — pri adjustiranju ploščatega valjanega materiala si je poškodoval meča desne noge.

Edvard Kret, strojni remont — pri struženju diskov za vzmeti ga je prečni suport stisnil na palec leve roke.

Ivan Škratek, skupne službe enote II — pri odpiranju zaboja z ostružki mu je padlo levo krilo dna zaboja na prste leve roke.

Rajko Gregorc, promet — pri snemanju kabine z viličarja je ta zadela ob ročilo menjalnika, vključila viličar v pogon, zaradi česar je padel pod njega in si poškodoval gleženj ter golen leve noge.

Leon Petrič, strojni remont — pri pokrivanju nju odprtine na škrajah za hladno rezanje mu je pri zamenjavi nožev zaščitna plošča zdrsnila na valjčnici, pri čemer si je poškodoval prstanec in sredinec desne roke.

Verifikacija izobraževalnih organizacij

V zadnji številki Informativnega fužinarja smo zapisali, kako važna je izobrazba v današnjem tehničnem razvoju za dobro gospodarstvo. Nanizali smo nekaj podatkov o prizadevanjih izobraževanja pri nas v povojnih letih, o razmerah v naši železarni in o sistematizaciji šolstva. Iz podatkov je razvidno, da je izobraževanje v stalnem porastu, vendar je to za sodoben družbeni, znanstveno-tehnični in tehnološki razvoj še vedno premalo.

Resolucija o razvoju vzgoje in izobraževanja na samoupravni podlagi je določila splošna stališča in temeljne smotre sistema vzgoje in izobraževanja v Jugoslaviji. Ta stališča ne ločijo vzgoje in izobraževanja mladine od izobraževanja odraslih, saj je sprejeto določilo, po katerem so »vsi načini in vse oblike izobraževanja odraslih medsebojno enakovredni in tvorijo skupaj neločljive dele enotnega vzgojno-izobraževalnega sistema«.

Zakon o delavskih univerzah, izobraževalnih centrih in drugih organizacijah, ki se poleg šol ukvarjajo z izobraževanjem odraslih (Ur. l. SRS št. 4-1971), je rešil vprašanja položaja, nalog in obveznosti izobraževalnih organizacij. Izobraževalne organizacije so delovne organizacije in notranje organizacijske enote delovnih in drugih organizacij, ki se poleg šol ukvarjajo z izobraževanjem odraslih. Delovne organizacije so delavske univerze, samostojni izobraževalni centri in zavodi za izobraževanje odraslih. Notranje organizacijske enote so centri in službe za izobraževanje v delovnih organizacijah. Ustanovitelji izobraževalnih organizacij so družbeno politične skupnosti in organizacije, delovne organizacije, strokovna društva, zveze, poslovna združenja in druge organizacije. Zakon določa, da se morajo izobraževalne organizacije, ki se poleg šol ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, verificirati za opravljanje svojih osnovnih izobraževalnih nalog. Pravilnik o postopku za verifikacijo izobraževalnih organizacij (Ur. l. SRS, št. 30/214-71) je natančno določil pogoje za verifikacijo izobraževalnih organizacij.

Pogoji za verifikacijo so normirani. Izobraževalna organizacija mora izkazati ugotovljeno družbeno potrebo po poklicih, za katere se naj opravlja izobraževanje. To določilo hoče preprečevati, da ne bi prihajalo do primanjkljajev ali presežkov v tistih poklicih, ki jih izobražuje organizacija. Organizacija, ki se poleg šol ukvarja tudi z izobraževanjem odraslih, mora imeti izobraževalne programe in mora zagotoviti celotno izvajanje programa tako za teoretični kot praktični pouk.

Kadri, ki so zaposleni v izobraževalni organizaciji, morajo imeti predpisano izobrazbo. Preskrbljeni morajo biti ustrezni prostori, oprema, učila in učni pripomočki ter vsa materialna in finančna sredstva za uresničitev vzgojnoizobraževalnega procesa v celoti. Zakoniti predpisi veljajo za delavske univerze in izobraževalne centre ter za druge izobraževalne organizacije, ki že izobražujejo ali pa bodo v bodoče izobraževale po zakonu o poklicnem izobraževanju in urejanju delovnih razmerij. Med predpisane pogoje spada akt o ustanovitvi izobraževalne organizacije, ki mora določiti naloge izobraževalne organizacije.

Osnovne zahteve za verifikacijo izobraževalnih organizacij so: ustanovitveni akt, ki določa naloge izobraževanja, ljudje, ki so zaposleni v organizaciji, in tisti, ki sodelujejo pri uresničevanju nalog; prostori za uresničitev izobraževalnih nalog, oprema prostorov, učni pripomočki za izvajanje pouka v celoti in viri financiranja za uresničitev programa. Imenovane so tudi že komisije za verifikacijo izobraževalnih organizacij. Republiška komisija za verifikacijo izobraževalnih organizacij je pri republiškem svetu za prosveto in kulturo SR Slovenije. Izobraževalne organizacije vlagajo zahteve za verifikacijo omenjeni komisiji. Komisija ugotovi, če izobraževalna organizacija izpolnjuje pogoje za verifikacijo in predlaga vpis v evidenco verificiranih izobraževalnih organizacij pri republiškem sekretariatu za prosveto in kulturo SR Slovenije. Enak postopek velja za posamezne izobraževalne oblike, za katere želi izobraževalna organizacija izdajati spričevala javne, družbene veljave. Dokler izobraževalna organizacija ni vpisana z evidenco verificiranih organizacij za izobraževanje, ne sme izdajati javno veljavnih spričeval.

Kaj nam kažejo izvedene analize

V sestavku o izobrazbi v zadnji številki Fužinarja smo zapisali, da po analizi zavoda za šolstvo SR Slovenije o izobraževanju v delovnih organizacijah naj bi delovne organizacije z nad 1200 zaposlenimi imele izobraževalne centre, z 800 zaposlenimi pa izobraževalne službe. Z manj kot 800 zaposlenimi pa naj bi izobraževanje bilo dodatna naloga strokovne službe v podjetju. Zato je bila izvedena analiza v 94 delovnih organizacijah iz 26 različnih panog. Po teh analizah je ugotovljeno, da je izobraževanje organizirano v obliki šolsko izobraževalnih centrov v 24 delovnih organizacijah ali 25,5 odst. od vseh analiziranih. Kot dodatna naloga enega izmed strokovnih delavcev ali službe pa je organizirano izobraževanje v 38 delovnih organizacijah, kar znaša 40,58 odst. Ostale delovne organizacije pa sploh nimajo organiziranega izobraževanja. Kot vidimo, so organizacijske oblike izobraževanja zelo različne, in če upoštevamo vse te dejavnike, kaj hitro lahko ugotovimo, da je veliko premalo verificiranih oblik izobraževanja. Po analizi je ugotovljeno, da bi jih bilo treba verificirati na območju Slovenije še vsaj 150. Tukaj so mišljena samo središča za izobraževanje v delovnih in drugih organizacijah, ne upoštevaje delavskih univerz.

Nekateri izobraževalni centri že pripravljajo dokumentacijo, da bi vložili zahtevek za verifikacijo izobraževanja. V ta namen je republiška podkomisija že pregledala dva izobraževalna centra (gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec in Metalno Maribor) in pri tem ugotovila, da imata predpisane pogoje za verifikacijo. Izobraževalni centri Litostroj — Ljubljana, Gradis — Ljubljana, Zelezarna — Jesenice, Sava — Kranj, Rudnik svinca — Mežica, TAM — Maribor in drugi pa inten-

zivno pripravljajo dokumentacijo za verifikacijo. Nekateri izobraževalni centri in službe pa za izobraževanje prenašajo določene izobraževalne naloge v šolske centre, ker menijo, da nimajo pogojev za verifikacijo.

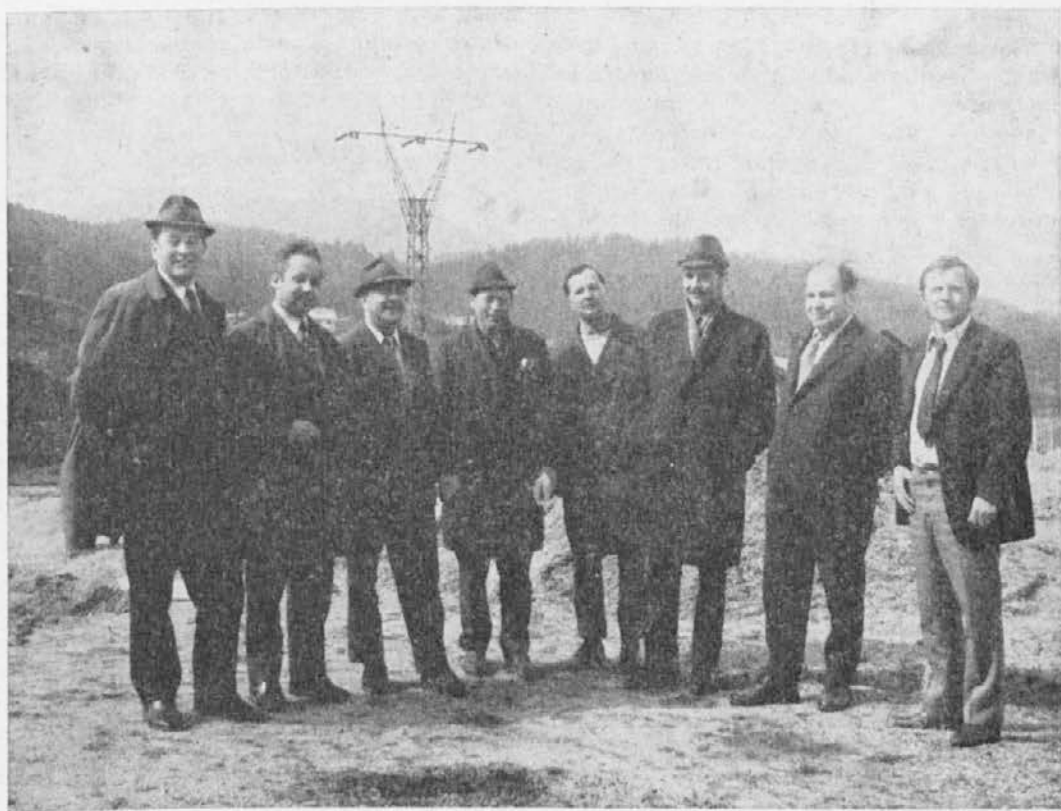
Zakon o poklicnem izobraževanju in urejanju učnih razmerij (Ur. l. SFRJ, št. 28/70) je odprl nove možnosti za izobraževanje oziroma šolanje. Uvajajo se šole za specializirane poklice. To postavlja nove naloge pred izobraževalne organizacije in večje zahteve za izvajanje vzgojnoizobraževalnega procesa, s tem pa tudi verifikacijo kot obveznost in nujnost. Zato lahko pričakujemo, da se bodo izobraževalni centri in službe za izobraževanje delovnih in drugih organizacij verificirale oziroma da se bodo verificirale izobraževalne oblike. Ljudje si želijo javnih priznanj o izobraževanju v delovnih organizacijah oziroma spričevala za izobrazbo, ki si jo pridobijo, ter zato zahtevajo, da se izobraževalne organizacije verificirajo, hkrati pa nastaja želja, da se vse posamezne oblike izobraževanja tudi verificirajo.

Priprave delavskih univerz za verifikacijo

Zveza delavskih univerz Slovenije je vprašala posamezne delavske univerze, kako je s pripravi za verifikacijo. Navajamo nekaj podatkov iz odgovorov delavskih univerz v Sloveniji.

Razgovore z ustanovitelji delavskih univerz so imeli v 14 občinah. Pri razpravah in razgovorih so sodelovali člani delovnih skupnosti delavskih univerz, predstavniki delovnih in družbenopolitičnih organizacij, koordinacijski odbor pri predsedniku občine, člani sveta za vzgojo in izobraževanje pri skupščini, načelniki oddelkov za družbene službe, odborniki občinske skupščine in drugi. V prvih razgovorih so sodelovali najbolj odgovorni vodilni delavci v občini, kar kaže zavzetost in resnost v postopku pri reševanju vprašanj izobraževanja v občini. V občinah so skupščine imenovale komisije za verifikacijo, ki bodo pregledale celotno dejavnost delavskih univerz. Pripravile bodo gradivo za razpravo na sejah občinskih skupščin. Skupščine pa bodo uskladle ustanovitvene akte delavskih univerz in drugih izobraževalnih organizacij. Tako je pričakovati, da bodo delavske univerze iz občin, v katerih so že imeli razgovore vodilni ljudje, čimprej predložile zahtevek za verifikacijo.

V drugo skupino se uvrščajo tiste delavske univerze, ki so sicer že imele razgovore z družbenopolitičnimi organizacijami in vodilnimi ljudmi, niso pa imenovale komisij za ve-

Toliko vodilnih predstavnikov izvajalcev investicijskih del še nismo imeli skupaj. Ogledati so si teren za lokacijo, kjer bodo morala v bodoče skoncentrirano stati njihova začasna poslopja

rifikacijo. Z delom so torej pričeli, za širše družbene akcije pa se še pripravljajo. So pač nekoliko počasnejši, to pa ne pomeni, da te delavske univerze ne bi imele pogojev, kot jih imajo tiste iz prve skupine. Takšne delavske univerze so še v 14 občinah.

V tretjo skupino spadajo delavske univerze, ki so v zelo počasnem pripravljanju po njihovem predvidenem roku za zahtevek o verifikaciji. Nekateri še niso opravile niti prvih razgovorov in skupščine še niso imenovalle komisij. Takšnih delavskih univerz je 16.

Kurt Tucholsky

Nasveti slabemu govorniku

Nikoli ne začni na začetku, ampak tri kilometre pred njim, na primer takole:

»Tovarišice in tovariši! Preden načnem današnjo témo, naj vam na kratko...«

To je že tako približno vse, kar spada k lepemu začetku: tog nagovor, začetek pred začetkom, napoved, o čem nameravaš govoriti in besedica »kratko«. Tako si na mah pridobiš srca in ušesa poslušalcev.

Kajti to ima poslušalec rad: da se mu zazdi govor kot težka šolska naloga, da zagroziš s tem, kar boš povedal, kar govoriš in o čemer boš še govoril. Zmeraj lepo po ovinkih.

Ne govori prosto — to tako vznemirja. Najbolje je, da svoj govor bereš. To je varno in zanesljivo, vsakogar pa tudi zelo razveseli, če beroči govornik po vsakem stavku nezaupljivo pogleda naokrog, če so vsi še tu.

Če pa nikakor ne maraš ubogati prijateljskega nasveta in hočeš na vsak način govoriti prosto, si laik! Si smešen Cicero! Vzemi si vendar za zgled naše poklicne govornike, na primer poslance — si jih že kdaj videl govoriti prosto? Oni si prav gotovo doma zapišejo tudi, kdaj morajo zaklicati: »Čujte, čujte!« Torej, če na vsak način želiš govoriti prosto, potem govori, kakor pišeš. Kako pa pišeš, itak vem.

Govori v dolgih dolgih stvkih, v takšnih, pri katerih lahko ti, ki se doma, kjer imaš mir, ne glede na otroke, pripravljáš, točno veš, kakšen je konec, lepo zлагаš odvisnike drugega k drugemu, tako da si poslušalec, nestrpno na svojem sedežu sem in tja dremajoč, misli, da sedi na seji kolegija in čaka na konec takšne periode... Pravkar sem ti dal zgled, kako govori.

Začni zmeraj pri starih Rimljanah in dodaj zmeraj, ne glede na to, o čem govoriš, zgodovinsko ozadje. To ni samo tipično nemško, to počnejo vsi učenjakarji. Nekoč sem na Sorboni slišal govoriti kitajskega študenta. Francoščina mu je tekla lepo in gladko, vendar je v splošno veselje začel takole: »Dovolite mi, da vam povem čisto na kratko zgodovinski razvoj svoje kitajske domovine od leta 2000 pred našim štetjem...« In ni mogel razumeti, zakaj so se ljudje začeli smejati.

Tako stori tudi ti. Čisto prav imaš, drugače ljudje ne bodo razumeli, kdo pa naj sploh kaj razume brez zgodovinskega ozadja? Popolnoma pravilno! Ljudje vendar niso prišli k tvojemu govoru zato, da bi slišali kaj živo življenjskega, temveč to, kar lahko preberejo v knjigah... popolnoma pravilno. Zato le daj jim zgodovine, le daj!

Opravičenih razlogov za zamudo je dosti. Sem spadajo: prostori, kadri in finančna sredstva. To velja za večino delavskih univerz v Sloveniji. Vse težave nameravajo reševati skupaj z ustanovitelji.

Upravičeno lahko pričakujemo, da bodo delavske univerze pravočasno zahtevale verifikacijo, ker so bile pobudnik za uveljavitev statusa izobraževalnih organizacij in zakona o delavskih univerzah, izobraževalnih centrih in drugih organizacij, ki se poleg šol ukvarjajo z izobraževanjem.

-ca

Naš upokojenec

Rudolf Gerdej, roj. 8. aprila 1923, v železarni Ravne od 18. marca 1946 dalje s presledki v obratu strojev in delov kot skoblar. Inval. upokožen 14. aprila 1973

Ne samo, da si moraš izdelati razpored govora, ampak ga moraš ljudem tudi povedati — to govor začini.

Nikoli ne govori manj kot poldrugo uro, drugače se sploh ne splača začeti.

Če eden govori, morajo drugi poslušati. To je tvoja priložnost — zlorabi jo!

Prevedel: M. K.

Nesreča

Pisatelj filmskih scenarijev Cesare Zavattini (1902—?) je dejal v prijateljskem pogovoru o napredku:

»Mislim, da je vsa nesreča našega časa v tem, da se nam je prej posrečilo razcepiti atom kot zediniti ljudi.«

Kje vse je obraz

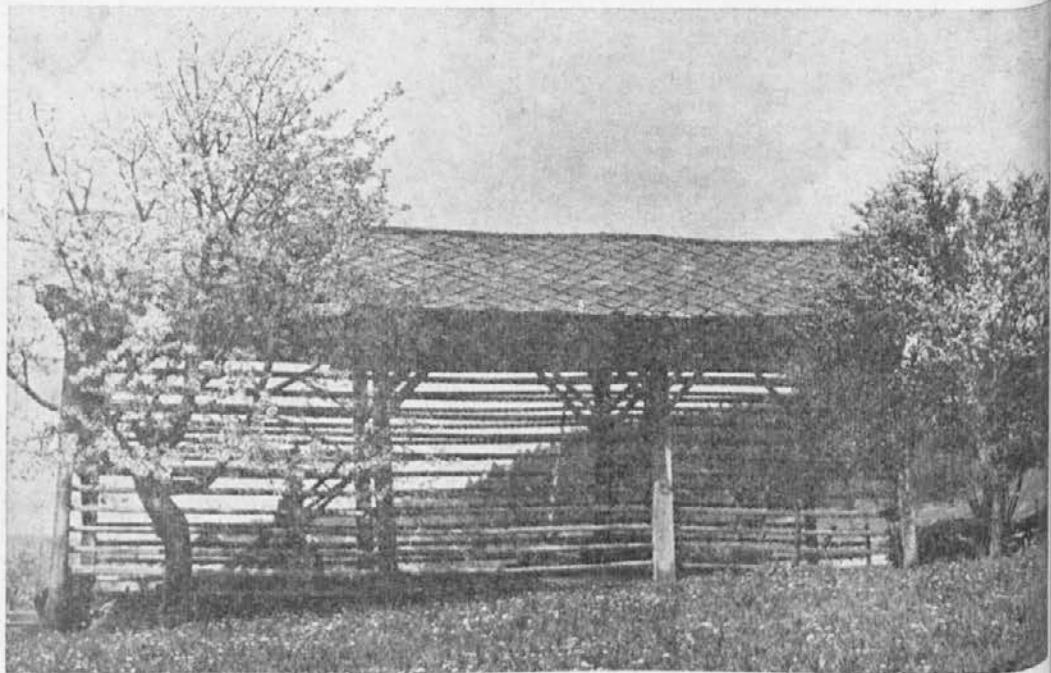
Madame de Staël ni bila lepega obraza, imela pa je čudovite roke in je pogosto nosila obleke brez rokavov.

»Kaj hočete!« je govorila. »Treba je kazati obraz, kjer ga pač imaš!«

Umetnost in vera

Francoski filozof, zgodovinar in kritik Hippolyte Taine (1828—1893) je s prijatelji razpravljал o verah. Taine je nepristransko hvalil protestantizem in katolicizem ter dejal:

»Konec koncev je vsa razlika samo v pravišanju čustva. Glasbene narave teže k protestantizmu, oblikovalne h katolicizmu.«

Pomladni lišp